

קובץ חקיקה נלווה

מועד יוני 2024

בית הספר רייסמן
בית הספר האינטרנטי הראשון להכנה לבחינות הלשכה

קובץ חקיקה לבחינת הסמכה

מועד יוני 2024

תוכן עניינים

3	 פקודת האגודות השיתופיות
5	 חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965
7	 חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958
11	 חוק החברות, התשנ"ט-1999
24	 חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973
26	 חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970
28	 חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982
30	 חוק הירושה, התשכ"ה-1965
34	 חוקיסוד : כבוד האדם וחירותו
35	 חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961
38	 כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986
43	 כללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים), התשע"ה-2015
45	 חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963
55	 חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969
60	 חוק הנאמנות, התשל"ט-1979
62	 פקודת הנזיקין [נוסח חדש]
65	 חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982
69	 חוק העונשין, התשל"ז-1977
74	 חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975
77	 פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971
78	 חוק השליחות, התשכ"ה-1965

פקודת האגודות השיתופיות¹

(סעיפים נבחרים)

14. (1) יכול הועד להועיד בכל עת אספה כללית של האגודה, וחייב הוא להועיד אספה כזאת בתוך חודש ימים מיום קבלת דרישה בכתב מאת הרשם או מאת אגודה מרכזית שאליה מסונפת האגודה או מאיזה מוסד אחר שפורש בתקנות האגודה או מאת החבר או החברים או מחלק מן מספר הכולל של החברים, הכל כפי שיפורט בתקנות האגודה.
- (2) אם לא כונסה אספה כללית בהתאם לדרישה, תהא לרשם הסמכות להועיד בעצמו אספה כללית של האגודה: ההוצאות שהרשם יוציא, תיגבנה מן האגודה עפ"י סעיף 58 כדרך שגובים סכום המגיע לממשלה.
15. (1) אסור לשום חבר של אגודה רשומה להשתמש בזכויות של חבר אלא אם כן שילם לאגודה דמי חבר או עד אשר רכש באגודה מידת השתתפות כפי שייקבע בתקנות האגודה.
- (2) משנתקבל חבר לאגודה, יהא חייב בהתחייבויות שהאגודה קיבלה על עצמה קודם להתקבלותו כחבר.
16. (1) לכל חבר של אגודה תהיה למצער דעה אחת בעסקיה, אך לשום חבר לא תהא יותר מדעה אחת:
בתנאי -
- (א) שאם היו הדעות שקולות תהיה ליו"ר דעה מכרעת;
- (ב) שאם זו צרכניה שיתופית או אגודה לקניה או למכירה או לשירות חקלאיים מותר להקציב בהן קולות נוספים, כפי שתקנות האגודה תקבענה, על יסוד מידת השתתפותו של כל חבר בקניה ובמכירה במשך שנת הכספים האחרונה, אך לשום חבר לא יהא יותר מחלק העשרים מן הס"ה של מספר הקולות;
- (ג) שאגודה שהשקיעה חלק מכספיה במניותיה של אגודה אחרת או המסונפת לאגודה אחרת, תוכל למנות אחד מחבריה להשתתף בהצבעה בעסקיה של אותה האגודה הרשומה האחרת. ותוכל לקבל את מספר הקולות אשר ייקבע בתקנותיה של האגודה האחרת, אך לשום חבר לא יהא יותר מחלק העשרים מן הס"ה של מספר הקולות;
- (ד) שאגודה הפועלת בעיר או ביותר מכפר אחד תוכל לקבוע בתקנותיה הוראות בדבר אספות מקומיות או בדבר אספה של באיכוח שנבחרו בכל מקום ומקום, ולבאיכוח אלה יהא אותו מספר קולות אשר ייקבע בתקנות האגודה;
- (ה) שחבר שאינו יושב בארץ רשאי למנות חבר אחר להיות מורשהו אך שום חבר לא ישמש מורשה ליותר משני חברים אחרים.
- (2) אסור למנות מורשים אלא במקרים המפורטים בפסקאות (ג), (ד) ו-(ה) של סעיף קטן (1).
17. אסור להעביר לאחר מניותיו של חבר או חלקו בהון אגודה רשומה, אך יכולה האגודה לפדותם בהתאם להוראות תקנותיה ולכל תקנה שיתקינוה עפ"י פקודה זו.

1. סמכויות שר העבודה עפ"י פקודה זו הועברו לשר התעשייה והמסחר ("פ' התשס"ג, עמ' 2084).

18. כל אגודה רשומה חייבת לקבוע לה מען בישראל אשר יירשם בהתאם לתקנות, ואשר לשם יישלחו כל ההודעות והמכתבים, ועל האגודה לשלוח לרשם הודעה על כל שינוי שיחול במען.	המען הרשום של אגודות
30. אגודה רשומה שאחת ממטרותיה היא מכירת תוצרת חקלאית או תוצרת משק בהמות או תוצרת של מלאכת יד של חברה, רשאית, בין בתקנותיה ובין במסמך מיוחד, להתקשר בחוזים עם חברה שהם ימכרו למשך תקופה מסויימת לאגודה או באמצעות האגודה את כל תוצרתם או אותם הכמויות או המינים של התוצרת שיפורטו באותם חוזים, ובכל חוזה כזה תוכל להתנות שסכום מסויים ישולם בעד כל יחידת משקל או יחידת מידה כפיצויים על הפרת החוזה, ואותו סכום יהא דינו כדין חוב המגיע לאגודה.	חוזים למכירת תוצרת לאגודה או באמצעותה
31. (1) במות חבר האגודה, תוכל האגודה להעביר את מנייתו או את מידת ההשתתפות שלו, בתוך שנה אחת מיום מותו, לאדם שיוצע בהתאם לתקנותיה של אותה האגודה, אם נתקבל אותו אדם כהלכה כחבר לאגודה בהתאם לתקנות ולתקנותיה של האגודה; ואם לא הוצע אדם, תעביר לאדם שהועד יראה בו את יורשו או באיכוח החוקי של החבר שמת, הכל לפי הענין, סכום השווה לשוויה של מנייתו של אותו החבר שמת או של מידת ההשתתפות, כפי שיוברר בהתאם לתקנות ולתקנות האגודה: בתנאי שהאיש המוצע, או היורש, או באיכוח החוקי, הכל לפי הענין, רשאי לדרוש שהאגודה תשלם בתוך שנה אחת מיום מות החבר את שוויה של המניה או של מידת ההשתתפות של החבר ההוא, אשר יוברר כאמור לעיל. (2) בהתחשב עם הוראות הסעיפים 24 ו-26, ובאם לא נתן בית משפט מוסמך צו האוסר על אגודה לעשות זאת, תהא האגודה חייבת לשלם לאיש המוצע או ליורש או לבאיכוח חוקי, הכל לפי הענין, את כל הכספים האחרים המגיעים מן האגודה לחבר שמת. (3) כל ההעברות והתשלומים שנעשו ע"י אגודה בהתאם להוראות סעיף זה יהא להם תוקף וממשות לגבי כל דרישה שידרוש אדם אחר מן האגודה.	חברים שמתו
32. עזבונו של חבר שמת יהא אחראי למשך שנה אחת למן סוף שנת הכספים של האגודה שבה מת החבר, לחובות של אגודה רשומה כפי שהיו קיימים בזמן מותו.	עזבונו של חבר שמת חייב בחובות אגודה רשומה
33. אחריותו של מי שהיה חבר לחובותיה של אגודה רשומה, כפי שהיו קיימים בעת שחדל להיות חבר, תוסיף להיות קיימת למשך שנתיים למן סוף שנת הכספים של האגודה שלאחר התאריך שבו חדל להיות חבר.	אחריות של מי שהיו חברים

חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965

(סעיפים נבחרים)

פרק ב': אחריות ותרופות

6. המפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני בניאדם או יותר זולת הנפגע, דינו - לשון הרע - עבירה מאסר שנה אחת.
7. פרסום לשון הרע לאדם אחד או יותר זולת הנפגע תהא עוולה אזרחית, ובכפוף להוראות חוק זה יחולו עליה הוראות הסעיפים (2) עד 15, 58 עד 61 ו-63 עד 68 לפקודת הנזיקים האזרחיים, 1944.
- 7א. (א) הורשע אדם בעבירה לפי חוק זה, רשאי בית המשפט לחייבו לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק; חיוב בפיצוי לפי סעיף קטן זה הוא כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו. (ב) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק. (ג) במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק. (ד) לא יקבל אדם פיצוי ללא הוכחת נזק, לפי סעיף זה, בשל אותה לשון הרע, יותר מפעם אחת. (ה) הסכומים האמורים בסעיף זה יעודכנו ב־16 בכל חודש, בהתאם לשיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; לענין סעיף קטן זה - "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; "המדד החדש" - מדד החודש שקדם לחודש העדכון; "המדד הבסיסי" - מדד חודש ספטמבר 1998.
8. עבירה בשל לשון הרע לפי חוק זה תהא בין העבירות שבהן רשאי הנפגע להאשים על ידי הגשת קובלנה לבית המשפט.
9. (א) נוסף לכל עונש וסעד אחר רשאי בית המשפט, במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע, לצוות - (1) על איסור הפצה של עותקי הפרסום המכיל את לשון הרע או על החרמתם; צו החרמה לפי פסקה זו כוחו יפה כלפי כל אדם שברשותו נמצאים עותקים כאלה לשם מכירה, הפצה או החסנה, גם אם אותו אדם לא היה צד למשפט; ציווה בית המשפט על החרמה, יורה מה ייעשה בעותקים שהוחרמו; (2) על פרסום תיקון או הכחשה של דבר המהווה לשון הרע או על פרסום פסק הדין, כולו או מקצתו; הפרסום ייעשה על חשבון הנאשם או הנתבע, במקום, במידה ובדרך שיקבע בית המשפט. (ב) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע החזקת עותק של פרסום בספריות ציבוריות, בארכיונים וכיוצא באלה, זולת אם הטיל בית המשפט, בצו החרמה על פי סעיף קטן (א)(1), הגבלה גם על החזקה כזאת, ואין בהן כדי למנוע החזקת עותק של פרסום על ידי הפרט.

10. הודה הנאשם או הנתבע שמקצת הדברים שפורסמו יש בהם לשון הרע או שמקצתם אינם אמת, רשאי בית המשפט, בכל שלב משלבי הדיון לפני מתן פסק-הדין, לצוות על פרסום של תיקון או הכחשה לאותם הדברים כאמור בסעיף 9(א)(2).

צו ביניים

11. (א) פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע, האדם שהביא את דבר לשון הרע לאמצעי התקשורת וגרם בכך לפרסומו, עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום, ובאחריות אזרחית ישא גם האחראי לאמצעי התקשורת.

אחריות בשל פרסום
באמצעי התקשורת
(תיקונים: התשמ"ד,
התשע"ז)

(ב) באישום פלילי לפי סעיף זה תהא זו הגנה טובה לעורך אמצעי התקשורת שנקט אמצעים סבירים כדי למנוע פרסום אותה לשון הרע ושלא ידע על פרסומה.
(ג) בחוק זה -

"אמצעי תקשורת" - עתון וכן שידורי רדיו וטלוויזיה הניתנים לציבור;
"עורך אמצעי תקשורת", בעתון - לרבות עורך בפועל, ובשידור - לרבות עורך התכנית שבה נעשה הפרסום;
"אחראי לאמצעי התקשורת", בעתון - המוציא לאור, ובשידורי רדיו וטלוויזיה - מי שאחראי לקיומם.

12. פורסמה לשון הרע בדפוס, למעט בעתון בעל תדירות הופעה של ארבעים יום או פחות, ישאו באחריות פלילית ואזרחית בשל לשון הרע גם מחזיק בית הדפוס שבו הודפס הפרסום, ומי שמוכר את הפרסום או מפץ אותו בדרך אחרת, ובלבד שלא ישאו באחריות אלא אם ידעו או חייבים היו לדעת שהפרסום מכיל לשון הרע.

אחריות של מדפיס ומפיץ
(תיקונים: התשכ"ז, התשע"ז)

חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958¹

(סעיפים נבחרים)

פרק ראשון: עיקרי ההתיישנות

1. בחוק זה -
"בית־משפט" - כל רשות שיפוטית או בורר, ולמעט בית־דין דתי;
"תובענה" - הליך אזרחי לפני בית־משפט;
"מקרקעין" - קרקע מכל סוג וכל זכות או טובת־הנאה בקרקע וכל דבר המחובר לקרקע חיבור־קבע וכל זכות או טובת־הנאה הטעונים רישום בספרי האחוזה.
2. תביעה לקיום זכות כל שהיא נתונה להתיישנות, ואם הוגשה תובענה על תביעה שהתיישנה וטען הנתבע טענת התיישנות, לא יזדקק בית המשפט לתובענה, אך אין בהתיישנות בלבד כדי לבטל את הזכות גופה.
3. אין נזקקים לטענת התיישנות אם לא טען הנתבע טענה זו בהזדמנות הראשונה לאחר הגשת התובענה.
4. בתובענה על תביעה שלא התיישנה או שהתיישנה אך לא נטענה נגדה טענת התיישנות, לא תישמע טענת התיישנות נגד קיזוז באותה תובענה ולא נגד תביעה־שכנגד, כשהיא והתביעה שבאותה תובענה נושאן אחד או כשהן נובעות מאותן נסיבות.

פרק שני: תקופת התיישנות

5. התקופה שבה מתיישנת תביעה שלא הוגשה עליה תובענה (להלן - תקופת ההתיישנות) היא -
(1) בשאינו מקרקעין - שבע שנים;
(2) במקרקעין - חמש־עשרה שנה; ואם נרשמו בספרי האחוזה לאחר סידור זכות קנין לפי פקודת הקרקעות (סידור זכות הקנין) - עשרים וחמש שנה.
6. תקופת ההתיישנות מתחילה ביום שבו נולדה עילת התובענה.
7. מרוץ תקופת ההתיישנות של תביעה יושעה כל עוד נמנע התובע מלהגיש תובענה בשל כך שהנתבע, או מי מטעמו, מטעה בידועין את התובע, מפעיל נגדו כוח, מאיים עליו או מנצל את מצוקתו; לעניין זה, "הטעיה" - לרבות בדרך של איגילוי בידועין של עובדה מהעובדות המהוות את עילת התובענה.
8. נעלמו מן התובע העובדות המהוות את עילת התובענה, מסיבות שלא היו תלויות בו ושאינן בזהירות סבירה לא יכול היה למנוע אותן, תתחיל תקופת ההתיישנות ביום שבו נודעו לתובע עובדות אלה.

1. בס"ח 575, התשכ"ט, עמ' 279 (חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969), סעיף 159(ב), נקבע: "חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958, לא יחול על תביעות לקיום זכות במקרקעין מוסדרים, אולם אין בכך כדי למנוע טענה מכוח ההתיישנות שאדם היה זכאי לטעון אותה לפני תחילת חוק זה".

9. הודה הנתבע, בכתב או בפני בית־משפט, בין בתוך תקופת ההתיישנות ובין לאחריה, בקיום זכות התובע, תתחיל תקופת ההתיישנות מיום ההודאה; ומעשה שיש בו משום ביצוע מקצת הזכות, דינו כהודאה לענין סעיף זה.
בסעיף זה, "הודאה" - למעט הודאה שהיה עמה טיעון התיישנות.

הודאה בקיום זכות

פרק שלישי: חישוב תקופת ההתיישנות

10. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו עדיין לא מלאו לתובע שמונה־עשרה שנה.

קטינות

11. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו התובע לא היה מסוגל לדאוג לעניניו מחמת ליקוי נפשי או שכלי, זמני או קבוע, ולא היה עליו אפטרופוס; היה עליו אפטרופוס, לא יבוא במנין הזמן שבו טרם נודעו לאפטרופוס העובדות המהוות את עילת התובענה.

ליקוי נפשי או שכלי
(תיקון התשס"ד)

12. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו היה התובע אפטרופוס של הנתבע או נתון לאפטרופוסותו.

יהסי אפטרופוסות

13. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו היו בעלי־הדין נשואים זה לזה; בנישואין שהוכרזו כדין בטלים מעיקרא או שהופקעו כדין, יראו את בעלי הדין לענין סעיף זה, כאילו היו נשואים זה לזה עד יום ההכרזה או עד יום ההפקעה.

נישואין

14. בחישוב תקופת ההתיישנות לא יבוא במנין הזמן שבו נמצא אחד מבעלי הדין בשטח מדינה, שמחמת התנאים שהיה נתון בהם שם או מחמת היחסים שהיו שוררים בין אותה מדינה לבין מדינת ישראל לא יכול היה, הוא או בעל־דינו, לקיים את הבירור המשפטי.
בסעיף זה -

שהות מחוץ לישראל
(תיקון התשל"ח)

"שטח מדינה" - לרבות כל ארץ־חסות וכל שטח התפוס למעשה בידי מדינה;
"בעל־דין" - לגבי נכס המוקנה לאפטרופוס על נכסי נפקדים, לאפטרופוס על נכסי גרמנים או לממונה על רכוש האויב - מי שהיה בעל הנכס האמור ערב ההקנייה, ולגבי נכס שבניהולו של האפטרופוס הכללי - בעל הנכס.

15. הוגשה תובענה לפני בית־משפט, לרבות בית־דין דתי, והתובענה נדחתה באופן שלא נבצר מן התובע להגיש תובענה חדשה בשל אותה עילה, לא יבוא במנין תקופת ההתיישנות הזמן שבין הגשת התובענה ובין דחייתה.

תובענה שנדחתה

15א. (א) בחישוב תקופת ההתיישנות של תביעה בשאינו מקרקעין, שערב תחילתו של חוק ההתיישנות (תיקון מס' 8 - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 (בסעיף זה - תיקון מס' 8) לא הסתיימה - לא תבוא במנין התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024).

עיכוב של תקופת ההתיישנות - חרבות ברזל
(תיקון התשפ"ד)

(ב) בחישוב תקופת ההתיישנות של תביעה במקרקעין, שתקופת ההתיישנות שלה הייתה מסתיימת, על פי הדין החל ערב תיקון מס' 8, בתקופה שמיום תחילתו של תיקון מס' 8 ועד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024) - לא תבוא במנין התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024).

(ג) הסתיימה תקופת ההתיישנות של תביעה, בין במקרקעין ובין בשאינו מקרקעין, בתקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד ערב תחילתו של תיקון מס' 8 יראו את תקופת ההתיישנות כאילו טרם הסתיימה, ולא תבוא במנין

התקופה שמיום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) עד יום כ"ז באדר ב' התשפ"ד (6 באפריל 2024).

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), בית המשפט רשאי לקבוע כי הוראות אותו סעיף קטן לא יחולו על תביעה שהתיישנה ערב תחילתו של תיקון מס' 8, מטעמים מיוחדים שיירשמו; בהחלטתו ישקול בית המשפט, בין השאר, אם חל שינוי לרעה במצבו של הנתבע בשל חלוף תקופת ההתיישנות בהתאם לדיון ערב תחילתו של תיקון מס' 8.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו גם לעניין תקופת ההתיישנות בתביעה שנקבעה בחיקוק אחר, למעט בהוראה מהוראות אלה:

- (1) סעיף 5 לחוק התובלה האווירית, התש"ס-1980;
- (2) תקנות 6 ו-6א לתקנות האג בעניין שטרי מטען המובאות בסעיף III לתוספת לפקודת הובלת טובין בים;
- (3) סעיף 23 לחוק האחריות לפיצוי נזקי זיהום בשמן, התשס"ד-2004;
- (4) סעיף 5א(3) לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), התשי"ב-1952;
- (5) סעיף 75 לחוק הספנות (ימאים), התשל"ג-1973;
- (6) סעיף 39(ב) בתוספת לחוק המכר (מכר טובין בין-לאומי), התש"ס-1999;
- (7) סעיף 154(ב) לפקודת המכס.

16. נתעכב מנין תקופת ההתיישנות כאמור בסעיפים 10 ו-12 עד 15, לא תסתיים התקופה לפני שעברה לפחות שנה אחת מן היום שבו חדל העיכוב; נתעכב מנין התקופה כאמור בסעיף 11 - לא תסתיים לפני שעברו לפחות שנתיים מן היום שבו חדל העיכוב.
 17. נבצר מן התובע בשנה האחרונה של תקופת ההתיישנות להגיש את התובענה מפני שנסגר בית-המשפט המוסמך לדון בה, לא תסתיים תקופת ההתיישנות לפני שעברה שנה מן היום שבו חזר ונפתח בית-המשפט.
 18. לענין חישוב תקופת ההתיישנות אין נפקא מינה אם הזכות נתבעת עלידי הזכאי המקורי או עלידי חליפו או אם הזכות נתבעת נגד החייב המקורי או נגד חליפו, ובלבד שאם נסבה הזכות בדרך ירושה, לא תסתיים תקופת ההתיישנות לפני שעברה לפחות שנה אחת מן היום שבו נסבה הזכות.
 - 18א.¹ (א) בחישוב תקופת ההתיישנות של תביעה בתובענה שהגיש נפגע בשל מעשה כמפורט להלן, לא יבוא במניין הזמן שבו טרם מלאו לנפגע 28 שנים:
 - (1) תקיפה מינית שבוצעה בנפגע בהיותו קטין;
 - (2) התעללות שבוצעה בנפגע בהיותו קטין בידי פוגע שהוא בן משפחתו או אדם שהיה אחראי עליו;
 - (3) תקיפה מינית שבוצעה בנפגע בהיותו בגיר אך בטרם מלאו לו 21 שנים, תוך ניצול יחסי אמון, תלות, טיפול או מרות או בידי פוגע שהוא בן משפחתו.
 - (1א) הוראות סעיף 41 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] לא יחולו בתובענה כאמור בסעיף קטן (א) שהוגשה לאחר שמלאו לנפגע 28 שנים והנתבע אינו הפוגע בנפגע, בן משפחתו או אדם שהיה אחראי עליו.
1. על תביעה כאמור בסעיפים 18א או 18ב לחוק שהתיישנה לפני יום 12.7.07 (להלן - יום התחילה) לפי הדין שחל עליה ערב יום התחילה, ימשיכו לחול הוראות הדין שהיה בתוקף ערב יום התחילה והוראות סעיפים 18א או 18ב לא יחולו.
- על תביעה שביום התחילה טרם התיישנה לפי הדין שחל עליה ערב יום התחילה, יחולו הוראות סעיפים 18א ו-18ב לחוק.

(ב) בסעיף זה -

"בן משפחה" -

- (1) הורה, בן זוגו של הורה אף אם אינו נשוי לו, סב או סבתא;
 - (2) מי שמלאו לו 15 שנים והוא אחד מאלה: אח או אחות, אח או אחות חורגים, דוד או דודה, גיס או גיסה;
 - (3) אומן, בן זוגו של אומן אף אם אינו נשוי לו, אביו או אמו של אומן;
 - (4) מי שמלאו לו 15 שנים והוא אחד מאלה: בנו או בתו של אומן ובן זוגו של כל אחד מאלה, אחיו או אחותו של אומן ובן זוגו של כל אחד מאלה;
- "אומן" - אב או אם במשפחת אומנה כהגדרתה בחוק אומנה לילדים, התשע"ו-2016, או במשפחת אומנה אחרת שאישר משרד הרווחה והשירותים החברתיים;
- "אחראי על קטין" -

- (1) מי שעליו האחריות לצורכי מחייתו, לבריאותו, לחינוכו או לשלומו של קטין - מכוח דין, החלטה שיפוטית, חוזה מפורש או מכללא, או מי שעליו האחריות כאמור לקטין מחמת מעשה כשר או אסור שלו;
 - (2) מי שהקטין מתגורר עמו או נמצא עמו דרך קבע, ומלאו לו 18 שנים, ובלבד שקיימים ביניהם יחסי תלות או מרות.
- (ג) (בוטל).

118ב. ¹ תקופת ההתיישנות של תביעה בתובענה שהגיש נפגע, בשל עובדות המהוות עבירה כמפורט להלן שבוצעה בו, נגד הפוגע בו שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור, לא תסתיים לפני שעברה שנה מהיום שבו פסק הדין בהליך הפלילי הפך לחלוט:

- (1) עבירת התעללות לפי סעיף 368 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (בסעיף זה - חוק העונשין), שבוצעה בקטין בידי האחראי עליו; בסעיף זה, "אחראי על קטין" - כהגדרתו בסעיף 18א(ב);
- (2) עבירה לפי סעיפים 345, 346(א), 347(א) או (ב), 348(א), (ב), (ג) או (ד), ו-351 לחוק העונשין, או לפי סעיף 75 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

תביעה נגד מי שהוגש
נגדו כתב אישום בעבירה
התעללות בקטין או
בעבירת מין
(תיקונים: התשס"ז,
התשפ"ב)

1. על תביעה כאמור בסעיפים 118א או 118ב לחוק שהתיישנה לפני יום 12.7.07 (להלן - יום התחילה) לפי הדין שחל עליה ערב יום התחילה, ימשיכו לחול הוראות הדין שהיה בתוקף ערב יום התחילה והוראות סעיפים 118א או 118ב לא יחולו.
על תביעה שביום התחילה טרם התיישנה לפי הדין שחל עליה ערב יום התחילה, יחולו הוראות סעיפים 118א ו-118ב לחוק.

חוק החברות, התשנ"ט-1999

(סעיפים נבחרים)

חלק ראשון: פרשנות

1. בחוק זה -
- "איגרת חוב" - מסמך שהנפיקה חברה המעיד על קיומה של התחייבות כספית שחברה החברה, ומגדיר את תנאיה, למעט שטרי חוב או שטרי חליפין שנתנה חברה במהלך עסקיה;
- "איגרת חוב מובטחת" - איגרת חוב שהתחייבות החברה לפיה מובטחת במשכון על נכסי החברה, כולם או מקצתם;
- "אמצעי שליטה" - כל אחד מאלה:
- (1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה;
 - (2) הזכות למנות דירקטור של חברה;
- "אסיפה כללית" - אסיפה שנתית או אסיפה מיוחדת של בעלי המניות;
- "אסיפה מיוחדת" - אסיפה כללית של בעלי המניות שאינה אסיפה שנתית;
- "אסיפת סוג" - אסיפה של בעלי סוג מניות;
- "אסיפה שנתית" - אסיפה של בעלי המניות לפי סעיף 60;
- "בורסה" - בורסה בישראל, בורסה מחוץ לישראל שקיבלה אישור מידי מי שרשאי לתת על פי דין במדינה שבה היא פועלת, וכן שוק מוסדר כהגדרתו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994;
- "בורסה בישראל" - בורסה כהגדרתה בחוק ניירות ערך;
- "בעל איגרת חוב", בחברת איגרות חוב - בעל איגרת חוב של החברה, הרשומה למסחר בבורסה או שהוצעה לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך או שהוצעה לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל;
- "בית המשפט" - (נמחקה);
- "בעל מניה מהותי" - מי שמחזיק בחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק של החברה או מזכויות ההצבעה בה;
- "בעל עניין" - בעל מניות מהותי, מי שיש לו הסמכות למנות דירקטור אחד או יותר או את המנהל הכללי, ומי שמכהן בחברה כדירקטור או כמנהל כללי;
- "דבוקת שליטה" - מניות המקנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מכלל זכויות ההצבעה באסיפה הכללית;
- "דיבידנד" - כל נכס הניתן על ידי החברה לבעל מניה מכוח זכותו כבעל מניה, בין במזומן ובין בכל דרך אחרת, לרבות העברה ללא תמורה שוות ערך ולמעט מניות הטבה;
- "דירקטור" - חבר בדירקטוריון של חברה;
- "דירקטור בלתי תלוי" - דירקטור חיצוני או יחיד המכהן כדירקטור שמתקיימים לגביו התנאים המפורטים להלן, אשר מונה או סווג ככזה לפי הוראות פרק ראשון לחלק השישי;
- (1) מתקיימים לגביו תנאי הכשירות למינוי דירקטור חיצוני הקבועים בסעיף 240(ב) עד (ו) וועדת הביקורת אישרה זאת;
 - (2) הוא אינו מכהן כדירקטור בחברה מעל תשע שנים רצופות, ולעניין זה לא יראו בהפסקת כהונה שאינה עולה על שנתיים כמפסיקה את רצף הכהונה;
- "דירקטור חיצוני" - כמשמעותו בחלק השישי, פרק ראשון, בסימן ה';

"החזקה" ו"רכישה" - כמשמעותן בחוק ניירות ערך ;

"הליכי חדלות פירעון" - כהגדרתם בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי ;

"הצעה פרטית" - הצעה להנפקת ניירות ערך של חברה ציבורית שאינה הצעה לציבור, או הצעה של חברה ציבורית למכירה של ניירות ערך שלה אשר נרכשו על ידה לפי סעיף 308, שאינה הצעה לציבור ;

"הצעה פרטית מהותית" - הצעה פרטית שמתקיים בה האמור בסעיף 5270(5) ;

"הצעת רכש" - הצעה לרכישת מניות, המופנית לציבור בעלי המניות של חברה ;

"ועדת דירקטוריון" - ועדה שהקים הדירקטוריון לפי הוראות סעיף 110 ;

"חבר בורסה" - מי שהוא חבר בורסה בהתאם לתקנון הבורסה כמשמעותו בסעיף 46 לחוק ניירות ערך ;

"חברה" - חברה שהתאגדה לפי חוק זה, לפי פקודת החברות, פקודת החברות 1921 או פקודת החברות 1919 ;

"חברת איגרות חוב" - חברה שאיגרות חוב שלה רשומות למסחר בבורסה או שהוצעו לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך, או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל, ומוחזקות בידי הציבור ;

"חברה בת" - כמשמעותה בחוק ניירות ערך ;

"חברה לרישומים" - כמשמעותה בחוק ניירות ערך ;

"חברה לתועלת הציבור" - כמשמעותה בפרק ראשון א' בחלק התשיעי ;

"חברה ממשלתית" ו"חברת בת ממשלתית" - כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ;

"חברה מתמזגת" - חברת יעד וחברה קולטת ;

"חברה פרטית" - חברה שאינה חברה ציבורית ;

"חברה ציבורית" - חברה שמניותיה רשומות למסחר בבורסה או שהוצעו לציבור על פי תשקיף כמשמעותו בחוק ניירות ערך, או שהוצעו לציבור מחוץ לישראל על פי מסמך הצעה לציבור הנדרש לפי הדין מחוץ לישראל, ומוחזקות בידי הציבור ;

"חברה קולטת" - חברה שכל נכסיה והתחייבויותיה של חברת היעד עוברים אליה במיזוג ;

"חברה קשורה" - כמשמעותה בחוק ניירות ערך ;

"חברת חוץ" - תאגיד, למעט שותפות, שהתאגד מחוץ לישראל ;

"חברת יעד" - חברה, אחת או יותר, האמורה להתמזג עם חברה קולטת באופן שיביא לחיסולה של החברה ;

"חברת מטרה" - חברה שהצעת רכש מופנית לבעלי מניותיה ;

"חוק הנאמנות" - חוק הנאמנות, התשל"ט-1979 ;

"חוק העמותות" - חוק העמותות, התש"ס-1980 ;

"חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי" - חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 ;

"חוק ניירות ערך" - חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ;

"חוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים" - חוק תקשורת דיגיטלית עם גופים ציבוריים, התשע"ח-2018 ;

"חלוקה" - מתן דיבידנד או התחייבות לתיתו, במישרין או בעקיפין, וכן רכישה ; ולענין זה, "רכישה" - רכישה או מתן מימון לרכישה, במישרין או בעקיפין, בידי חברה או בידי חברה בת שלה או בידי תאגיד אחר בשליטתה, של מניות החברה או של ניירות ערך שניתן להמירם למניות החברה או שניתן לממשם במניות החברה, או פדיון של ניירות ערך בני פדיון שהם חלק מהונה העצמי של החברה בהתאם לסעיף 312(ד), ולרבות התחייבות לעשיית כל אחד מאלה, והכל, ובלבד שהמוכר אינו החברה עצמה או תאגיד אחר בבעלותה המלאה של החברה ;

"יום ההתאגדות" - התאריך שקבע הרשם כיום ההתאגדות של החברה בתעודת ההתאגדות ;

"יזם" - מי שעושה פעולה, בשמה או במקומה של חברה שטרם התאגדה ;
 "מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ;
 "מיזוג", לענין החלק השמיני - העברה של כלל הנכסים והחייבים, לרבות חיובים מותנים, עתידיים, ידועים ובלתי ידועים, של חברת יעד לחברה קולטת, אשר כתוצאה ממנה מתחוללת חברת היעד, בהתאם לסעיף 323 ;
 "מניה" - אגד של זכויות בחברה הנקבעות בדיון ובתקנון ;
 "מניות הטבה" - מניות שמקצה החברה ללא תמורה לבעלי מניותיה הזכאים לכך ;
 "מנין קולות" - מנין קולות המצביעים, בהתאם לזכויות ההצבעה הקבועות למניות שמכוחן מצביעים בעלי המניות המשתתפים באסיפה ;
 "מספר זהות" -

- (1) לגבי חברה הרשומה בישראל - מספר הרישום ;
- (2) לגבי חברה רשומה הרשומה מחוץ לישראל - המדינה שבה היא רשומה ומספר הרישום, אם יש לה מספר רישום ;
- (3) לגבי תאגיד אחר שיש לו מספר רישום על-פי דין - מספר הרישום שלו ;
- (4) לגבי יחיד תושב ישראל - מספר זהותו במרשם האוכלוסין ;
- (5) לגבי יחיד שאינו תושב ישראל - המדינה שבה הוצא הדרכון ומספר הדרכון ;

"מען" -

- (1) לגבי יחיד תושב ישראל - מענו כפי שהוא רשום במרשם האוכלוסין, ואם מסר מען אחר - המען שמסר ;
- (2) לגבי יחיד שאינו תושב ישראל - מען מגוריו, ואם מסר מען אחר - המען שמסר ;
- (3) לגבי חברה הרשומה בישראל - מען משרדה הרישום ;
- (4) לגבי חברה הרשומה מחוץ לישראל - מען משרדה מחוץ לישראל, ואם מסרה מען בישראל - המען שמסרה ;
- (5) לגבי תאגיד אחר שיש לו מען רשום על-פי דין - מענו הרישום ;

"מען דיגיטלי" - כל אחד מהפרטים המנויים בתוספת הרביעית ;
 "מענק פרישה" - מענק, תשלום, גמול, פיצוי או כל הטבה אחרת הניתנים לנושא משרה בזיקה לסיום תפקידו בחברה ;
 "מציע", בהצעת רכש - מי שמציע הצעת רכש ;
 "משכון" - כמשמעותו בחוק המשכון, התשכ"ז-1967, וכן שעבוד צף ;
 "נוכחות בעל מניות", באסיפה כללית - נוכחות בעל המניות בעצמו או באמצעות שלוח, או באמצעות כתב הצבעה כאמור בסעיף 87 ;
 "נושא משרה" - מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, וכן דירקטור או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי ;
 "נייר ערך" - לרבות מניה, איגרת חוב, או זכויות לרכוש, להמיר או למכור כל אחת מאלה ;

"ניצע", בהצעת רכש - בעל המניות שמוצע לרוכשן בהצעת רכש ;
 "סדרת איגרות חוב" - שתי איגרות חוב או יותר שהן שוות-דרגה לענין ההתחייבות הכספית והערובה לתשלומה ;

"ענין אישי" - ענין אישי של אדם בפעולה או בעסקה של חברה, לרבות ענין אישי של קרובו ושל תאגיד אחר שהוא או קרובו הם בעלי ענין בו, ולמעט ענין אישי הנובע מעצם החזקת מניות בחברה לרבות ענין אישי של אדם המצביע על פי ייפוי כוח שניתן לו מאת אדם אחר אף אם אין לאחר ענין אישי, וכן יראו הצבעה של מי שקיבל ייפוי כוח להצביע בשם מי שיש לו ענין אישי בהצבעה של בעל הענין אישי, והכל בין אם שיקול הדעת בהצבעה הוא בידי המצביע ובין אם לאו ;

"עסקה" - חוזה או התקשרות וכן החלטה חד צדדית של חברה בדבר הענקת זכות או טובת הנאה אחרת ;

"עסקה חריגה" - עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, עסקה שאינה בתנאי שוק או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה ;

"פעולה" - פעולה משפטית, בין במעשה ובין במחדל ;

"פעולה מהותית" - פעולה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה ;

"פקודת החברות" - פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983 ;

"פרמיה" - סכום שבו עולה תמורת ההקצאה של מניות החברה על ערך הנקוב של המניות ;

"צו לפתיחת הליכים" - צו לפתיחת הליכים שניתן לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי ;

"קרוב" - בן זוג, אח או אחות, הורה, הורי הורה, צאצא וכן צאצא, אח, אחות או הורה של בן הזוג או בן זוגו של כל אחד מאלה ;

"רואה חשבון מבקר" - רואה חשבון שמונה לשם ביצוע פעולת ביקורת כאמור בסעיף 154 ;

"רשות ניירות ערך" - הרשות כמשמעותה בחוק ניירות ערך ;

"רשם ההקדשות" ו"הקדש ציבורי" - כמשמעותם בחוק הנאמנות ;

"רשם החברות", "הרשם" - רשם החברות כאמור בסעיף 36 ;

"שטר מניה" - (בוטלה) ;

"שעבוד צף" - כמשמעותו בפקודת החברות ;

"שליטה" - כמשמעותה בחוק ניירות ערך ;

"תאגיד מדווח" - תאגיד מדווח כהגדרתו בחוק ניירות ערך או תאגיד שהוראות פרק ה' לחוק האמור חלות עליו ;

"תביעה נגזרת" - תובענה שהגיש תובע בשם חברה בשל עילת תביעה שלה ;

"תזכיר" - כמשמעותו בפקודת החברות כנוסחה ערב תחילתו של חוק זה ;

"תנאי כהונה והעסקה", של נושא משרה - תנאי כהונה או העסקה של נושא משרה, לרבות מתן פטור, ביטוח, התחייבות לשיפוי או שיפוי לפי היתר שיפוי, מענק פרישה, וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור ;

"תעודת התאגדות" - תעודה בחתימת הרשם המעידה על רישומה של חברה ;

"תעודת מניה" - תעודה שבה מצוין שמו של הבעלים הרשום במרשמי החברה בציון מספר המניות שבבעלותו ;

"תקנון" - תקנון של חברה כפי שהוגש לרשם בראשונה עם התאגדותה או כפי ששונה לפי דין ;

"השר" - שר המשפטים.

חלק שלישי: מבנה החברה

פרק שני: האסיפה הכללית

סימן א': סמכויות האסיפה הכללית

57. החלטות החברה בעניינים האלה יתקבלו באסיפה הכללית :
(1) שינויים בתקנון כאמור בסעיף 20 ;

הסמכויות המוקנות
לאסיפה הכללית
(תיקון התשע"ח)

- (2) הפעלת סמכויות הדירקטוריון בהתאם להוראות סעיף 52(א);
- (3) מינוי רואה החשבון המבקר של החברה, תנאי העסקתו והפסקת העסקתו בהתאם להוראות סעיפים 154 עד 167;
- (4) מינוי דירקטורים חיצוניים בהתאם להוראות סעיף 239;
- (5) אישור פעולות ועסקאות הטעונות אישור האסיפה הכללית לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275;
- (6) הגדלת הון המניות הרשום והפחתתו בהתאם להוראות סעיפים 286 ו-287;
- (7) מיזוג כאמור בסעיף 320(א);
- (8) פירוק החברה בידי בית המשפט לפי סעיף 1342(1), פירוקה מרצון לפי סעיף 342כד, או פירוקה מרצון בהליך מזורז לפי סעיף 342מב.

58. (א) חברה אינה רשאית להתנות על הוראות סעיף 57. **איסור התניה**
(ב) חברה רשאית להוסיף בתקנון נושאים שהחלטות בהם יתקבלו באסיפה הכללית; ואולם, העברת סמכויות בתקנון לאסיפה הכללית, בנושאים שבהם הוקנתה הסמכות בחוק זה לאורגן אחר בלא אפשרות להתנאה על כך בתקנון, תעשה לפי הוראות סעיף 50.

59. האסיפה הכללית השנתית תמנה את הדירקטורים, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון. **מינוי דירקטורים**

חלק חמישי: בעל מניה

פרק שני: זכויות בעל מניה וחובותיו

183. זכויותיו וחובותיו של בעל מניה הן כקבוע בחוק זה, בתקנון החברה ולפי כל דין. **זכויותיו וחובותיו של בעל מניה**

184. לבעלי מניות זכות עיון במסמכי החברה המפורטים להלן: **הזכות למידע**

- (1) פרוטוקולים של האסיפות הכלליות, כאמור בסעיף 90;
- (2) מרשם בעלי המניות ומרשם בעלי המניות המהותיים כאמור בסעיף 129;
- (3) מסמך שברשות החברה, כאמור בסעיף 185;
- (4) תקנון ודוחות כספיים כאמור בסעיף 187;
- (5) כל מסמך שעל החברה להגיש לפי חוק זה ולפי כל דין לרשם החברות או לרשות לניירות ערך, העומד לעיון הציבור ברשם החברות או ברשות ניירות ערך, לפי הענין.

185. (א) בעל מניה זכאי לדרוש מהחברה, תוך ציון מטרת הדרשה, לעיין בכל מסמך הנמצא ברשות החברה בכל אחד מאלה:

- (1) המסמך נוגע לפעולה או לעסקה הטעונה אישור האסיפה הכללית לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275;
- (2) בחברה פרטית - אם הדבר נדרש לצורך קבלת החלטה בנושא שעל סדר יומה של האסיפה הכללית של החברה.
- (ב) החברה רשאית לסרב לבקשתו של בעל מניה אם לדעתה הבקשה הוגשה שלא בתום לב או שיש במסמכים הנדרשים סוד מסחרי או פטנט, או שגילוי המסמכים עלול לפגוע בדרך אחרת בטובת החברה.

מידע על גמול לדיירקטורים [תיקונים: התשס"ה, התשע"א (מס' 4)]	186. (א) דירקטוריון של חברה שאינה תאגיד מדווח החייבת למנות רואה חשבון מבקר חייב, לפי דרישה של בעל מניה, אחד או יותר, שלו עשרה אחוזים לפחות מכוח ההצבעה בחברה, להמציא לו הודעה מאושרת בידי רואה החשבון המבקר של החברה, ובה פירוט מלא של כל התשלומים ששילמה החברה לכל אחד מן הדיירקטורים ושל ההתחייבויות לתשלומים שקיבלה על עצמה, לרבות לענין תנאי פרישה, בכל אחת משלוש השנים האחרונות שנערכו לגביהן דוחות כספיים של החברה; הסכום יכלול גם תשלומים שקיבל דירקטור בהיותו נושא משרה בחברה בת של החברה. (ב) מצא הדיירקטוריון כי הדרישה מוגשת שלא בתום לב, רשאי הוא לסרב לה.
הזכות לקבל תקנון ודוחות כספיים [תיקון התשע"א (מס' 4)]	187. (א) כל בעל מניה זכאי לקבל מהחברה, לפי בקשתו, העתק מהתקנון וכן, בחברה שאינה תאגיד מדווח, לקבל העתק מהדוחות הכספיים, כאמור בסעיף 173(ד). (ב) בעל מניה בחברה שהיא תאגיד מדווח, זכאי לקבל מהחברה העתק מן הדוחות הכספיים, אם הדוחות לא פורסמו בהתאם להוראות לפי פרק ז' לחוק ניירות ערך.
הזכות להצביע	188. כל בעל מניה זכאי להשתתף באסיפה הכללית ולהצביע בה, כפוף להוראות התקנון באשר לזכויות ההצבעה הצמודות לכל מניה.
רשות לערוך הסכמים	189. בעלי מניות רשאים לערוך ביניהם הסכמי הצבעה, כפוף לחובות המוטלות עליהם לפי חוק זה.
זכות לדיבידנד	190. כל בעל מניה זכאי לקבל דיבידנד, בהתאם לזכויות הצמודות לכל מניה, אם הוחלט על חלוקת דיבידנד כאמור בסעיף 306.
הזכות במקרה של קיפוח	191. (א) התנהל ענין מענייניה של חברה בדרך שיש בה משום קיפוח של בעלי המניות שלה, כולם או חלקם, או שיש חשש מהותי שיתנהל בדרך זו, רשאי בית המשפט, לפי בקשת בעל מניה, לתת הוראות הנראות לו לשם הסרתו של הקיפוח או מניעתו, ובהן הוראות שלפיהן יתנהלו עניני החברה בעתיד, או הוראות לבעלי המניות בחברה, לפיהן ירכשו הם או החברה כפוף להוראות סעיף 301, מניות ממניותיה. (ב) הורה בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א), יובאו בתקנון החברה ובהחלטותיה השינויים המתחייבים מכך, כפי שיקבע בית המשפט, ויראו שינויים אלה כאילו נתקבלו כדין בידי החברה; עותק מן ההחלטה יישלח לרשם החברות, ואם החברה היא חברה ציבורית - לרשות ניירות ערך.
הזכות בעלי מניות	192. (א) בעל מניה ינהג בהפעלת זכויותיו ובמילוי חובותיו כלפי החברה וכלפי בעלי המניות האחרים בתום לב ובדרך מקובלת, וימנע מניצול לרעה של כוחו בחברה, בין השאר, בהצבעתו באסיפה הכללית ובאסיפות סוג, בענינים האלה: (1) שינוי התקנון; (2) הגדלת הון המניות הרשום; (3) מיזוג; (4) אישור פעולות ועסקאות הטעונות אישור האסיפה הכללית לפי הוראות סעיפים 255 ו-268 עד 275. (ב) בעל מניה ימנע מלקפח בעלי מניות אחרים. (ג) על הפרת הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יחולו הדינים החלים על הפרת חוזה, בשינויים המחויבים, ועל הפרת הוראת סעיף קטן (ב), יחולו גם הוראות סעיף 191, בשינויים המחויבים.
הזכות בעל שליטה ובה הכרעה לפעול בהגנות (תיקון התשס"ה)	193. (א) על המפורטים להלן מוטלת החובה לפעול בהגנות כלפי החברה: (1) בעל השליטה בחברה;

- (2) בעל מניה היודע שאופן הצבעתו יכריע בענין החלטת אסיפה כללית או אסיפת סוג של החברה ;
- (3) בעל מניה שלפי הוראות התקנון יש לו כח למנות או למנוע מינוי של נושא משרה בחברה או כח אחר כלפי החברה.
- (ב) על הפרת חובת הגינות יחולו הדינים החלים על הפרת חוזה, בשינויים המחויבים, בשים לב למעמדם בחברה של המנויים בסעיף קטן (א).

חלק שישי: נושאי המשרה בחברה

פרק ראשון: מינוי וכהונה של דירקטורים

סימן ב': הגבלות על מינויים ופקיעת כהונה

- 224א. לא ימונה לדירקטור בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב ולא יכהן בחברה כאמור כדירקטור, מי שאין לו הכישורים הדרושים והיכולת להקדיש את הזמן הראוי, לשם ביצוע תפקיד של דירקטור בחברה, בשים לב, בין היתר, לצרכיה המיוחדים של החברה ולגודלה.

- 224ב. (א) בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב לא תזומן אסיפה כללית שעל סדר יומה מינוי דירקטור, ולא ימונה דירקטור, אלא לאחר שהמועמד הצהיר כי יש לו הכישורים הדרושים והיכולת להקדיש את הזמן הראוי, לשם ביצוע תפקידו, ופירט את הכישורים כאמור, וכי לא מתקיימות לגביו ההגבלות הקבועות בסעיפים 226 ו-227, ולעניין דירקטור בלתי תלוי - מתקיים בו גם האמור בפסקאות (1) ו-(2) להגדרה "דירקטור בלתי תלוי" שבסעיף 1 (בסעיף זה - הצהרה).
- (ב) ההצהרה תובא בפני הממנה ויחולו עליה הוראות סעיף 241(ב) ו-(ג).

225. (א) מי שמועמד לכהן כדירקטור יגלה לממנה :
- (1) אם הורשע בפסק דין בעבירה כאמור בסעיף 226(א), וטרם חלפה התקופה שבה אסור לו לכהן כדירקטור לפי סעיף 226 ;
- (2) אם הורשע בפסק דין בעבירה כאמור בסעיף 226(א1), וטרם חלפה התקופה שקבע בית המשפט לפי אותו סעיף קטן ;
- (3) אם ועדת האכיפה המינהלית הטילה עליו אמצעי אכיפה האוסר עליו לכהן כדירקטור בכל חברה ציבורית או בכל חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, וטרם חלפה התקופה שקבעה ועדת האכיפה המינהלית בהחלטתה כאמור.

- (ב) בסימן זה -
- "אמצעי אכיפה" - אמצעי אכיפה כאמור בסעיף 52 לחוק ניירות ערך, שהוטל לפי פרק ח'4 לחוק ניירות ערך, לפי פרק ז'2 לחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, או לפי פרק י'1 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, לפי העניין ;
- "ועדת האכיפה המינהלית" - הוועדה שמונתה לפי סעיף 52לב(א) לחוק ניירות ערך ;
- "פסק דין" - פסק דין בערכאה ראשונה.

226. (א) לא ימונה לכהונת דירקטור בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב אדם שהורשע בפסק דין בעבירה מהמפורטות להלן, אלא אם כן חלפו חמש שנים מיום מתן פסק הדין שבו הורשע :

(1) עבירות לפי סעיפים 290 עד 297, 392, 415, 418 עד 420, ו-422 עד 428, לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ולפי סעיפים 52ג, 52ד, 53א(א) ו-54 לחוק ניירות ערך;

(2) הרשעה בבית משפט מחוץ לישראל בעבירות שוחד, מרמה, עבירות מנהלים בתאגיד או עבירות של ניצול מידע פנים;

(3) (נמחקה).

(1א) לא ימונה לכהונת דירקטור בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב אדם שהורשע בפסק דין, בעבירה שאינה מנויה בסעיף קטן (א), אם בית המשפט קבע כי מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לשמש דירקטור בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, למשך התקופה שקבע בית המשפט אשר לא תעלה על חמש שנים מיום מתן פסק הדין.

(ב) בית משפט רשאי לקבוע, במועד ההרשעה או לאחריה, לבקשתו של אדם המעונין להתמנות לדירקטור, כי על אף הרשעתו בעבירות כאמור בסעיף קטן (א), ובשים לב בין היתר, לנסיבות שבהן נעברה העבירה, אין הוא מנוע מלכהן כדירקטור בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב או כי התקופה שבה הוא מנוע מלכהן כדירקטור בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב תהיה קצרה מחמש שנים.

(ג) השר רשאי לקבוע עבירות נוספות על אלה הקבועות בסעיף קטן (א)(1).

(ד) בית משפט, ואם הוגש ערעור - בית משפט של ערעור, רשאי להורות על עיכוב ביצוע של מגבלות המינור או של פקיעת הכהונה לפי סעיף זה למועד שיקבע ובתנאים שיראה לנכון.

226א. הטילה ועדת האכיפה המינהלית על אדם אמצעי אכיפה האוסר עליו לכהן כדירקטור בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, לא ימונה אותו אדם לדירקטור בחברה שבה אסור לו לכהן כדירקטור על פי אותה החלטה.

הגבלת מינוי עקב החלטה של ועדת האכיפה המינהלית [תיקונים: התשע"א, התשע"א (מס' 4)]

227. (א) לא ימונה לדירקטור קטין, פסול דין, יחיד שניתן לגביו צו לפתיחת הליכים כל עוד לא הופטר, וכן תאגיד שהחליט על פירוקו מרצון או שניתן לגביו צו פירוק או צו לפתיחת הליכים.

הגבלת מינוי [תיקונים: התשס"ה, התשע"ח]

(ב) מועמד לכהונת דירקטור שמתקיים בו האמור בסעיף קטן (א) יגלה זאת לממנה.

227א. דירקטור שחדל להתקיים לגביו תנאי הדרוש לפי חוק זה לכהונתו כדירקטור או שמתקיימת לגביו עילה לפקיעת כהונתו כדירקטור יודיע על כך מיד לחברה, וכהונתו תפקע במועד מתן ההודעה.

הובת הודעה [תיקון התשס"ח (מס' 2)]

228. (א) בלי לפגוע בהוראות כל דין, תפקע כהונתו של דירקטור לפני תום התקופה שלה התמנה באחת מאלה:

פקיעת כהונה [תיקונים: התשס"ח (מס' 2), התשע"א, התשע"ח]

(1) הוא התפטר או פוטר כאמור בסעיפים 229 עד 231;

(2) במועד מתן הודעה על הרשעה כאמור בסעיף 232;

(2א) במועד מתן הודעה על הטלת אמצעי אכיפה כאמור בסעיף 232א;

(3) לפי החלטת בית משפט, כאמור בסעיף 233;

(4) ניתן לגביו צו לפתיחת הליכים, ואם הוא תאגיד - גם אם החליט על פירוקו מרצון או ניתן לגביו צו פירוק;

(5) במועד מתן הודעה לפי סעיף 227א או 245א.

(ב) חברה אינה רשאית להתנות בתקנונה על הוראות סעיף זה, אך היא רשאית להוסיף בו עילות אחרות לפקיעת כהונתו של דירקטור.

229. (א) דירקטור רשאי להתפטר על ידי מסירת הודעה לדירקטוריון, ליושב ראש הדירקטוריון או לחברה, וההתפטרות תיכנס לתוקף במועד שנמסרה ההודעה, אלא אם כן נקבע בהודעה מועד מאוחר יותר.
(ב) דירקטור ימסור את הסיבות להתפטרותו.
(ג) נתקבלה הודעה על התפטרות דירקטור, יובאו בפני הדירקטוריון ויירשמו בפרוטוקול של הישיבה הראשונה שתכנס לאחר ההתפטרות, ההתפטרות והסיבות שניתנו לה.
230. (א) האסיפה הכללית רשאית בכל עת לפטר דירקטור, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון, ובלבד שתינתן לדירקטור הזדמנות סבירה להביא את עמדתו בפני האסיפה הכללית.
(ב) נקבעה הוראה בתקנון שלפיה ימונה דירקטור לתפקידו שלא בידי האסיפה הכללית, אין להעבירו מכהונתו אלא בידי מי שזכאי למנותו ובדרך שנקבעה לכך בתקנון, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.
231. נודע לחברה כי דירקטור מונה בניגוד להוראות סעיפים 226, 227 או 228(א), או כי דירקטור הפר את הוראות סעיפים 225, 227(ב) או 232, יחליט הדירקטוריון, בישיבת הדירקטוריון שתכנס לראשונה לאחר שנודע לו על כך, על סיום הכהונה של אותו דירקטור, אם מצא, כי נתקיימו התנאים האמורים, וממועד החלטת תפקע הכהונה.
232. הורשע דירקטור בפסק דין בעבירה כאמור בסעיף 226(א) או (1) או (א) יודיע על כך לחברה וכחונתו תפקע במועד מתן ההודעה, ובחברה ציבורית וכן בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, לא ניתן לשוב ולמנותו לכהונת דירקטור, אלא אם כן חלפה התקופה שבה אסור לו לכהן כדירקטור לפי סעיף 226.
- 232א. החליטה ועדת האכיפה המינהלית להטיל על אדם אמצעי אכיפה האוסר עליו לכהן כדירקטור בכל חברה ציבורית, בכל חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב או בחברה שבה הוא מכהן, יודיע על כך לחברה וכחונתו תפקע במועד מתן ההודעה, ובחברה שלגביה חל האיסור כאמור לא ניתן לשוב ולמנותו לכהונת דירקטור, אלא אם כן חלפה תקופת האיסור כאמור.
233. בית המשפט רשאי לבקשת החברה, דירקטור, בעל מניה או נושה, להורות על פקיעת כהונתו של דירקטור אם מצא כי התקיים אחד מאלה:
(1) נבצר מהדירקטור למלא את תפקידו דרך קבע;
(2) לגבי דירקטור המכהן בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב - במהלך כהונתו הורשע בבית משפט מחוץ לישראל בעבירות כמפורט בסעיף 226(א)(2).
234. דירקטור שהפר את חובת הגילוי לפי סעיפים 225, 227, 227(ב), 232, 233 או 245, יראו אותו כמי שהפר את חובת האמונים לחברה.

סימן ג': תאגיד כדירקטור

235. תאגיד כשיר לכהן כדירקטור בחברה פרטית, אלא אם כן נקבע אחרת בתקנון.
236. (א) תאגיד המכהן כדירקטור ימנה יחיד הכשיר להתמנות לדירקטור בחברה, לכהן מטעמו, ורשאי הוא להחליפו, והכל בכפוף לחובותיו כלפי החברה.
(ב) שמו של יחיד המכהן מטעם התאגיד יירשם במרשם הדירקטורים, כמי שמכהן מטעם התאגיד.

(ג) על יחיד המכהן מטעם תאגיד ועל התאגיד, יחולו החובות החלות על דירקטור, יחד ולחוד.

פרק חמישי: עסקאות עם בעלי ענין

268. בפרק זה, "בעל שליטה" - בעל השליטה כמשמעותה בסעיף 1, לרבות מי שמחזיק בעשרים וחמישה אחוזים או יותר מזכויות ההצבעה באסיפה הכללית של החברה אם אין אדם אחר המחזיק בלמעלה מחמישים אחוזים מזכויות ההצבעה בחברה; לענין החזקה, יראו שניים או יותר, המחזיקים בזכויות ההצבעה בחברה ואשר לכל אחד מהם יש ענין אישי באישור אותה עסקה המובאת לאישור החברה, כמחזיקים יחד.

הגדרת בעל שליטה

269. (א) נושא משרה בחברה או בעל שליטה בחברה ציבורית או בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב היודע שיש לו ענין אישי בעסקה קיימת או מוצעת של החברה, יגלה לחברה, בלא דיחוי, ולא יאוחר משיבת הדירקטוריון שבה נדונה העסקה לראשונה, את מהות ענינו האישי, לרבות כל עובדה או מסמך מהותיים.

חובת גילוי
[תיקונים: התשס"ה,
התשע"א (מס' 4)]

(ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול כאשר הענין האישי נובע רק מקיום ענין אישי של קרוב בעסקה שאינה חריגה.

(ג) צד מעונין, כמשמעותו בסעיף 270(5), או מי שיהפוך לבעל שליטה כתוצאה מהצעה פרטית, היודע שיש לו ענין אישי בהצעה הפרטית המהותית, יגלה בלא דיחוי לחברה הציבורית את מהות ענינו האישי, לרבות כל עובדה או מסמך מהותיים.

270. עסקאות של חברה המפורטות להלן, טעונות אישורים כקבוע בפרק זה, ובלבד שהעסקה היא לטובת החברה:

עסקאות הטעונות
אישורים מיוחדים
[תיקונים: התשס"ה,
התשע"א (מס' 3), (מס' 4),
התשע"ג, התשע"ד (מס' 2)]

(1) עסקה של חברה עם נושא משרה בה וכן עסקה של חברה עם אדם אחר שלנושא משרה בחברה יש בה ענין אישי; ואולם, לא יראו -

(א) נושא משרה בחברה אם וגם בחברה בת הנמצאת בשליטתה ובבעלותה המלאות, כבעל ענין אישי בעסקה בין החברה האם לבין החברה הבת, בשל עצם היותו נושא משרה בשתייהן או בשל היותו בעל מניה או בעל נייר ערך שניתן לממשו במניות בחברה האם;

(ב) נושא משרה במספר חברות בנות הנמצאות בשליטה ובבעלות מלאה של אותו אדם, כבעל ענין אישי בעסקה בין חברות בנות כאמור, בשל עצם היותו נושא משרה בחברות המתקשרות;

(2) התקשרות של חברה עם נושא משרה בה שאינו דירקטור, באשר לתנאי כהונתו והעסקתו;

(3) התקשרות של חברה עם דירקטור בה באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, לעניין כהונתו כדירקטור, וכן לעניין העסקתו בתפקידים אחרים - אם הוא מועסק כאמור;

(4) עסקה חריגה של חברה ציבורית עם בעל השליטה בה או עסקה חריגה של חברה ציבורית עם אדם אחר שלבעל השליטה יש בה ענין אישי, לרבות הצעה פרטית שלבעל השליטה יש בה ענין אישי; וכן התקשרות של חברה ציבורית עם בעל השליטה בה או עם קרובו, במישרין או בעקיפין, לרבות באמצעות חברה שבשליטתו, לעניין קבלת שירותים בידי החברה וכן אם הוא גם נושא משרה בה - באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, ואם הוא עובד החברה ואינו נושא משרה בה - באשר להעסקתו בחברה;

(4א) עסקה חריגה של חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, עם בעל השליטה בה, או עסקה חריגה של חברה כאמור עם אדם אחר שלבעל השליטה יש בה ענין אישי, וכן התקשרות של חברה כאמור עם בעל השליטה בה או עם קרובו, במישרין או בעקיפין לרבות באמצעות חברה שבשליטתו,

לעניין קבלת שירותים בידי החברה, וכן אם הוא גם נושא משרה בה - באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, ואם הוא עובד החברה ואינו נושא משרה בה - באשר להעסקתו בחברה.

(5) (א) הצעה פרטית אשר מתקיים בה אחד מאלה:

(1) הצעה המקנה עשרים אחוזים או יותר מסך זכויות ההצבעה בחברה בפועל לפני ההנפקה שהתמורה, כולה או חלקה, אינה במזומן או בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה או שאינה בתנאי שוק, ואשר כתוצאה ממנה יגדלו החזקותיו של בעל מניה מהותי בניירות הערך של החברה, או שכתוצאה ממנה יהפוך אדם לבעל מניה מהותי לאחר ההנפקה (בחוק זה - צד מעוניין);

(2) כתוצאה ממנה יהפוך אדם לבעל שליטה בחברה;

(ב) לענין פסקה זו יראו את סך כל ההצעות הפרטיות שמתקיים בהן אחד מאלה, כהצעה פרטית אחת:

(1) הן נעשו במהלך תקופה בת 12 חודשים רצופים לאותו ניצע או למי מטעמו, לקרובו, לתאגיד בשליטתו או בשליטת קרובו, וכשהניצע הוא תאגיד - גם לבעלי השליטה בניצע, לקרובו של בעל השליטה ולתאגיד בשליטת בעל השליטה או בשליטת קרובו;

(2) הן נעשו במהלך תקופה בת 12 חודשים רצופים ונקבעה בהם תמורה באותו נכס ויראו ניירות ערך שונים של חברה אחת כאותו נכס;

(3) הן מהוות חלק מעסקה אחת או שהן מותנות זו בזו.

(ג) לענין תנאי שוק לפי פסקה זו, יראו הצעה כהצעה בתנאי שוק אם הדירקטוריון קבע על יסוד נימוקים מפורטים כי ההצעה היא בתנאי שוק, אלא אם כן הוכח אחרת, ולענין החזקה לפי פסקה זו, יראו ניירות ערך הניתנים להמרה או למימוש למניות, שאותו אדם מחזיק או שיופקו לו לפי ההצעה הפרטית, כאילו הומרו או מומשו.

271. עסקה שמתקיים בה האמור בסעיף 270(1), שאינה עסקה חריגה, טעונה אישור הדירקטוריון, אלא אם כן נקבעה דרך אישור אחרת בתקנון.

272. (א) עסקה של חברה, שמתקיים בה האמור בסעיף 270(1) והיא עסקה חריגה, או עסקה של חברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב שמתקיים בה האמור בסעיף 270(2), טעונה אישור ועדת הביקורת ולאחר מכן אישור הדירקטוריון.

(ב) לא היתה לחברה פרטית שאינה חברת איגרות חוב ועדת ביקורת, טעונה העסקה אישור הדירקטוריון בלבד אם נושא המשרה אינו דירקטור, ואם נושא המשרה הוא דירקטור גם אישור של האסיפה הכללית.

(ג) (1) עסקה של חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, שמתקיים בה האמור בסעיף 270(2), למעט עסקה עם המנהל הכללי של החברה כאמור בסעיף קטן (ג1), טעונה אישור של ועדת התגמול ולאחר מכן אישור הדירקטוריון.

(2) אישור ועדת התגמול והדירקטוריון לפי פסקה (1) יהיה בהתאם למדיניות התגמול, ואולם ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון רשאים, במקרים מיוחדים, לאשר עסקה כאמור באותה פסקה שלא בהתאם למדיניות התגמול, בהתקיים שניים אלה:

(א) ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון אישרו את העסקה, בין השאר, לפי השיקולים המנויים בסעיף 267ב(א), תוך התייחסות

עסקאות חריגות עם נושא משרה ועסקאות עם נושא משרה שאינו דירקטור באשר לתנאי כהונתו והעסקתו
[תיקונים: התשע"א (מס' 3), (מס' 4), התשע"ג]

לעניינים המפורטים בחלק א' לתוספת ראשונה א' ובתנאי שנקבעו בעסקה, בין השאר, ההוראות כמפורט בחלק ב' לתוספת האמורה;
(ב) האסיפה הכללית אישרה את העסקה, ובלבד שבחברה ציבורית מתקיים האמור בסעיף 267א(ב)(1) או (2).

(3) על אף הוראות פסקה (2), בחברה, למעט חברה נכדה ציבורית כהגדרתה בסעיף 267א(ג), ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון רשאים, במקרים מיוחדים, לאשר עסקה כאמור באותה פסקה גם אם האסיפה הכללית התנגדה לאישור העסקה, ובלבד שוועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון החליטו על כך, על יסוד נימוקים מפורטים, לאחר שדנו מחדש בעסקה ובחנו בדיון כאמור, בין השאר, את התנגדות האסיפה הכללית.

(1) (ג) עסקה של חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, עם המנהל הכללי של החברה, שמתקיים בה האמור בסעיף 270(2), טעונה אישור של אלה בסדר הזה:

(א) ועדת התגמול;

(ב) הדירקטוריון;

(ג) האסיפה הכללית, ובלבד שבחברה ציבורית מתקיים האמור בסעיף 267א(ב)(1) או (2); לעניין אישור האסיפה הכללית לפי פסקת משנה זו, יחולו הוראות סעיף קטן (ג)(3).

(2) אישור ועדת התגמול ואישור הדירקטוריון כאמור בפסקה (1) יהיו בהתאם למדיניות התגמול, ואולם ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון רשאים, במקרים מיוחדים, לאשר את העסקה שלא בהתאם למדיניות כאמור, ובלבד שמתקיים האמור בסעיף קטן (ג)(2)(א); אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראות פסקה (1)(ג).

(3) על אף הוראות פסקה (1)(ג), ועדת התגמול רשאית לפטור מאישור האסיפה הכללית עסקה עם מי שמועמד לכהן כמנהל כללי של החברה שמתקיים לגביו האמור בסעיף 240(ב), אם מצאה, על יסוד נימוקים שפירטה, כי הבאת העסקה לאישור האסיפה הכללית תסכל את ההתקשרות, ובלבד שהעסקה תואמת את מדיניות התגמול.

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (א), (ג) ו-(ג)(1), עסקה שמתקיים בה האמור בסעיף 270(2) והיא שינוי של עסקה קיימת, טעונה אישור של ועדת ביקורת או ועדת תגמול, לפי העניין בלבד, אם הוועדה האמורה אישרה כי השינוי בתנאי העסקה אינו מהותי ביחס לעסקה הקיימת.

273. (א) עסקה של חברה שמתקיים בה האמור בסעיף 270(3), טעונה אישורו של הדירקטוריון ולאחריה אישורה של האסיפה הכללית, ובחברה ציבורית וכן בחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, טעונה העסקה אישור ועדת התגמול, קודם לאישור הדירקטוריון.

(ב) אישור ועדת התגמול ואישור הדירקטוריון כאמור בסעיף קטן (א), בחברה ציבורית ובחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב, יהיו בהתאם למדיניות התגמול, ואולם ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון רשאים, במקרים מיוחדים, לאשר את העסקה שלא בהתאם למדיניות כאמור, ובלבד שמתקיים האמור בסעיף 272(ג)(2)(א) וכן, בחברה ציבורית - מתקיים באישור האסיפה הכללית האמור בסעיף 267א(ב)(1) או (2).

274. הצעה פרטית מהותית טעונה אישור הדירקטוריון ולאחריה אישורה של האסיפה הכללית.

עסקה עם דירקטור באשר לתנאי בהונתו והעסקתו [תיקונים: התשע"א (מס' 4), התשע"ג]

הצעה פרטית

1. במקור נכתב, כנראה בטעות: "לפני".

חלק שביעי: הון החברה

פרק ראשון: ניירות ערך ופעולות בהם

סימן א': חופש הגיוון

285. לחברה יכול שיהיו מניות, איגרות חוב, או ניירות ערך אחרים, שלכל אחד מהם חופש הגיוון זכויות שונות.

סימן ב': הון מניות רשום

286. האסיפה הכללית רשאית להגדיל את הון המניות הרשום של החברה בסוגי מניות, הנדלת הון מניות רשום כפי שתקבע.

287. האסיפה הכללית רשאית לבטל הון מניות רשום שטרם הוקצה, ובלבד שאין התחייבות של החברה, לרבות התחייבות מותנית, להקצות את המניות.

חוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973

(סעיפים נבחרים)

פרק ג': צורת החוזה ותכנו

23. חוזה יכול שייעשה בעל פה, בכתב או בצורה אחרת, זולת אם היתה צורה מסויימת תנאי לתקפו על פי חוק או הסכם בין הצדדים.
- צורת חוזה
24. תכנו של חוזה יכול שיהיה ככל אשר הסכימו הצדדים.
- תכנו של חוזה
25. (א) חוזה יפורש לפי אומד דעתם של הצדדים, כפי שהוא משתמע מתוך החוזה ומנסיבות העניין, ואולם אם אומד דעתם של הצדדים משתמע במפורש מלשון החוזה, יפורש החוזה בהתאם ללשונו.
- פירוש של חוזה (תיקונים: התשמ"א, התשע"א)
- (ב) חוזה הניתן לפירושים שונים, פירוש המקיים אותו עדיף על פירוש שלפיו הוא בטל.
- (ב1) חוזה הניתן לפירושים שונים והיתה לאחד הצדדים לחוזה עדיפות בעיצוב תנאיו, פירוש נגדו עדיף על פירוש לטובתו.
- (ג) ביטויים ותניות בחוזה שנוהגים להשתמש בהם בחוזים מאותו סוג יפורשו לפי המשמעות הנודעת להם באותם חוזים.
- (ד) סעיפים 2, 4, 5, 6, 7, 8 ו-10 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, וסעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על פירוש של חוזה, אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם תחולה כאמור.
26. פרטים שלא נקבעו בחוזה או על פיו יהיו לפי הנוהג הקיים בין הצדדים, ובאין נוהג כזה - לפי הנוהג המקובל בחוזים מאותו סוג, ויראו גם פרטים אלה כמוסכמים.
- השלמת פרטים
27. (א) חוזה יכול שיהיה תלוי בהתקיים תנאי (להלן - תנאי מתלה) או שיחדל בהתקיים תנאי (להלן - תנאי מפסיק).
- חוזה על תנאי
- (ב) חוזה שהיה טעון הסכמת אדם שלישי או רשיון על פי חיקוק, חזקה שקבלת ההסכמה או הרשיון הוא תנאי מתלה.
- (ג) חוזה שהיה מותנה בתנאי מתלה, זכאי כל צד לסעדים לשם מניעת הפרתו, אף לפני שנתקיים התנאי.
28. (א) היה חוזה מותנה בתנאי מתלה וצד אחד מנע את קיום התנאי, אין הוא זכאי להסתמך על אי-קיומו.
- פיכול תנאי
- (ב) היה חוזה מותנה בתנאי מפסיק וצד אחד גרם לקיום התנאי, אין הוא זכאי להסתמך על קיומו.
- (ג) הוראות סעיף זה לא יחולו אם היה התנאי דבר שהצד היה, לפי החוזה, בן חורין לעשותו או לא לעשותו, ולא יחולו אם מנע הצד את קיום התנאי או גרם לקיומו שלא בזדון ושלא ברשלנות.
29. היה חוזה מותנה בתנאי והתנאי לא נתקיים תוך התקופה שנקבעה לכך, ובאין תקופה כזאת - תוך זמן סביר מכריתת החוזה, הרי אם היה זה תנאי מתלה - מתבטל החוזה, ואם תנאי מפסיק - מתבטלת ההתנאה.
- בטלות החוזה או ההתנאה

30. חוזה שכריתתו, תכנו או מטרתו הם בלתי חוקיים, בלתי מוסריים או סותרים את תקנת הציבור - בטל. חוזה פסול
31. הוראות סעיפים 19 ו-21 יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על בטלותו של חוזה לפי פרק זה, אולם בבטלות לפי סעיף 30 רשאי בית המשפט, אם ראה שמן הצדק לעשות כן ובתנאים שימצא לנכון, לפטור צד מהחובה לפי סעיף 21, כולה או מקצתה, ובמידה שצד אחד ביצע את חיובו לפי החוזה - לחייב את הצד השני בקיום החיוב שכנגד, כולו או מקצתו. תחולת הוראות
32. (א) חוזה של משחק, הגרלה או הימור שלפיו עשוי צד לזכות בטובת־הנאה והזכיה תלויה בגורל, בניחוש או במאורע מקרי יותר מאשר בהבנה או ביכולת, אינו עילה לאכיפה או לפיצויים. חוזה של משחק, הגרלה או הימור
- (ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על משחק, הגרלה או הימור שהוסדרו בחוק או שניתן לעריכתם היתר על פי חוק.
33. חוזה שלפיו יינתן ציון, תואר, פרס וכיוצא באלה על פי הכרעה או הערכה של אחד הצדדים או של אדם שלישי, אין ההכרעה או ההערכה לפי החוזה נושא לדיון בבית־משפט. חוזה למתן ציונים

חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970

(סעיפים נבחרים)

פרק א': הוראות כלליות

1. (א) בחוק זה -
"הפרה" - מעשה או מחדל שהם בניגוד לחוזה;
"נפגע" - מי שזכאי לקיום החוזה שהופר;
"אכיפה" - בין בצו לסילוק חיוב כספי או בצרעשה אחר ובין בצו לאיתעשה, לרבות צו לתיקון תוצאות ההפרה או לסילוקו;
"נזק" - לרבות מניעת-דיווח.
(ב) כל מקום שמדובר בחוק זה בהפרת-חוזה - גם הפרת חיוב מחיוביו במשמע.
2. הופר חוזה, זכאי הנפגע לתבוע את אכיפתו או לבטל את החוזה, וזכאי הוא לפיצויים, בנוסף על אחת התרופות האמורות או במקומן, והכל לפי הוראות חוק זה.

פרק ב': התרופות

סימן א': אכיפת החוזה

3. הנפגע זכאי לאכיפת החוזה, זולת אם נתקיימה אחת מאלה:
(1) החוזה אינו בר-ביצוע;
(2) אכיפת החוזה היא כפיה לעשות, או לקבל, עבודה אישית או שירות אישי;
(3) ביצוע צו האכיפה דורש מידה בלתי-סבירה של פיקוח מטעם בית-משפט או לשכת הוצאה לפועל;
(4) אכיפת החוזה היא בלתי-צודקת בנסיבות הענין.
4. בית המשפט רשאי להתנות את אכיפת החוזה בקיום חיוביו של הנפגע או בהבטחת קיומם או בתנאים אחרים המתחייבים מן החוזה לפי נסיבות הענין.
5. ניתן צו-אכיפה על חיוב להקנות נכס או זכות בנכס וההקניה טעונה רישום בפנקס המתנהל על פי חיקוק, ייעשה הרישום בתוקף צו-האכיפה ולפי האמור בו כאילו נעשה לבקשת הצדדים.

סימן ב': ביטול החוזה

6. לענין סימן זה "הפרה יסודית" - הפרה שניתן להניח לגביה שאדם סביר לא היה מתקשר באותו חוזה אילו ראה מראש את ההפרה ותוצאותיה, או הפרה שהוסכם עליה בחוזה שתיחשב ליסודית; תניה גורפת בחוזה העושה הפרות להפרות יסודיות ללא הבחנה ביניהן, אין לה תוקף אלא אם היתה סבירה בעת כריתת החוזה.
7. (א) הנפגע זכאי לבטל את החוזה אם הפרת החוזה היתה יסודית.

(ב) היתה הפרת החוזה לא־יסודית, זכאי הנפגע לבטל את החוזה לאחר שנתן תחילה למפר ארכה לקיומו והחוזה לא קויים תוך זמן סביר לאחר מתן הארכה, זולת אם בנסיבות הענין היה ביטול החוזה בלתי־צודק; לא תישמע טענה שביטול החוזה היה בלתי־צודק אלא אם המפר התנגד לביטול תוך זמן סביר לאחר מתן הודעת הביטול.

(ג) ניתן החוזה להפרדה לחלקים והופר אחד מחלקיו הפרה שיש בה עילה לביטול אותו חלק, אין הנפגע זכאי לבטל אלא את החלק שהופר; היתה בהפרה גם משום הפרה יסודית של כל החוזה, זכאי הנפגע לבטל את החלק שהופר או את החוזה כולו.

8. ביטול החוזה יהיה בהודעת הנפגע למפר תוך זמן סביר לאחר שנודע לו על ההפרה; אולם במקרה האמור בסעיף 7(ב) ובכל מקרה אחר שהנפגע נתן למפר תחילה ארכה לקיום החוזה - תוך זמן סביר לאחר שחלפה הארכה.

9. (א) משבוטל החוזה, חייב המפר להשיב לנפגע מה שקיבל על פי החוזה, או לשלם לו את שוויו של מה שקיבל אם ההשבה היתה בלתי־אפשרית או בלתי־סבירה או שהנפגע בחר בכך; והנפגע חייב להשיב למפר מה שקיבל על פי החוזה, או לשלם לו את שוויו של מה שקיבל אם ההשבה היתה בלתי־אפשרית או בלתי־סבירה או שהנפגע בחר בכך.

(ב) בוטל החוזה בחלקו, יחולו הוראות סעיף־קטן (א) על מה שהצדדים קיבלו על פי אותו חלק.

חוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982

(סעיפים נבחרים)

פרק א': הוראות יסוד

1. חוק זה מטרתו להגן על לקוחות מפני תנאים מקפחים בחוזים אחידים. מטרת החוק
2. בחוק זה - הגדרות
- "חוזה אחיד" - נוסח של חוזה שתנאיו, כולם או מקצתם, נקבעו מראש בידי צד אחד כדי שישמשו תנאים לחוזים רבים בינו לבין אנשים בלתי מסויימים במספרם או בזהותם;
- "תנאי" - תניה בחוזה אחיד, לרבות תניה המאוזכרת בו וכן כל תניה אחרת שהיא חלק מההתקשרות, ולמעט תניה שספק ולקוח הסכימו עליה במיוחד לצורך חוזה מסויים;
- "ספק" - מי שמציע שהתקשרות עמו תהיה לפי חוזה אחיד, ואחת היא אם הוא הנותן או המקבל של דבר;
- "לקוח" - מי שספק מציע לו שהתקשרות ביניהם תהיה לפי חוזה אחיד, ואחת היא אם הוא המקבל או הנותן של דבר;
- "בית הדין" - בית הדין לחוזים אחידים המוקם לפי חוק זה.
3. בית משפט ובית הדין יבטלו או ישנו, בהתאם להוראות חוק זה, תנאי בחוזה אחיד שיש בו - בשים לב למכלול תנאי החוזה ולנסיבות אחרות - משום קיפוח לקוחות או משום יתרון בלתי הוגן של הספק העלול להביא לידי קיפוח לקוחות (להלן - תנאי מקפח). תנאי מקפח וביטולו
4. חזקה על התנאים הבאים שהם מקפחים: חזקות
(תיקונים: התשס"ד,
התשע"ב, התשע"ה)
- (1) תנאי הפוטר את הספק, באופן מלא או חלקי, מאחריות שהיתה מוטלת עליו על פי דין אילולא אותו תנאי, או המסייג באופן בלתי סביר את האחריות שהיתה מוטלת עליו מכוח החוזה אילולא אותו תנאי;
- (2) תנאי המקנה לספק זכות בלתי סבירה לבטל, להשעות או לדחות את ביצוע החוזה, או לשנות את חיוביו המהותיים לפי החוזה;
- (3) תנאי המקנה לספק זכות להעביר את אחריותו לצד שלישי;
- (4) תנאי המקנה לספק זכות לקבוע או לשנות, על דעתו בלבד, ולאחר כריתת החוזה, מחיר או חיובים מהותיים אחרים המוטלים על הלקוח, זולת אם השינוי נובע מגורמים שאינם בשליטת הספק;
- (5) תנאי המחייב את הלקוח באופן בלתי סביר להיזקק לספק או לאדם אחר, או המגביל בדרך אחרת את חופש הלקוח להתקשר או לא להתקשר עם אדם אחר;
- (6) תנאי השולל או המגביל זכות או תרופה העומדות ללקוח על פי דין, או המסייג באופן בלתי סביר זכות או תרופה העומדות לו מכוח החוזה, או המתנה אותן במתן הודעה בצורה או תוך זמן בלתי סבירים, או בדרישה בלתי סבירה אחרת;
- (א6)¹ תנאי המקנה לספק באופן בלתי סביר תרופה שאינה עומדת לו על פי דין, לרבות תנאי המתיר לספק לצרף תרופות שאין לצרפן על פי דין או תנאי הקובע פיצויים מוסכמים שאינם סבירים לטובת הספק;

1. תחילתה של פסקה 4(א6) ביום 17.12.2015.

- (7) תנאי המטיל את נטל ההוכחה על הלקוח, ואלמלא אותו תנאי נטל זה לא היה מוטל עליו;
- (8) תנאי השולל או המגביל את זכות הלקוח להשמיע טענות מסוימות בערכאות משפטיות, או הקובע כי כל סכסוך בין הספק והלקוח יידון בבוררות;
- (9) תנאי המתנה על הוראת דין בדבר מקום שיפוט או המקנה לספק זכות בלעדית לבחירת מקום השיפוט או הבוררות שבהם יתברר סכסוך;
- (10) תנאי הקובע מסירת סכסוך לבוררות כאשר לספק השפעה גדולה יותר מאשר ללקוח על תנאי הבוררות, לרבות קביעת הבורר, מקום הבוררות, תנאים שעל פיהם תתנהל הבוררות, אופן ניהול הבוררות וסדרי הדין בבוררות, והכול אף אם הספק הוכיח כי מסירת הסכסוך לבוררות כשלעצמה כאמור בפסקה (8) אינה מקפחת;
- (11) תנאי הקובע הצמדה של מחיר או תשלום אחר, לפי החוזה, למדד כלשהו, כך שירידה של המדד או עלייה שלו לא תזכה את הלקוח;
- (12)¹ תנאי שלפיו נדרש הלקוח לאשר או להצהיר כי קרא את החוזה, או תנאי שבו הלקוח מצהיר על מעשה שעשה, על מודעותו לעניין מסוים, או על עובדה שמתקיימת בעניינו, או מאשר אותו, והכול למעט מידע שהלקוח מסר לספק בחוזה.

תנאים בטלים בחוזה אחיד
(תיקון התשע"ה)

5. (א) תנאי בחוזה אחיד השולל או המגביל את זכות הלקוח לפנות לערכאות משפטיות - בטל.
- (ב) תנאי בחוזה אחיד הפוטר את הספק, באופן מלא או חלקי, מאחריות לנזק גוף או למעשה זדון המוטלת עליו על פי דין - בטל.

1. תחילתה של פסקה 4(12) ביום 17.12.2015.

חוק הירושה, התשכ"ה-1965

(סעיפים נבחרים)

פרק ראשון: הוראות כלליות

1.	במות אדם עובר עזבונו ליורשיו.	הירושה
2.	היורשים הם יורשים על פי דין או זוכים על פי צוואה; הירושה היא על פי דין זולת במידה שהיא על פי צוואה.	היורשים
3.	(א) כל מי שהיה בחיים במות המוריש כשר לרשת אותו.
(ב) מי שנולד תוך 300 יום לאחר מות המוריש, דינו כדין מי שהיה בחיים במות המוריש, זולת אם הוכח שהורתו היתה אחרי כן.
(ג) לענין זכויות הירושה של ילד אין נפקא מינה אם בשעת לידתו היו הוריו נשואים זה לזה, ואם לא.	כשירות לרשת: בניאדם
4.	תאגיד כשר לרשת אם במות המוריש היה כשר לזכות בנכסים או אם נעשה כשר לזכות בנכסים תוך שנה ממתן צו קיום הצוואה; בית-המשפט רשאי להאריך תקופה זו בשנה נוספת.	כשירות לרשת: תאגידים
5.	(א) אלה פסולים לרשת את המוריש:
(1) מי שהורשע על שגרם במתכוון למותו של המוריש או שניסה לגרום למותו;
(2) מי שהורשע על שהעלים או שהשמיד את צוואתו האחרונה של המוריש, או שזייף אותה, או שתבע על פי צוואה מזוייפת.
(ב) מי שהורשע על שניסה לגרום למות המוריש והמוריש מחל לו, בכתב או על-די עשיית צוואה לטובתו, חוזר ונעשה כשר לרשת את המוריש.	פסולות לרשת
6.	(א) לאחר מות המוריש וכל עוד לא חולק העזבון רשאי יורש, בהודעה בכתב לרשם לעניני ירושה, או לבית המשפט כאשר הענין הועבר אליו לפי סעיף 67א, להסתלק מחלקו בעזבון, כולו או מקצתו או ממנה שהוא זכאי לה על פי צוואה, כולה או מקצתה.
(ב) מי שהסתלק מחלקו בעזבון, רואים אותו במידה שהסתלק כאילו לא היה יורש מלכתחילה; אין הסתלקות לטובת אדם אחר, אלא לטובת ברזוגו, ילדו או אחיו של המוריש.
(ג) הסתלקות של קטין ושל מי שהוכרז פסול-דין טעונה אישור בית-המשפט.
(ד) הסתלקות על תנאי - בטלה.
(ה) בחוק זה, "רשם לעניני ירושה" - כמשמעותו בסעיף 65א.	הסתלקות היורש מזכויותו בעזבון
(תיקונים: התשמ"ה, התשנ"ח)
7.	(א) לאחר מות המוריש וכל עוד לא חולק העזבון רשאי יורש, בהסכם שבכתב, להעביר או לשעבד את חלקו בעזבון, כולו או מקצתו, ורשאים נושי היורש לעקל חלקו בעזבון.
(ב) העברה ושעבוד כאמור מצד קטין ומצד מי שהוכרז פסול-דין טעונים אישור בית-המשפט.
(ג) העברה, שיעבוד או עיקול כאמור אינם מקנים זכויות אלא כדי המגיע ליורש בחלוקת העזבון; הם שוללים מן היורש את הזכות להסתלק מחלקו בעזבון.
(ד) זכותו של יורש בנכס מסויים מנכסי העזבון אינה ניתנת להעברה, לשיעבוד או לעיקול כל עוד לא חולק העזבון.	עסקאות אחרות בזכות היורש

8. (א) הסכם בדבר ירושתו של אדם וויתור על ירושתו שנעשו בחייו של אותו אדם עיסקאות בירושה עתידה - בטלים.

(ב) מתנה שאדם נותן על מנת שתוקנה למקבל רק לאחר מותו של הנותן, אינה בתוקף אלא אם נעשתה בצוואה לפי הוראות חוק זה.

א.8¹ (א) בני זוג רשאים לערוך צוואות מתוך הסתמכות של בן הזוג האחד על צוואת בן הזוג האחר; צוואות כאמור יכולות להיעשות בין אם הזוכה על פי כל אחת מהצוואות הוא בן הזוג ובין אם הוא גורם שלישי, בין בשני מסמכים שנערכו באותה עת ובין במסמך אחד (בסעיף זה - צוואות הדדיות).

(ב) לביטול צוואה הדדית לא יהיה תוקף אלא אם כן יתקיים אחד מאלה:

(1) בחייהם של שני בני הזוג - המצווה המבקש לבטל את צוואתו ימסור הודעה בכתב על ביטול הצוואה למצווה השני; נמסרה הודעה כאמור, בטלות הצוואות ההדדיות של שני המצווים;

(2) לאחר מות אחד מבני הזוג -

(א) כל עוד לא חולק העיזבון - בן הזוג שנותר בחיים ומבקש לבטל את צוואתו יסתלק שלא לטובתו, לטובת ילדו או לטובת אחיו של המוריש, מכל מנה או מכל חלק בעיזבון שהוא אמור לקבל לפי הצוואה ההדדית של המצווה שמת;

(ב) לאחר חלוקת העיזבון - בן הזוג שנותר בחיים ומבקש לבטל את צוואתו ישיב את כל שירש לפי הצוואה ההדדית לעיזבון, ואם השבה בעין בלתי אפשרית או בלתי סבירה - ישיב את שווי המנה או החלק בעיזבון שירש.

(ג) הוראות סעיף קטן (ב) יחולו אם אין בצוואות ההדדיות הוראה אחרת, ואולם הוראה השוללת לחלוטין את הזכות לבטל את הצוואה בחיי שני בני הזוג - בטלה.

9. (א) מתו שניים או יותר ולא נקבע מי מהם מת תחילה, יהיו הזכויות בעזבונו של כל אחד מהם לפי כללים אלה:

(1) היה אחד התובעים יורשודאי ותובע אחר היה יורש-ספק, עדיף התובע שהוא יורשודאי;

(2) היו שני התובעים יורש-ספק, עדיף התובע שהוא בן-זוגו או קרובו של המוריש שאת עזבונו מחלקים;

(3) בין תובעים אחדים באותה דרגת-עדיפות יחולק העזבון, באין צוואה, לפי כללי החלוקה שבירושה על פי דין.

(ב) בסעיף זה, "יורשודאי" - מי שהיה יורש בין אם האחד ובין אם האחר מת תחילה; "יורש-ספק" - מי שהיה יורש רק אם אחד מהם מת תחילה.

פרק שלישי: ירושה על פי צוואה

סימן א': צורת הצוואה

18. צוואה נעשית בכתב־יד, בעדים, בפני רשות או בעל־פה. צורות הצוואה

19. צוואה בכתב־יד תיכתב כולה ביד המצווה, תישא תאריך כתוב בידו ותיחתם בידו. צוואה בכתב יד

1. סעיף 8א לחוק הוסף בתיקון התשס"ה ונקבע כי הוראותיו לא יפגעו בתוקפן של צוואות שנעשו "לפניו" (החוק פורסם ביום 1.8.05).

20. צוואה בעדים תהיה בכתב, תצוין בתאריך ותיחתם ביד המצווה בפני שני עדים לאחר שהצהיר בפניהם שזו צוואתו; העדים יאשרו באותו מעמד בחתימת ידם על פני הצוואה שהמצווה הצהיר וחתם כאמור.	צוואה בעדים
21. (א) מי שעשה צוואה בכתב יד או בעדים רשאי להפקידה אצל רשם לעניני ירושה; ההפקדה תהיה במסירת הצוואה עלידי המצווה עצמו לרשם לעניני ירושה.	הפקדת צוואה (תיקונים: התשנ"ה, התשנ"ח)
22. (א) צוואה בפני רשות תיעשה עלידי המצווה באמירת דבריהצוואה בעל פה בפני שופט, רשם של בית־משפט, או רשם לעניני ירושה, או בפני חבר של בית־דין דתי, כמשמעותו בסעיף 155, או בהגשת דבריהצוואה בכתב, עלידי המצווה עצמו, לידי שופט או רשם של בית משפט, רשם לעניני ירושה או חבר בית־דין דתי כאמור.	צוואה בפני רשות [תיקונים: התשל"ו (מס' 3), התשנ"ה, התשנ"ח, התשע"ח]
(ב) דבריהצוואה כפי שנרשמו עלידי השופט, הרשם של בית המשפט, הרשם לעניני ירושה או חבר בית־הדין הדתי או כפי שהוגשו לידו, ייקראו בפני המצווה, הוא יצהיר שזו צוואתו, והשופט, הרשם של בית המשפט, הרשם לעניני ירושה או חבר בית הדין הדתי יאשר בחתימתו על פני הצוואה שהיא נקראה ושהמצווה הצהיר כאמור.	
(ג) נכתבה הצוואה בלשון שהמצווה אינו שומע, תיקרא בפניו בתרגום ללשון שהוא שומע, והמתרגם יאשר זאת על פני הצוואה.	
(ד) במקום קריאת הצוואה או תרגומה בפני המצווה יכולה לבוא קריאתה או קריאת תרגומה עלידי המצווה עצמו.	
(ה) צוואה שנעשתה בפני רשות מותר להפקידה אצל רשם לעניני ירושה.	
(ו) צוואה בפני רשות תהיה ראויה לכאורה שהאדם הנקוב בה כמצווה עשה את הצוואה ושנעשתה ביום ובמקום הנקובים בה כיום העשיה ומקומה.	
(ז) לענין סעיף זה דין נוטריון כדין שופט.	
23. (א) שכיב־מרע וכן מי שרואה עצמו, בנסיבות המצדיקות זאת, מול פני המוות, רשאי לצוות בעל פה בפני שני עדים השומעים לשונו.	צוואה בעליפה (תיקונים: התשנ"ה, התשנ"ח)
(ב) דברי המצווה, בציון היום והנסיבות לעשיית הצוואה, יירשמו בזכרון־דברים שיחתם בידי שני העדים ויופקד על ידיהם אצל רשם לעניני ירושה; רישום, חתימה והפקדה כאמור ייעשו ככל האפשר בסמוך לאחר שניתן לעשותם.	
(ג) צוואה בעל פה בטלה כעבור חודש ימים לאחר שחלפו הנסיבות שהצדיקו עשייתה והמצווה עודנו בחיים.	

סימן ג': הוראות הצוואה

40. אדם רשאי לצוות לאחד או לאחדים - (1) כל עזבונו או חלק יחסי מכל עזבונו; (2) נכס מנכסי עזבונו או טובת־הנאה מעזבונו (בחוק זה - מנה).	נושא הצוואה
41. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אם לא זכה הראשון; השני יזכה אם מת הראשון לפני המצווה או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו שלא לטובת בן־זוגו, ילדו או אחיו של המוריש. (ב) זכה השני, דינו כדין מי שהמצווה ציווה לו לכתחילה. (ג) על דרך זו רשאי המצווה לצוות גם ליותר משניים.	יורש במקום יורש (תיקון: התשמ"ה)
42. (א) המצווה רשאי לצוות לשניים על מנת שיזכה השני אחרי שזכה הראשון; השני יזכה במות הראשון או בהתקיים התנאי או בהגיע המועד שנקבע לכך בצוואה, הכל לפי המוקדם יותר.	יורש אחר יורש

- (ב) הראשון רשאי לעשות במה שקיבל כבתוך שלו, והשני לא יזכה אלא במה ששייר הראשון; אולם אין הראשון יכול לגרוע מזכותו של השני על ידי צוואה.
- (ג) השני יזכה אם היה כשר לרשת את המצווה בשעת זכייתו, אף אם לא היה כשר לכך במות המצווה; מת השני לפני שעת זכייתו או שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו, הוראת הצוואה לטובתו מתבטלת.
- (ד) הוראת צוואה על דרך זו ליותר משניים - בטלה, זולת הוראה לטובתו של מי שהיה בחיים בשעת עשיית הצוואה.
43. (א) המצווה רשאי לצוות שיורש יזכה בהתקיים תנאי או בהגיע מועד.
(ב) לא נתקיים התנאי או לא הגיע המועד לפני מות המצווה, יתנהל העזבון על ידי מנהל עזבון עד שיתקיים התנאי או שיגיע המועד או עד שיתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים; והוא הדין כשציווה המצווה לתאגיד שעדיין אינו כשר לרשת בהתאם לסעיף 4.
- (ג) לא קבע המצווה מי יזכה אם יתברר שהתנאי לא יוכל עוד להתקיים, יזכו היורשים על פי דין.
44. (א) המצווה רשאי לצוות שיורש יחדל מלזכות בהתקיים תנאי או בהגיע מועד.
(ב) לא קבע המצווה מי יזכה בהתקיים התנאי או בהגיע המועד, יזכו יורשיו על פי דין כיוורשים אחרי אותו יורש בהתאם להוראות סעיף 42.
45. המצווה רשאי להורות בצוואתו דבר שיורש יהיה חייב לעשותו, או להימנע מעשותו, במה שקיבל מן העזבון; מילוי של חיוב כזה יכול לדרוש כל מי שמעוניין במילוי, ואם היה בדבר ענין לציבור - גם היועץ המשפטי לממשלה או באיכוו.
46. ציווה המצווה חלק יחסי מכל עזבונו לאחד מיורשיו על פי דין, יבוא חלק זה במקום המגיע לאותו יורש על פי דין ולא בנוסף לכך.
47. ציווה המצווה מנה למי שיורש על פי דין או למי שזוכה בחלק יחסי מכל העזבון על פי הצוואה, תבוא המנה בנוסף על החלק בעזבון ולא במקומו.
48. ציווה המצווה לאחדים ולא קבע חלקיהם, יחלקו בשווה.
49. זוכה על פי צוואה שמת לפני המצווה, ולא קבע המצווה אדם אחר שיזכה במקומו - אם בשעת מות המצווה נשארו צאצאים של אותו זוכה, יזכו הם לפי כללי החלוקה שבירושה על פי דין; בכל מקרה אחר הוראת הצוואה לטובת אותו זוכה מתבטלת.
50. זוכה על פי צוואה שנמצא פסול לרשת או שהסתלק מן המגיע לו, שלא לטובת בן זוגו, ילדו או אחיו של המוריש, ולא קבע המצווה אדם אחר שיזכה במקומו, הוראת הצוואה לטובתו מתבטלת.
51. (א) ציווה המצווה נכס מסויים, יזכה בו הזוכה כמות שהיה הנכס במות המצווה.
(ב) אין הזוכה זכאי לדרוש מן היורשים האחרים סילוקו של שעבוד ששועבד בו הנכס על ידי המצווה.
(ג) אין הזוכה זכאי לפיצוי מן היורשים האחרים אם במות המצווה לא היה הנכס בין נכסיו.
(ד) פירות הנכס ויצאותיו עד מות המצווה הם לחשבון העזבון; מאז ואילך הם לחשבון של הזוכה, זולת אם זכה בנכס במועד מאוחר יותר.

חוקיסוד: כבוד האדם וחירותו¹

1. זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן־חורין, והן יכובדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל.²
- עקרונות יסוד (תיקון התשנ"ד)
- א. חוקיסוד זה, מטרתו להגן על כבוד האדם וחירותו, כדי לעגן בחוקיסוד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.
- מטרה
2. אין פוגעים בחייו, בגופו, או בכבודו של אדם באשר הוא אדם.
- שמירה על החיים, הגוף והכבוד
3. אין פוגעים בקנינו של אדם.
- שמירה על הקנין
4. כל אדם זכאי להגנה על חייו, על גופו ועל כבודו.
- הגנה על החיים, הגוף והכבוד
5. אין נוטלים ואין מגבילים את חירותו של אדם במאסר, במעצר, בהסגרה או בכל דרך אחרת.
- חירות אישית
6. (א) כל אדם חופשי לצאת מישראל.
(ב) כל אזרח ישראלי הנמצא בחוץ לארץ זכאי להיכנס לישראל.
- יציאה מישראל וכניסה אליה
7. (א) כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו.
(ב) אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.
(ג) אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.
(ד) אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.
- פרטיות וצנעת הפרט
8. אין פוגעים בזכויות שלפי חוקיסוד זה אלא בחוק ההולם את ערכיה של מדינת ישראל, שנועד לתכלית ראויה, ובמידה שאינה עולה על הנדרש או לפי חוק כאמור מכוח הסמכה מפורשת בו.
- פגיעה בזכויות (תיקון התשנ"ד)
9. אין מגבילים זכויות שלפי חוקיסוד זה של המשרתים בצבא־ההגנה לישראל, במשטרת ישראל, בשירות בתי הסוהר ובארגוני הבטחון האחרים של המדינה, ואין מתנים על זכויות אלה, אלא לפי חוק ובמידה שאינה עולה על הנדרש ממהותו ומאופיו של השירות.
- סיווג לגבי כוחות הבטחון
10. אין בחוקיסוד זה כדי לפגוע בתקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו של חוק היסוד.
- שמירת דינים
11. כל רשות מרשויות השלטון חייבת לכבד את הזכויות שלפי חוקיסוד זה.
- תחולה
12. אין בכוחן של תקנות שעת־חירום לשנות חוקיסוד זה, להפקיע זמנית את תקפו או לקבוע בו תנאים; ואולם בשעה שקיים במדינה מצב של חירום בתוקף הכרזה לפי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, מותר להתקין תקנות שעת־חירום מכוח הסעיף האמור שיהא בהן כדי לשלול או להגביל זכויות לפי חוקיסוד זה, ובלבד שהשלילה או ההגבלה יהיו לתכלית ראויה ולתקופה ובמידה שלא יעלו על הנדרש.
- יציבות החוק

1. פורסמה בע"ר 1, התש"ח (14.5.1948), עמ' 1.

חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961

(סעיפים נבחרים)

פרק שלישי: תחום המקצוע וייחודו

20. הפעולות המנויות להלן, לא יעשה אותן דרך עיסוק, או בתמורה אף שלא דרך עיסוק, אלא עורך-דין; ואלה הפעולות:

ייחוד פעולות המקצוע
[תיקון התשע"ז (מס' 2)]

(1) ייצוג אדם אחר וכל טיעון ופעולה אחרת בשמו לפני בתי-משפט, בתי

דין, בוררים וגופים ואנשים בעלי סמכות שיפוטית או מעין-שיפוטית;

(2) ייצוג אדם אחר וכל פעולה אחרת בשמו לפני -

משרד ההוצאה לפועל;

לשכת רישום הקרקעות;

הפקיד המוסמך לענין חוק בתיים משותפים, התשי"ג-1952;

רשם החברות;

רשם השותפויות;

רשם האגודות השיתופיות;

רשם הפטנטים והמדגמים;

הרשם כהגדרתו בחוק העיצובים, התשע"ז-2017;

רשם סימני המסחר;

פקיד השומה ונציג מס ההכנסה לענין פקודת מס-הכנסה;

המנהל לענין חוק מס שבח מקרקעין, התשי"ט-1949;

מנהל מס עזבון לענין חוק מס עזבון, התשי"ט-1949;

(3) עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר, לרבות ייצוג

אדם אחר במשאזמתן משפטי לקראת עריכת מסמך כזה;

(4) ייעוץ וחיוידעת משפטיים.

שמירת הוראות

21. הוראות סעיף 20 אינן פוגעות באלה:

(1) סמכויותיהם של היועץ המשפטי לממשלה ונציגיו;

(2) ייצוג לפני בתי-דין דתיים ולפני בתי-דין צבאיים;

(3) ייצוג לפני בית-משפט, בית-דין, גוף או אדם אחר שהייצוג לפניו

מוסדר בחיקוק, לרבות הוראות סעיף 236 לפקודת מס-הכנסה;

(4) סמכויות של סוכן פטנטים לפי פקודת הפטנטים והמדגמים ולפי

פקודת סימני המסחר, 1938;

(5) זכותם של רואי-חשבון למלא תפקידים שהותרו להם על פי דין;

(6) ייצוג של ארגון עובדים או מעבידים או של חבר בהם על ידי נציגו של

ארגון כזה, בבוררות לעניני עבודה או בקשר להסכם-עבודה;

(7) חיוידעת משפטי על ידי אדם שנתבקש לכך על ידי עורך-דין או על ידי

רשות מרשויות המדינה;

(8) ייצוג לפני בוררים כשאחד מבעלי הדין בבוררות הוא תושב חוץ או

תאגיד הרשום בחוץ לארץ, על ידי תושב חוץ המוסמך לעריכת דין במדינה

שהוא תושב בה.

22. אדם שייפה כוחו של עורך-דין זכאי להיות מיוצג על ידיו בפני כל רשויות המדינה, רשויות מקומיות וגופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין; אין

זכות ייצוג על ידי עורך דין

בהוראה זו כדי לגרוע מכל סמכות לדרוש נוכחותו או פעולה אישית של האדם המיוצג, ואין בה כדי לפגוע בחיקוק המסדיר את הייצוג בפני רשות, גוף או איש כאמור.

23. אדם שאינו אזרח ישראלי והוא נאשם בעבירה שדינה מיתה לפי חוק למניעתו וענישתו של הפשע השמדת צעם, התש"י-1950 או לפי חוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, התש"י-1950 או שמתנהלת נגדו חקירה בשל עבירה כזאת, רשאי למנות לעצמו, באישור שר המשפטים, סניגור שאינו עורך דין כמשמעותו בחוק זה, אם הוא מוסמך לעריכת דין בחוץ-לארץ; שר המשפטים רשאי לאשר את המינוי בנסיבות מיוחדות ולאחר התייעצות עם המועצה הארצית של הלשכה; סניגור שמינויו אושר כאמור, דינו לענין זה כדן עורך דין כמשמעותו בחוק זה; שר המשפטים רשאי, בנסיבות מיוחדות, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, ומשהועמד הנאשם לדן - בהסכמת בית המשפט שלפניו הועמד לדן, לבטל אישור שניתן; בוטל האישור - בטל מינויו של הסניגור.

סניגוריהוין במקרים מיוחדים (תיקון התשכ"ח)

פרק שמיני: הוראות שונות

90. דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן עלידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר הלקוח על חסינותם.

סוד מקצועי

90א. (א) בסעיף זה -
"אבטחת מידע" - כהגדרתה בסעיף 7 לחוק הגנת הפרטיות;
"חומר ארכיוני" - כל מסמך העשוי לשמש ראיה, שנמצא בידי עורך דין בשל טיפולו בעניין לקוחו, בין שעורך הדין ערך אותו ובין שנמסר לו, ולמעט מסמך פנימי;
"חוק הגנת הפרטיות" - חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981;
"מסמך" - כל מידע כתוב, מוקלט, מוסרט, מצולם או מתועד בכל צורה אחרת, ובכלל זה מסר אלקטרוני;
"מסמך פנימי" - מסמך ששימש את עורך הדין לצרכים פנימיים, ובכלל זה תרשומת של התייעצות, התכתבות פנימית וטיוטה, אשר לא נמסר לו בידי הלקוח, לא הוגש לבית משפט או לא נמסר ללקוח או לצד שלישי;

שמירת חומר ארכיוני [תיקון התשפ"ד (מס' 2)]

"מסר אלקטרוני" - כהגדרתו בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001.
(ב) עורך הדין ישמור על חומר ארכיוני למשך שבע שנים מיום סיום טיפולו בעניין שמסר לו הלקוח או מיום סיום ההליכים המשפטיים שבהם ייצג את הלקוח, לפי העניין (להלן - תקופת השמירה).
(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), עורך הדין ולקוחו רשאים להסכים בכתב על תקופת שמירה אחרת.

(ד) על אף האמור בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), עורך דין ישמור על חומר ארכיוני שהוא מסמך המפורט בטור א' לתוספת השנייה לתקופה כמפורט בטור ב' לתוספת האמורה, ובהתאם למפורט בו; שר המשפטים רשאי, בצו, לשנות את התוספת השנייה, ובכלל זה להוסיף סוגי מסמכים שלגביהם יקבע תקופת שמירה שונה.

(ה) היה החומר הארכיוני מסמך שאינו מסר אלקטרוני, רשאי עורך הדין לסרוק אותו ולבער את המסמך המקורי גם בתקופת השמירה, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

- (1) המסמך נסרק ונשמר בהתאם להוראות לפי פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, שעניינן השימוש כראיה בהליכים משפטיים של מסמך סרוק שבווער מקורו, ובהתאם להוראות סעיף קטן (ו);
- (2) המסמך אינו מסוג המסמכים שניתן להשתמש בהם בצורת מקור בלבד, לפי כל דין;
- (3) המסמך אינו מסמך שלפי הוראת הלקוח, בכתב, על עורך הדין לשמור אותו במקורו.

- (ו) על שמירה של חומר ארכיוני שהוא מסר אלקטרוני, ובכלל זה העתק סרוק של מסמך שמקורו בוער כאמור בסעיף קטן (ה), יחולו הוראות סעיף זה והוראות אלה:
- (1) עורך הדין ינקוט אמצעים סבירים כדי להבטיח את שמירת המסר האלקטרוני בצורה הנאמנה למקור;
- (2) בלי לגרוע מההוראות לפי חוק הגנת הפרטיות, עורך הדין ינקוט אמצעים מקובלים בנסיבות העניין ובהתאם לאופי החומר הארכיוני, לשם שמירה על אבטחת המידע, בשים לב לחלופות הטכנולוגיות הקיימות.
- (ז) בתום תקופת השמירה יהיה עורך הדין רשאי לבער את החומר הארכיוני.
- (ח) ביעור חומר ארכיוני כאמור בסעיף זה ייעשה באמצעים המקובלים בנסיבות העניין ובהתאם לאופי החומר הארכיוני, תוך שמירה על אבטחת מידע ופרטיות הלקוח, בהתאם להוראות לפי חוק הגנת הפרטיות.
- (ט) לקוח רשאי לבקש מעורך הדין לקבל לידי את החומר הארכיוני בתקופת השמירה.
- (י) פורקה שותפות עורכי דין, יחולו הוראות סעיף זה, ממועד פירוקה ואילך, רק על עורך הדין שלידיו נמסר החומר הארכיוני אגב הפירוק.
- (יא) הוראות סעיף זה יחולו גם על הממונה על ענייני המקצועיים של עורך דין כמשמעותו בסעיף 89א(א).
- (יב) הוראות סעיף זה לא יחולו על אלה:
- (1) מסמכים שנמסרו לעורך הדין למשמרת, על פי הסכם מפורש, בשביל הלקוח או בשביל אחר;
- (2) חומר ארכיוני שחלה לגביו חובת שמירה לפי חיקוק אחר.

91. יפוי כוח שניתן בישראל לעורך דין לפעול בתחום הפעולות שיש להן קשר לשירות המקצועי שנותן עורך דין ללקוח, לרבות קבלת כספים ודברים אחרים בשביל לקוחו בענין כזה, שחתימת הלקוח עליו אושרה בכתב על ידי עורך הדין, אינו טעון אישור אחר, על אף האמור בכל דין.
92. עורך דין שניתן לו יפוי כוח לפעול בתחום הפעולות המפורשות בסעיף 20, לרבות קבלת כספים ודברים אחרים בשביל לקוחו בענין כזה, רשאי, בהסכמת הלקוח, להסמך בכתב עורך דין אחר לפעול במקומו.
- העברת יפוי כוח
- אישור של יפוי כוח
(תיקון התשמ"ז)

כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986

(סעיפים נבחרים)

פרק ה': עורך הדין והלקוח

9. (א) לא יקבל עורך דין שכר טרחה בעד עבודתו המקצועית אלא בכסף.
(ב) אין מניעה, כאשר הדין מאפשר זאת, כי שכר הטרחה יחושב כאחוז מנושא הענין.
- (ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), עורך דין המטפל בעבור לקוח בעניין ממוני יהיה רשאי לקבל את שכר טרחתו, כולו או חלקו, על ידי קבלת זכויות שותף, אם הוסכם על כך בכתב בינו לבין הלקוח; בסעיף קטן זה - "זכויות שותף" - כל שיתוף בזכויות המוכר בדין, לרבות שיתוף באמצעות מניה, כתב אופציה או ניר ערך אחר המקנה לבעליו זכויות ביחס לתאגיד; "עניין ממוני" - כל עניין אזרחי הקשור למסחר ולעסקים, כגון פעילותו העסקית של אדם, הקניית זכות קניין, הקניית זכות חוזית או זכות ביחס לתאגיד, לרבות הגנה משפטית על זכויות כאמור והבטחת קיומן ומימושן.
10. לא יערוב עורך דין ערבות אישית בענין הנמצא בטיפולו, גם אם אין במתן הערבות טובת הנאה חמרית; ואולם אין בהוראה זו כדי לאסור על עורך דין לקבל אחריות אישית להוצאות עדים או להוצאות משפט אחרות.
11. לא ירכוש לו עורך דין טובת הנאה חמרית, פרט לשכר טרחתו, בענין שהוא משמש בו נאמן, מפרק, מנהל עזבון או כונס נכסים.
- 11א. (בוטל).
- 11ב. (א) עורך דין לא ייתן שירות משפטי ללקוח, שהפנה אליו גוף - שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין - הפועל למטרת רווח ולמטרה זו מפרסם ברבים מתן שירותים משפטיים.
(ב) עורך דין המועסק על ידי מי שאינו עורך דין, שותפות של עורכי דין או חברת עורכי דין (להלן - המעסיק) לא ייתן שירות משפטי למי שאינו מעסיקו אם המעסיק פועל למטרת רווח וגובה תמורה בעד אותו שירות משפטי.
(ג) הועד המרכזי, בהתייעצות עם ועד מחוז, רשאי להתיר, מטעמים מיוחדים שבטובת הציבור, חריגה מהוראות אלה, בתנאים ולתקופה שיקבע.
12. עורך דין רשאי, לפי שיקול דעתו, שלא לקבל ענין לטיפולו; החליט עורך דין שלא לקבל ענין לטיפולו, יודיע על כך לפונה תוך זמן סביר.
13. (א) קיבל עורך דין ענין לטיפולו, אינו רשאי להפסיק את הטיפול בו אלא אם כן נתגלעו חילוקי דעות בינו ובין לקוחו בנוגע לאופן הטיפול, או שנוצרה מניעה מבחינה חוקית או מבחינת האתיקה המקצועית, או בשל אי תשלום שכר טרחה והוצאות, או מחמת סיבה אחרת המצדיקה את הפסקת הטיפול.
(ב) החליט עורך דין להפסיק טיפול בענין לפני סיומו, יתן, ללא דיחוי, הודעה על כך ללקוחו, וחובה עליו, במידת האפשר, להפסיק את הטיפול באופן שלא יפגע בעניניו של לקוחו.

שכר טרחה רק בכסף
(תיקון התשע"ב)

איסור על מתן ערבות

איסור על רכישת טובת
הנאה

(תיקון התשס"ג)

איסור מתן שירותים
משפטיים במקרים מיוחדים
[תיקון התשנ"ח (מס' 2)]

רשות שלא לקבל ענין
לטיפול

הפסקת טיפול

- (ג) היה ענין תלוי ועומד לפני בית המשפט, לא יפסיק עורך דין לייצג את לקוחו אלא בכפוף להוראות כל חיקוק.
14. (א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל ענין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת.
- (ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו ענין.
- (ג) בענין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו ענין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" - לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.
- (ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בענין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי יעשה בידי אותו עורך דין.
- (ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר
- או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות הענין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.
15. עורך דין שערך מסמך או השתתף בעריכתו, או שטיפל בעסקה או שהשתתף בטיפול בה, לא יטען לאחר מכן נגד כשרות המסמך או העסקה, ולא ייצג אדם שעניינו מחייב, באופן סביר, טענה כאמור.
16. (א) עורך דין לא יטפל נגד לקוח -
- (1) בענין או בקשר לענין שטיפל בו למען אותו לקוח;
- (2) בענין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו.
- (ב) הועד המחוזי, או מי שהוא הסמיכו לכך, רשאי להחליט, לפי פניית עורך דין, כי מתן חוות דעת או קיום התייעצות גרידא, או פעולה במקרה פלוני, לא היה בהם משום טיפול בענין למען לקוח, או כי מידע מסויים אין לו זיקה של ממש לענין, או כי אין במידע שהתקבל כדי למנוע מעורך הדין לטפל בענין, ובלבד שהחלטה כאמור תינתן לפני שעורך הדין יקבל על עצמו את הטיפול בענין האמור.
17. לא ייצג עורך דין אדם בענין שדן בו כשופט או כבורר.
- עורך דין שדן בענין כשופט
18. על אף הוראה כללית שביפוי כוח המרשה להעביר את הטיפול לעורך דין אחר, לא יעביר עורך דין את יפוי הכוח לעורך דין אחר, אלא אם כן נתן לכך הלקוח הסכמה נפרדת ומפורשת בכתב, אולם רשאי עורך דין, על פי הוראה כללית כאמור, לאצול מסמכיותו לעורך דין אחר או להיעזר בו בפעולותיו.
- העברת ענין לעורך דין אחר

פרק ו': חובת הסודיות

19. עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת; הוראה זו אינה חלה על גילוי בהליך משפטי, חקירה או חיפוש שאינו חסוי על פי סעיף 90 לחוק.
- שמירת סודיות
20. עורך דין יעמיד את העובדים בשירותו על חובתם לשמור על סודיות הענינים המגיעים לידיעתם במהלך עבודתם.
- שמירת סודיות בידי העובדים

21. אי שימוש בידיעה מהלקוח לא ישתמש עורך דין בידיעה שהגיעה אליו מאת לקוחו במילוי תפקידו, ואשר עורך הדין לא יכול היה לקבלה בדרך אחרת, במאמץ סביר. לענין סעיף זה, "פגיעה בענינו של לקוח" - פגיעה משמעותית שיש בה כדי לגרום ללקוח נזק של ממש; "חופשת לידה" -

לגבי עורכת דין - חופשת לידה לפי סעיף 6 לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן - חוק עבודת נשים), חופשת אימוץ או חופשה להורה מיועד, לפי הענין, כמשמעותן בחוק עבודת נשים; ואם היא עורכת דין עצמאית - תקופה שבה היתה זכאית לחופשה כאמור אם היתה עובדת שכירה; לגבי עורך דין - חופשת לידה לפי סעיף 6(ח) לחוק עבודת נשים, חופשת אימוץ או חופשה להורה מיועד, לפי הענין, כמשמעותן בחוק עבודת נשים; ואם הוא עורך דין עצמאי - תקופה שבה הוא זכאי לדמי לידה לפי סעיף 49 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי); "שמירת הריון" - כהגדרתה בסעיף 58 לחוק הביטוח הלאומי.

פרק ט': עורך הדין וחברו למקצוע

26. בכל ענין מקצועי יגלה עורך דין יחס חברי כלפי חברו למקצוע ולא ימנע ממנו כל הקלה שאין בה כדי לפגוע בענינו של לקוח, ובכלל זה יסכים לבקשה לשינוי מועד כאשר חברו נקרא לשירות מילואים פעיל, מצוי בחופשת לידה או בחופשה הנובעת משמירת הריון, חלה או שרוי באבל; לענין סעיף זה, "פגיעה בענינו של לקוח" - פגיעה משמעותית שיש בה כדי לגרום ללקוח נזק של ממש; "חופשת לידה" -

לגבי עורכת דין - חופשת לידה לפי סעיף 6 לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 (להלן - חוק עבודת נשים), חופשת אימוץ או חופשה להורה מיועד, לפי הענין, כמשמעותן בחוק עבודת נשים; ואם היא עורכת דין עצמאית - תקופה שבה היתה זכאית לחופשה כאמור אם היתה עובדת שכירה; לגבי עורך דין - חופשת לידה לפי סעיף 6(ח) לחוק עבודת נשים, חופשת אימוץ או חופשה להורה מיועד, לפי הענין, כמשמעותן בחוק עבודת נשים; ואם הוא עורך דין עצמאי - תקופה שבה הוא זכאי לדמי לידה לפי סעיף 49 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן - חוק הביטוח הלאומי); "שמירת הריון" - כהגדרתה בסעיף 58 לחוק הביטוח הלאומי.

27. עורך דין שקיבל עניין לטיפולו וידוע לו כי אותו עניין מטופל על ידי עורך דין אחר, ימסור לעורך הדין האחר, בלא דיחוי, הודעה ולפיה העניין הועבר לטיפולו ויוודא את מסירת ההודעה.

28. (בוטל).

קבלת ענין שבטיפולו של אחר (תיקון התשס"ט)

(תיקון התשס"ט)

1. בבג"צ 4330/93, גאנם נ' לשכת עורכי הדין, הוכרוזו כללים 27 ו-28 כבטלים. בתיקון התשס"ט נחקק במקומם כלל 27 בנוסח חדש.
2. בבג"צ 4330/93, גאנם נ' לשכת עורכי הדין, הוכרוזו כללים 27 ו-28 כבטלים. בתיקון התשס"ט נחקק במקומם כלל 27 בנוסח חדש.

- 29.1 (בוטל). (תיקון התשנ"ט)
30. עורך דין המעביר ענין לטיפולו המקצועי של חברו לא יהיה זכאי לחלק בשכר הטרחה אלא אם כן הוסכם במפורש אחרת, ובלבד שאם נבצר מעורך הדין המעביר לטפל בענין בשל הוראות סעיף 14, אסור לו לקבל תשלום כלשהו מעורך הדין המקבל את הענין לטיפולו.
31. בטרם יפתח עורך דין בשם לקוחו בהליך משפטי נגד עורך דין אחר, יפנה אל אותו עורך דין בכתב, ואם קיימת אפשרות - אף בעל פה, כדי לנסות וליישב את הסכסוך בדרכי שלום, ובלבד שפניה כאמור לא תגרום נזק ללקוח.

פרק י': עורך הדין ובית המשפט

32. (א) עורך דין ישמור, בעמידתו לפני בית המשפט, על יחס כבוד לבית המשפט, תוך הגנה על זכויות לקוחו בהגינות, במסירות ותוך שמירה על כבוד המקצוע.
(ב) עורך דין יופיע בבית המשפט הופעה מכובדת ובמדי משפט הולמים כפי שנקבעו בדין.
33. עורך דין יטען טענותיו לפני בית המשפט, בין בעל פה ובין בכתב, בדרך ארץ, תוך שמירה על כבוד הצד שכנגד ועל כבוד כל אדם אחר הקשור בהליך השיפוט.
34. (א) לא יעלה עורך דין, בין בעל פה ובין בכתב, טענה עובדתית או משפטית בידעו שאינה נכונה.
(ב) האמור בסעיף קטן (א) אין בו כדי למנוע הכחשה בכתב טענות בהליך אזרחי, או כפירה בעובדה בהליך פלילי.
35. לא ישלם עורך דין, לא יציע לשלם ולא יתן יד לביצוע כל תשלום או תמורה אחרת לעד תמורת עדותו, אם תשלום זה מותנה בתוצאות המשפט.
36. (א) לא ייצג עורך דין אדם בהליכים משפטיים, לרבות ערעור, אם הוא עומד להעיד מטעם אותו אדם באחד משלבי ההליכים האמורים; נקרא עורך הדין להעיד מטעמו של אדם אחרי שהחל לייצגו - יחדל מן הייצוג.
(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על מסירת עדות כשעורך דין נקרא להעיד בידי בעל דין יריב, או בענין שהוא טכני או ברשות בית המשפט או ברשות הועד המחוזי.
37. (א) עורך דין רשאי לבוא בדברים עם אדם העשוי להעיד מטעם לקוחו.
(ב) לא יבוא עורך דין בדברים עם אדם העומד, לפי ידיעתו, להעיד במשפט מטעם הצד שכנגד, בענין הקשור לעדותו, אלא בהסכמת הצד שכנגד, ואם הוא מיוצג - בהסכמת בא כוחו.
(ג) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו כאשר עומד עורך הדין להזמין לעדות מטעם לקוחו (להלן - הלקוח) אדם שהוזמן להעיד מטעם צד אחר, אם נתקיים בו אחד מאלה:
(1) העד הוא הלקוח, ואם הלקוח הוא תאגיד - יושב ראש הדירקטוריון, יושב ראש ההנהלה או המנהל הכללי מטעמו;
(2) בית המשפט או הועד המחוזי או מי שהועד המחוזי הסמיכו לכך, נתן היתר, ורשאי המתיר לקבוע תנאים בהיתר;
(3) במשפט אזרחי - העד פעל מטעמו של הלקוח בענין נושא המשפט.

1. תחילת ביטולו של הכלל העוסק באחריות לתשלום בעד שירותים, 30 יום מ-19.4.99 והוא יחול על שירות שהוזמן מיום הביטול ואילך.

חקירה נגדית בהגנות 38. לא ישאל עורך דין, בחקירה נגדית, שאלות הנוגעות למהימנותו של עד, במטרה להטיל דופי באופיו, ואשר אין להן, מבחינה אחרת, נגיעה לענין הנדון, אלא אם כן יש לחוקר יסוד סביר להאמין שהמשתמע מהשאלה הוא אמת או שיש לו בסיס נאות.

כללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים), התשע"ה-2015

(סעיפים נבחרים)

פרק שלישי: הדיון בבית דין משמעתי מחוזי

סימן ו': פסק הדין

42. (א) בתום בירור האשמה יכריע בית הדין את דינו של הנקבל; הכרעת הדין תהיה בכתב ותנומק.
(ב) בית הדין ייתן את הכרעת הדין בתוך שישים ימים מסיום הדיון, ואם הוגשו סיכומים בכתב - ממועד הגשתו של כתב הסיכומים האחרון.
(ג) הכרעת הדין תיחתם בידי חברי בית הדין ותיקרא בפני בעלי הדין, או תומצא להם, כפי שיורה בית הדין.
43. בית הדין רשאי להרשיע נקבל בשל כל אחת מן העבירות שהתגלו מן העובדות שהוכחו לפניו אף אם עובדות אלה לא נזכרו בקובלנה, ובלבד שניתנה לנקבל הזדמנות סבירה להתגונן.
44. בית הדין רשאי להרשיע נקבל בשל כל אחת מן העבירות שנתגלו מן העובדות שהוכחו לפניו, אך לא יענישנו יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה.
45. לא יחייב בית הדין מתלונן בתשלום הוצאות לפי סעיף 69(א)(5) לחוק, אלא לאחר שנתן למתלונן הזדמנות להשמיע את דברו; החלטת בית הדין בעניין זה תהווה חלק מפסק הדין.
46. הרשיע בית הדין את הנקבל, רשאים הקובל, היועץ המשפטי לממשלה, אם הצטרף לדיון, ואחריהם הנקבל, לטעון את טענותיהם לעניין מידת העונש ולהביא ראיות לעניין זה; בסעיף זה "עונש" - לרבות חיובים אחרים שרשאי בית הדין להטיל לפי סעיף 69 לחוק.
47. (א) לאחר שמיעת הטענות וקבלת הראיות כאמור בסעיף 46, יקבע בית הדין בגזר דינו את החלטתו לעניין העונש ותוצאות אחרות של ההרשעה שהוא מוסמך להחליט עליהן לפי סעיף 69 לחוק; גזר הדין ייחתם בידי חברי בית הדין וייקרא בפני בעלי הדין או יומצא להם, כפי שיורה בית הדין.
(ב) בית הדין יגזור את דינו של הנקבל בתום שמיעת הטענות וקבלת הראיות כאמור בסעיף 46, ואולם הוא רשאי, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, לדחות את מתן גזר הדין בפרק זמן שלא יעלה על עשרים ואחד ימים.
48. הכרעת דין וגזר דין שהוקראו, יומצאו בכתב לבעלי הדין.
49. הכרעת דין וגזר דין שניתנו שלא במועדים כפי שנקבעו בסימן זה, לא ייפסלו בשל כך בלבד.

דעת מיעוט
50. ניתנו פסק דין והחלטה אחרת של בית הדין, שיש בהם דעת מיעוט, יחתמו כל חברי בית הדין על דעת הרוב; אך רשאי בעל דעת מיעוט להוסיף את דעתו החולקת ואת נימוקיו בפסק הדין.

המצאה למתלונן
51. הועמד פסק הדין לעיון הציבור לפי סעיף 69ב לחוק, ימציא בית הדין לידי המתלונן עותק מפסק הדין כפי שהועמד לעיון הציבור.

חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963

(סעיפים נבחרים)

פרק ראשון: פרשנות

1. בחוק זה -
- "מקרקעין" - קרקע בישראל, לרבות בתים, בנינים ודברים אחרים המחוברים לקרקע חיבור של קבע;
- "זכות במקרקעין" - בעלות או חכירה לתקופה העולה על עשרים וחמש שנים בין שבדין ובין שביושר, לרבות הרשאה להשתמש במקרקעין, שניתן לראות בה מבחינת תכנה בעלות או חכירה לתקופה כאמור;
- ולענין הרשאה במקרקעי ישראל - אפילו אם ניתנה ההרשאה לתקופה הקצרה מעשרים וחמש שנים; לענין זה -
- "הרשאה" - למעט הרשאה מסוג שלא נהוג לחדש מעת לעת;
- "מקרקעי ישראל" - כמשמעותם בחוק יסוד: מקרקעי ישראל;
- "חכירה לתקופה" - התקופה המרבית שאליה יכולה החכירה להגיע לפי כל זכות שיש לחוכר או לקרובו מכוח הסכם או מכוח זכות ברירה הנתונה לחוכר או לקרובו בהסכם.
- "חכירה" - חכירה, חכירת־משנה, חכירתה של חכירה מכל דרגה שהיא, שכירות, שכירות־משנה ושכירותה של שכירות מכל דרגה שהיא וכן זכות חזקה ייחודית;
- "מכירה", לענין זכות במקרקעין בין בתמורה ובין ללא תמורה -
- (1) הענקתה של זכות במקרקעין, העברתה, או ויתור עליה;
 - (2) הענקתה של זכות לקבל זכות במקרקעין, וכן העברה או הסבה של זכות לקבל זכות במקרקעין או ויתור על זכות כאמור;
 - (3) הענקתה של זכות להורות על הענקה, העברה או הסבה של זכות במקרקעין או על ויתור על זכות במקרקעין, וכן העברתה או הסבתה של זכות להורות כאמור או ויתור עליה;
 - (4) פעולה באיגוד שהזכות המוקנית בה מקנה לבעליה כוח, יכולת או זכות לתפוש מקרקעין מסויימים של האיגוד בו מוקנית הזכות או אם אותה זכות מקנה לבעליה את הזכות לדרוש מהאיגוד למסור לתפיסתו מקרקעין מסויימים;
- "איגוד" - חברה וחברה נכרית כמשמעותן בפקודת החברות, אגודה רשומה כמשמעותה בפקודת האגודות השיתופיות, שותפות הרשומה לפי פקודת השותפויות, אגודה כמשמעותה בחוק העותומני על האגודות, 1327;
- "איגוד מקרקעין" - איגוד שכל נכסיו, במישרין או בעקיפין, הם זכויות במקרקעין למעט איגוד שהזכויות בו רשומות למסחר בבורסה כהגדרתה בפקודה ולמעט קרן להשקעות במקרקעין כהגדרתה בסעיף 2א64 לפקודה, בתקופה שעד למועד הרישום למסחר בבורסה כהגדרתו בסעיף 3א64(א)(2) לפקודה, ובלבד שמנייתיה נרשמו למסחר בבורסה כאמור באותו סעיף ולענין זה לא יראו כנכסיו של האיגוד - מזומנים, מניות, איגרות־חוב, ניירות־ערך אחרים, ומטלטלין, שאינם משמשים לאיגוד לייצור הכנסתו, או שהם משמשים לייצור הכנסתו אולם, לדעת המנהל, הם טפלים למטרות העיקריות של האיגוד המבוצעות למעשה ולא בדרך ארעית;
- "זכות באיגוד" - כל אחת מאלה בין שהיא מוענקת במסמכי ההתאגדות של האיגוד על פיהם או בהסכם בין חברי האיגוד:
- (1) חברות באיגוד, זכות לנכסי איגוד בשעת פירוק, זכות לרווחיו של איגוד, זכות לניהולו של איגוד או להצבעה בו;

- (2) זכות - שאיננה זכות מכוח מכירת זכות במקרקעין - לתפוס נכסי האיגוד מכוח אחת הזכויות האמורות בפסקה (1);
- (3) זכות - שאיננה זכות מכוח מכירת זכות במקרקעין - לדרוש מהאיגוד או מבעל זכות באיגוד אחת מהזכויות האמורות בפסקאות (1) ו-(2);
- (4) זכות להורות במישרין או בעקיפין למחזיק בזכות מהזכויות האמורות בפסקה (1) על הדרך להפעיל את זכותו;
- פרט לזכות מהזכויות האמורות אם היא אינה מקנה כל טובת־הנאה באיגוד - שאינה שכר סביר - ואינה מקנה זכות לתפוס את נכסי האיגוד ואינה מקנה זכות לדרוש מהאיגוד או מבעל זכות בו אף אחד משני הדברים האמורים;
- "פעולה באיגוד" - הענקת זכות באיגוד, הסבתה, העברתה או ויתור עליה, שינוי בזכויות הנובעות מזכות באיגוד והכל בין בתמורה ובין בלא תמורה, אך למעט הקצאה; לענין זה, "הקצאה" - הנפקה של זכויות באיגוד שלא נרכשו על ידי האיגוד קודם לכן, אשר תמורתה, כולה או חלקה, לא שולמה למי מבעלי הזכויות באיגוד, במישרין או בעקיפין;
- "עושה פעולה" - מי שמקנה זכות באיגוד בפעולה באיגוד;
- "שווי של זכות פלונית" - הסכום שיש לצפות לו ממכירת אותה זכות עלידי מוכר מרצון לקונה מרצון, ובלבד שבמכירות -
- (1) שנעשו בכתב ושהן שוכנע המנהל כי התמורה בעד הזכות במקרקעין או בעד זכות באיגוד נקבעה בתוס'לב ובלי שהושפעה מקיום יחסים מיוחדים בין המוכר לקונה, בין במישרין ובין בעקיפין - התמורה כאמור;
- (2) שלגביהן נקבע בחוק זה אחרת - השווי כפי שנקבע בחוק זה;
- "הורשה" - בין על פי דין ובין על פי צוואה;
- "חודש" - לרבות חלק מחודש;
- "דירת מגורים" - דירה או חלק מדירה, שבנייתה נסתיימה והיא בבעלותו או בחכירתו של יחיד, ומשמשת למגורים או מיועדת למגורים לפי טיבה, למעט דירה המהווה מלאי עסקי לענין מס הכנסה;
- "קבוצת רכישה" - קבוצת רוכשים המתארגנת לרכישת זכות במקרקעין ולבנייה על הקרקע של נכס שהוא אחד המפורטים להלן, באמצעות גורם מארגן, ובלבד שהרוכשים בקבוצה מחויבים למסגרת חוזית -
- (1) נכס שאינו דירת מגורים;
- (2) נכס שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים;
- לענין הגדרה זו -
- "גורם מארגן" - מי שפועל בעצמו או באמצעות אחר לארגון קבוצת הרוכשים לצורך הרכישה והבנייה, לרבות הכנת המסגרת החוזית, והכל בתמורה בעבור פעולות הארגון כאמור;
- "מסגרת חוזית" - מערכת חוזים הקשורים זה בזה שבאמצעותם תפעל הקבוצה לקבלת נכס בנוי;
- "תמורה" - במישרין או בעקיפין, לרבות בשווה כסף;
- "מנהל" - מי שנתמנה על ידי שר האוצר בהודעה שפורסמה ברשומות להיות מנהל או סג'מנהל לענין חוק זה;
- "קרוב" לאדם פלוני -
- (1) ברזוג;
- (2) הורה, הוריהורה, צאצא, צאצאי ברזוג ובניזוגם של כל אחד מאלה;
- (3) אח או אחות ובניזוגם;
- (4) איגוד שהוא בשליטתו;
- "מס שבח" או "מס" - כמשמעותו בסעיף 6;
- "הפקודה" - פקודת מס הכנסה;

"הפרשי הצמדה וריבית" - תוספת לסכום שמדובר בו, השווה לסכום האמור כשהוא מוכפל בשיעור עליית מדד המחירים לצרכן בתקופה הנדונה, בתוספת ריבית בשיעור של 4%¹ לשנה על הסכום שמדובר בו לאחר שנוספו לו הפרשי הצמדה כאמור, או בשיעור אחר שקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת;
"שיעור עליית המדד", בתקופה פלונית - ההפרש בין המדד שהתפרסם לאחרונה לפני סוף התקופה לבין המדד שפורסם לאחרונה לפני תחילת התקופה, מחולק במדד שפורסם לאחרונה לפני תחילת התקופה;
"התקופה הקובעת" - התקופה שמיום כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001) עד יום ו' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003) אלא אם כן נקבעה בחוק זה, לענין מסוים, תקופה אחרת;
"חוק הגנת הדייר" - חוק הגנת הדייר [נוסח משולב], התשל"ב-1972;
"חוק מס ערך מוסף" - חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975;
"חוק התכנון והבניה" - חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965;
"חוק לעידוד השקעות הון" - חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959;
"תושב חוץ" - כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה;
"תושב ישראל" - כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה, בשינוי זה: בכל מקום, במקום "פקיד השומה" יקראו "המנהל".

פרק שני: הטלת המס

6. (א) מס שבח מקרקעין (להלן - המס) יוטל על השבח במכירת זכות במקרקעין.
(ב) השבח הוא הסכום שבו עולה שווי המכירה על יתרת שווי הרכישה כמשמעותה בסעיף 47.
7. המס יוטל על פעולה באיגוד מקרקעין.
- 7א. (א) לענין חישוב מס השבח בפעולה באיגוד מקרקעין יחולו הוראות חלק ה' וחלק ה"ב לפקודה, בשינויים המחויבים לפי הענין ובכללם שווי הרכישה ויום הרכישה של זכות באיגוד מקרקעין יהיה המחיר המקורי לפי הוראות חלק ה' וחלק ה"ב האמורים.
(ב) לענין חיוב במס רכישה ולענין חיוב במס על פי הסכם כמשמעותו בסעיף 196 לפקודה, יחולו הוראות חוק זה.
(ג) לענין פטור ממס ושיעור המס החל על פעולה באיגוד מקרקעין, יחולו ההוראות לפי חוק זה.
(ד) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת -
(1) יקבע את ההוראות הנדרשות לביצוע סעיף זה;
(2) רשאי לקבוע הוראות לענין מכירת אופציה באיגוד מקרקעין כהגדרתה בפרק חמישי 2;
(3) רשאי לקבוע נסיבות שבהתקיימן יחולו, לענין חישוב מס השבח בפעולה באיגוד מקרקעין, על אף הוראות סעיף קטן (א), הוראות חוק זה;
(4) רשאי לקבוע כי בנסיבות מסוימות על פעולה באיגוד מקרקעין, שהיה איגוד מקרקעין במשך חמש שנים לפחות לפני הפעולה, יחולו, על אף הוראות סעיף קטן (ג), הוראות חלק ה' לפקודה לענין שיעורי המס החלים על הפעולה.

1. שיעור הריבית שונה מ-12% ל-8% בק"ת 5201, התשמ"ט (16.7.1989), עמ' 1107 החל מ-1.7.1989. שיעור הריבית שונה ל-6% החל מיום 1.3.1991 בק"ת 5342, התשנ"א (21.3.1991), עמ' 744. שיעור הריבית שונה ל-4% החל מיום 15.6.1993 בק"ת 5547, התשנ"ד (23.9.1993), עמ' 2.

8. רישומם בבורסה של ניירות ערך שהנפיק איגוד מקרקעין שנעשה לפני שנת המס 2007 ייראה כפעולה באיגוד מקרקעין והוראות סעיף 101 לפקודת מס הכנסה יחולו, בשינויים המחויבים.

רישום ניירות ערך באיגוד מקרקעין למסחר בבורסה [תיקונים: התש"ג (מס' 2), התשס"ה (מס' 3)]

9. (א) במכירת זכות במקרקעין יהא הרוכש חייב במס רכישת מקרקעין (להלן - מס רכישת); מס הרכישה יהיה בשיעור משווי המכירה או בסכום קבוע, לפי סוג המכירה או המקרקעין, הכל כפי שיקבע שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת ובלבד שלגבי מכירת זכות במקרקעין לרוכש הנמנה עם קבוצת רכישה לגבי נכס שאינו דירת מגורים יהא שווי המכירה - שווי המכירה של הנכס הבנוי שאינו דירת מגורים.

מס רכישת [תיקונים: התש"ה, התש"ס, התשנ"ה (מס' 5), (מס' 7), התשנ"ט (מס' 3), התשס"ב (מס' 3), התשס"ה (מס' 2), התשס"ח, התשע"א (מס' 2), התשע"ג, התשע"ג (מס' 2), התשע"ה, התשע"ו (מס' 3), התשע"ח (מס' 3), התש"ף, התשפ"ב (מס' 2), התשפ"ג (מס' 2), (מס' 3)]

(ב) (1) בפעולה באיגוד מקרקעין יהא הרוכש חייב במס רכישת בסכום שהיתה חייבת בו מכירת זכות במקרקעין ששוויה הוא החלק היחסי כאמור בפסקה (א1) משווי כלל הזכויות במקרקעין שבבעלות האיגוד; לענין סעיף קטן זה, "פעולה באיגוד" - הענקת זכות באיגוד, לרבות הקצאתה, הסבתה, העברתה או ויתור עליה, שינוי בזכויות הנובעות מזכות באיגוד, והכול בין בתמורה ובין שלא בתמורה; לענין זה, "הקצאה" - כל הנפקה של זכויות באיגוד;

(א1) החלק היחסי האמור בפסקה (1) הוא כיחס החלק של הזכויות הנמכרות באיגוד המקרקעין לכלל הזכויות באותו איגוד, ואם הזכויות הנמכרות, כולן או חלקן, מעניקות רק זכות לנכסי האיגוד בעת פירוקו (בסעיף זה - זכויות בפירוק) - כיחס האמור או כיחס שבין הזכויות בפירוק הנמכרות כאמור, לכלל הזכויות בפירוק, לפי הגבוה מביניהם;

(2) פעולה באיגוד מקרקעין לא תהא חייבת במס בולים החל עליה לפי חוק מס הבולים על מסמכים, התשכ"א-1961.

(ג) במכירת זכות במקרקעין שהם בנין או חלק ממנו, שהוא דירת מגורים, שנעשתה בתקופה שמיום ט"ו בשבט התשנ"ה (16 בינואר 1995) ועד יום כ"ג בטבת התשנ"ו (15 בינואר 1996), ישולם מס רכישת בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

- (1) על חלק השווי שעד 359,175 שקלים חדשים - 0.5%;
- (2) על חלק השווי העולה על 359,175 שקלים חדשים ועד 557,460 שקלים חדשים - 3.5%;
- (3) על חלק השווי העולה על 557,460 שקלים חדשים - 4.5%;

בסעיף קטן זה ובסעיפים קטנים (ג1), (ג2), (ג3), (ג4), (ג5), (ג6), (ג7), (ג8), (ג9) - בנין שאינו ארעי יחד עם חלקת הקרקע שעליה הוא עומד, למעט בנין המהווה בידי הרוכש מלאי עסקי לענין מס הכנסה; ובבנין שבנייתו טרם הסתיימה, למעט בנין שאין לגביו התחייבות של המוכר לסיים את בנייתו;

"דירת מגורים" - כל אחת מאלה:

- (1) דירה המשמשת או המיועדת לשמש למגורים, ובדירה שבנייתה טרם הסתיימה, למעט דירה שאין עמה התחייבות מצד המוכר לסיים את הבניה והכול למעט דירה המנויה בפסקה (3);
- (2) זכות במקרקעין שנמכרה לקבוצת רכישה לגבי נכס שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים;

1. על פי סמכותו בסעיף 9(ג3) עדכון המנהל סכומים אלה. העדכון האחרון פורסם בק"ת 6020, התש"ס (17.2.2000), עמ' 346. העדכון חל החל ביום 16.1.2000.

2. על פי סמכותו בסעיף 9(ג3) עדכון המנהל סכומים אלה. העדכון האחרון פורסם בק"ת 6020, התש"ס (17.2.2000), עמ' 346. העדכון חל החל ביום 16.1.2000.

3. על פי סמכותו בסעיף 9(ג3) עדכון המנהל סכומים אלה. העדכון האחרון פורסם בק"ת 6020, התש"ס (17.2.2000), עמ' 346. העדכון חל החל ביום 16.1.2000.

4. הסיפא לפסקה (1) בהגדרה "דירת מגורים", החל במילים "והכל למעט" - חלה מיום 1.1.24 ואילך [תיקון התשפ"ג (מס' 2)].

(3)¹ דירת מעטפת המיועדת לשמש למגורים, לרבות דירה שבניית קירותיה החיצוניים טרם הסתיימה, אם יש עימה התחייבות מצד המוכר לסיים את בנייתה כדירת מעטפת; לעניין זה, "דירת מעטפת" - דירה, בבניין המיועד לשמש למגורים, שבנייתה טרם הסתיימה, שאין עימה התחייבות מצד המוכר לסיים את הבנייה, ובלבד שהסתיימה בנייתם של הקירות החיצוניים של הדירה.

(ג1) במכירת זכות במקרקעין, שהם בנין או חלק ממנו, שהוא דירת מגורים, שנעשתה בתקופה שמיום כ"ד בטבת התשנ"ו (16 בינואר 1996) עד יום כ"ב בטבת התש"ס (31 בדצמבר 1999), ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(1)² על חלק השווי שעד 443,605 שקלים חדשים - 0.5%;

(2)³ על חלק השווי העולה על 443,605 שקלים חדשים ועד 688,505 שקלים חדשים - 3.5%;

(3)⁴ על חלק השווי העולה על 688,505 שקלים חדשים - 4.5%.

(גא1) (1) במכירת זכות במקרקעין, שהם בנין או חלק ממנו שהוא דירת מגורים, שנעשתה מיום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000) עד יום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013), ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(א)⁵ על חלק השווי שעד 969,330 שקלים חדשים - 3.5%;

(ב)⁶ על חלק השווי העולה על 969,330 שקלים חדשים - 5%.

(2) (א) על אף הוראות פסקה (1), יחיד שרכש דירת מגורים מיום כ' בחשון התשס"ח (1 בנובמבר 2007) עד יום כ"ה באייר התשע"ג (5 במאי 2013) (בפסקת משנה זו - הדירה), והתקיים בו אחד מאלה:

(1) הדירה שרכש היא דירתו היחידה;

(2) בעשרים וארבעה החודשים שלאחר רכישת הדירה, מכר דירת מגורים אחרת שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה; ואולם אם רכישת הדירה היתה מקבלן - בשנים עשר החודשים מהמועד שבו היתה החזקה בדירה שרכש אמורה להימסר לידיה על פי ההסכם עם הקבלן, מכר דירת מגורים אחרת שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה, ואם חל עיכוב במסירת החזקה בשל נסיבות שאינן בשליטתו של הרוכש - בשנים עשר החודשים מהמועד שבו נמסרה לידיה החזקה בדירה בפועל, מכר את דירת המגורים שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה;

ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(1) על חלק השווי שעד 1,139,320⁷ שקלים חדשים - לא

ישולם מס;

(2) על חלק השווי העולה על 1,139,320⁸ שקלים חדשים ועד

1,601,210⁹ שקלים חדשים - 3.5%;

1. פסקה (3) בהגדרה "דירת מגורים" חלה החל מיום 1.1.24 ואילך [תיקון התשפ"ג (מס' 2)].
2. על פי סמכותו בסעיף 9(ג3) ערכן המנהל סכומים אלה. העדכון האחרון פורסם בק"ת 6020, התש"ס (17.2.2000), עמ' 346. העדכון חל החל ביום 16.1.2000.
3. על פי סמכותו בסעיף 9(ג3) ערכן המנהל סכומים אלה. העדכון האחרון פורסם בק"ת 6020, התש"ס (17.2.2000), עמ' 346. העדכון חל החל ביום 16.1.2000.
4. על פי סמכותו בסעיף 9(ג3) ערכן המנהל סכומים אלה. העדכון האחרון פורסם בק"ת 6020, התש"ס (17.2.2000), עמ' 346. העדכון חל החל ביום 16.1.2000.
5. מנהל מס שבח פרסם את העדכון האחרון לסכומים אלה בק"ת 6990, התשע"א, עמ' 889, החל מיום 16.1.2011.
6. מנהל מס שבח פרסם את העדכון האחרון לסכומים אלה בק"ת 6990, התשע"א, עמ' 889, החל מיום 16.1.2011.
7. מנהל מס שבח פרסם את העדכון האחרון לסכומים אלה בק"ת 6990, התשע"א, עמ' 889, החל מיום 16.1.2011.
8. מנהל מס שבח פרסם את העדכון האחרון לסכומים אלה בק"ת 6990, התשע"א, עמ' 889, החל מיום 16.1.2011.
9. מנהל מס שבח פרסם את העדכון האחרון לסכומים אלה בק"ת 6990, התשע"א, עמ' 889, החל מיום 16.1.2011.

- (3) על חלק השווי העולה על 1,601,210¹ שקלים חדשים - 5% ;
- (ב) לענין פסקה זו -
- (1) "דירה יחידה" - דירת מגורים שהיא דירתו היחידה של הרוכש בישראל ובאזור כהגדרתו בסעיף 16א; לענין הגדרה זו יראו דירת מגורים כדירה יחידה גם אם יש לרוכש, נוסף עליה, דירת מגורים שהושכרה למגורים בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997), או דירת מגורים שחלקו של הרוכש בה הוא פחות מ-25% ;
- (2) יראו רוכש ובן זוגו, למעט בן זוג הגר בדרך קבע בנפרד, וילדיהם שטרם מלאו להם 18 שנים, למעט ילד נשוי - כרוכש אחד ;
- (3) לענין סעיף קטן זה, שווי הזכות הנמכרת במכירת זכות במקרקעין לרוכש הנמנה עם קבוצת רכישה יהיה שווי המכירה של הנכס הבנוי שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים ; לענין זה, "קבוצת רכישה" - כמשמעותה בפסקה (2) בהגדרה "דירת מגורים" שבסעיף קטן (ג).
- (ג1) (1) במכירת זכות במקרקעין, שהם בניין או חלק ממנו שהוא דירת מגורים, שלא חלות לגביה הוראות פסקה (2), שנעשתה בתקופה שמיום כ"ו באייר התשע"ג (6 במאי 2013) עד יום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013), ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן :
- (א) על חלק השווי שעד 1,089,350 שקלים חדשים - 5% ;
- (ב) על חלק השווי העולה על 1,089,350 שקלים חדשים ועד 3,268,040 שקלים חדשים - 6% ;
- (ג) על חלק השווי העולה על 3,268,040 שקלים חדשים - 7% ;
- (2) (א) יחיד שרכש דירת מגורים בתקופה שמיום כ"ו באייר התשע"ג (6 במאי 2013) עד יום כ"ד באב התשע"ג (31 ביולי 2013) ; והתקיים בו אחד התנאים כאמור בפסקאות (1) או (2) של סעיף קטן (ג1)(א), ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן :
- (1) על חלק השווי שעד 1,470,560 שקלים חדשים - לא ישולם מס ;
- (2) על חלק השווי העולה על 1,470,560 שקלים חדשים ועד 1,744,270 שקלים חדשים - 3.5% ;
- (3) על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים - 5% ;
- (ב) לענין פסקה זו יחולו הוראות סעיף קטן (ג1)(א)(ב) (3).
- (ג1) (1) במכירת זכות במקרקעין, שהם בניין או חלק ממנו שהוא דירת מגורים, שנעשתה ביום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) או לאחריו, ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן :
- (א) על חלק השווי שעד 1,089,350 שקלים חדשים - 5% ;
- (ב) על חלק השווי העולה על 1,089,350 שקלים חדשים ועד 3,268,040 שקלים חדשים - 6% ;
- (ג) על חלק השווי העולה על 3,268,040 שקלים חדשים ועד 4,500,000 שקלים חדשים - 7% ;
- (ד) על חלק השווי העולה על 4,500,000 שקלים חדשים ועד 15,000,000 - 8% ;
- (ה) על חלק השווי העולה על 15,000,000 שקלים חדשים - 10% .

1. מנהל מס שבח פרסם את העדכון האחרון לסכומים אלה בק"ת 6990, התשע"א, עמ' 889, החל מיום 16.1.2011.

(2) על אף הוראות פסקה (1), יחיד תושב ישראל שרכש דירת מגורים ביום כ"ה באב התשע"ג (1 באוגוסט 2013) או לאחריו (בפסקת משנה זו - הדירה), והתקיים בו אחד מאלה:

(א) הדירה שרכש היא דירתו היחידה;

(ב) ב־24¹ החודשים שלאחר רכישת הדירה, מכר דירת מגורים אחרת שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה; ואולם אם רכישת הדירה היתה מקבלן - ב־12 החודשים מהמועד שבו היתה החזקה בדירה שרכש אמורה להימסר לידיו על פי ההסכם עם הקבלן, מכר דירת מגורים אחרת שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה, ואם חל עיכוב במסירת החזקה בשל נסיבות שאינן בשליטתו של הרוכש - ב־12 החודשים מהמועד שבו נמסרה לידיו החזקה בדירה בפועל, מכר את דירת המגורים שהיתה דירתו היחידה עד למועד רכישת הדירה;

(1) (1) רכש את הדירה בחלוף אחת התקופות המפורטות להלן לאחר שרכש דירת מגורים אחרת במסגרת קבוצת רכישה (בפסקת משנה זו - הדירה בקבוצת הרכישה), ובעת שרכש את הדירה בקבוצת הרכישה היתה היא דירתו היחידה:

(א) ארבע שנים ממועד רכישת הדירה בקבוצת הרכישה - אם בנייתה של הדירה בקבוצת הרכישה לא החלה בתוך אותה תקופה, או אם שוכנע המנהל כי חל באותה תקופה עיכוב מהותי אחר בהשלמת בנייתה של הדירה בקבוצת הרכישה;

(ב) 6.5 שנים ממועד רכישת הדירה בקבוצת הרכישה - אם החזקה בדירה בקבוצת הרכישה לא נמסרה בפועל לידי הרוכש באותה תקופה.

(2) הוראות פסקת משנה (1) יחולו בהתקיים כל אלה:

(א) העיכוב בהתחלת הבנייה או בהשלמתה, לפי העניין, חל בנסיבות שאינן בשליטתו של הרוכש ולא היו ידועות במועד רכישת הדירה בקבוצת הרכישה;

(ב) הרוכש מכר את הדירה בקבוצת הרכישה בתוך 18 חודשים ממועד השלמת בנייתה;

(ג) אלמלא רכש את הדירה בקבוצת הרכישה, היתה הדירה דירתו היחידה;

(3) בפסקת משנה זו -

"התחלת בנייה" - עבודות להקמת הבניין, למעט עבודות תשתית או עבודות להכשרת הקרקע;

"עיכוב מהותי" - עיכוב בהמשך הבנייה או כל האטה בקצב התקדמות הבנייה שאינה מקובלת ברכישת דירה במסגרת קבוצת רכישה.

(ג) הדירה שרכש היא דירה חלופית כמשמעותה בסעיף 49ה(א) ישלם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע בפסקה (3).

(3) (א) על חלק השווי שעד 1,470,560 שקלים חדשים - לא ישולם מס.

(ב) על חלק השווי העולה על 1,470,560 שקלים חדשים ועד 1,744,270 - 3.5%;

(ג) על חלק השווי העולה על 1,744,270 שקלים חדשים ועד 4,500,000 שקלים חדשים - 5%;

1. בתקופה שבין 1.5.16 לבין 1.5.21, ובתקופה של שנתיים מיום 1.6.23 בס"ק 9(ג1)(2)(ב), במקום "ב־24 החודשים" בא "ב־18 החודשים" [תיקון התשע"ו (מס') (3) ותיקון התשפ"ג (מס') (2)].

(ד) על חלק השווי העולה על 4,500,000 ועד 15,000,000 שקלים חדשים - 8% ;

(ה) על חלק השווי העולה על 15,000,000 שקלים חדשים - 10%.

(4) בסעיף קטן זה -

(א) "דירה יחידה" - דירת מגורים שהיא דירתו היחידה של הרוכש בישראל ובאזור כהגדרתו בסעיף 16א; לעניין הגדרה זו יראו דירת מגורים כדירה יחידה גם אם יש לרוכש, נוסף עליה, דירת מגורים שהושכרה למגורים בשכירות מוגנת לפני יום כ"ב בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1997), או דירת מגורים שחלקו של הרוכש בה הוא כאמור בסעיף 49ג(3);

(ב) "תושב ישראל" - לרבות מי שבתוך שנתיים מיום רכישת הדירה היה לתושב ישראל לראשונה או לתושב חוזר ותיק, כמשמעותם בסעיף 14(א) לפקודה;

(ג) יראו רוכש ובן זוגו, למעט בן זוג הגר בדרך קבע בנפרד, וילדיהם שטרם מלאו להם 18 שנים, למעט ילד נשוי או ילד יתום מאחד או משני הוריו - כרוכש אחד;

(ד) שווי הזכות הנמכרת במכירת זכות במקרקעין לרוכש הנמנה עם קבוצת רכישה יהיה שווי המכירה של הנכס הבנוי שהוא דירה המיועדת לשמש למגורים; לעניין זה, "קבוצת רכישה" - כמשמעותה בפסקה (2) בהגדרה "דירת מגורים" שבסעיף קטן (ג).

(ג1) (בוטל).

(ג1ה) (בוטל).

(ג1ו) (1) על אף האמור בפסקה (1) של סעיף קטן (ג1ג), במכירת זכות במקרקעין, שהם בניין או חלק ממנו שהוא דירת מגורים, שלא חלות לגביה הוראות פסקה (2) של הסעיף הקטן האמור, שנעשתה בתקופה שמיום תחילתו של חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 98), התשפ"ב-2021, עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024), ישולם מס רכישה בשיעור משווי הזכות הנמכרת כקבוע להלן:

(א) על חלק השווי שעד 5,348,565 שקלים חדשים - 8% ;

(ב) על חלק השווי העולה על 5,348,565 שקלים חדשים - 10%.

(2) שר האוצר רשאי, בצו, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להאריך את התקופה הקבועה בפסקה (1) לתקופה נוספת של שנתיים.

(ג) הסכומים הנקובים בסעיפים קטנים (ג), (ג1), (ג1א), (ג1ב), (ג1ו), יתואמו בהתאם לעליית המדד ב־16 בינואר של כל שנה (להלן - יום העדכון), לפי שיעור עליית המדד החדש לעומת המדד הבסיסי; השווי שהותאם כאמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 5 ש"ח; בסעיף זה -

"המדד" - מדד שירותי דיור בבעלות הדיירים שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה; "המדד החדש" - המדד שיפורסם לאחרונה לפני יום העדכון; "המדד הבסיסי" -

לענין תיאום הסכומים הנקובים בסעיף קטן (ג1א) (1) - המדד שפורסם ביום כ"ז בטבת התשנ"ט (15 בינואר 1999);

לענין תיאום הסכומים הנקובים בסעיף קטן (ג1א) (2) - המדד שפורסם ביום ג' בחשוון התשס"ח (15 באוקטובר 2007); לענין תיאום הסכומים הנקובים בסעיף קטן (ג1) - המדד שפורסם ביום ד' בשבט התשע"ג (15 בינואר 2013);

לענין תיאום הסכומים הנקובים בסעיף קטן (ג1ה) - המדד שפורסם ביום כ"ד בטבת התשע"ה (15 בינואר 2015);

לעניין תיאום הסכומים הנקובים בסעיף קטן (ג1) - המדד שפורסם ביום ב' בשבט התשפ"א (15 בינואר 2021).

(ג3) המנהל יפרסם בהודעה ברשומות את סכומי השווי הקבועים בסעיפים קטנים (ג), (ג1), (ג1א), (ג1ב) ו-(ג1ג), כפי שהם מעודכנים עקב עליית המדד.

(ג4) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי בצו להעלות את הסכומים הקבועים בסעיפים קטנים (ג), (ג1), (ג1א), (ג1ב) ו-(ג1ג), מעבר לשיעור עליית המדד.

(ד) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים למתן פטור ממס הרכישה, כולו או מקצתו, ורשאי הוא לקבוע, באישור כאמור, כללים שונים לסוגי חייבים ולסוגי מקרקעין.

(ה) דין מס הרכישה לכל דבר וענין, למעט פטורים שלפי פרק חמישי 1 עד פרק ששי - כדין המס.

(ו) (בוטל).

פרק שלישי: שווי המכירה והרכישה

17. (א) שווי המכירה הוא שווי ביום המכירה של הזכות במקרקעין הנמכרת כשהיא נקיה מכל שעבוד הבא להבטיח חוב, משכנתה או זכות אחרת הבאה להבטיח תשלום.

(ב) שווי המכירה של זכות במקרקעין שהופקעה הוא השווי שנקבע לענין הפיצויים בשל ההפקעה.

(ג) שווי המכירה במכירה של זכות במקרקעין או בפעולה באיגוד שסעיף 5 דן בהן, ואיננה הפקעה - הוא התמורה שנתקבלה במכירת הזכות.

(ד) נקבע בהסכם המכירה כי המס ישולם על ידי הקונה, רשאי המנהל לקבוע את שווי המכירה בדרך של גילום מלא; לענין זה, "גילום מלא" - התמורה בהסכם המכירה, בתוספת סכום המס שהיה על המוכר לשלם על מנת שתיוותר בידו התמורה האמורה, אילו הקונה לא היה מקבל על עצמו את תשלום המס.

18. (בוטל). [תיקון התשמ"ד (מס' 2)]

19. "יום המכירה" או "יום הפעולה" לענין חישוב השבח והמס הוא היום שבו נעשתה המכירה או הפעולה באיגוד, ואולם -

(1) במכירה או בפעולה באיגוד באמצעות הליכי הוצאה לפועל - היום שבו הושלמה המכירה או הפעולה על ידי הרשות המוסמכת לכך;

(2) בהפקעה - היום שבו הועמד הפיצוי בעד הזכות שהופקעה לרשות מי שהזכות הופקעה ממנו; ואולם, אם נקבע על ידי בית-משפט סופית כי הפיצוי שיש לשלמו בעד הזכות - למעט הריבית עליו - עולה ב-50% על הסכום שהועמד לרשות מי שהזכות הופקעה ממנו, יהיה יום המכירה יום מתן פסקהדין הסופי;

(3) במכירת זכות במקרקעין בידי מדינת ישראל, רשות הפיתוח או קרן קיימת לישראל - יום אישור העסקה בידי מנהל רשות מקרקעי ישראל או בידי מי שהוא הסמיך לכך;

(ג3) במכירת זכות במקרקעין המותנית בהתקיימות תנאי עתידי שלפיו יוגדלו אפשרויות הניצול של הזכות לפי תכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה, שתמורתה הושפעה מהגדלת אפשרויות הניצול כאמור וכולה אינה בכסף - יום אישור התכנית.

(4) (א) במכירה בתקופה הקובעת של חלק מזכות במקרקעין, שתמורתה היא בניה על יתרת המקרקעין (להלן - עסקת קומבינציה) - יום מכירת החלק כאמור או אם בחר זאת המוכר - המוקדם מבין

יום סיום הבניה או יום מכירת הזכויות ביתרת המקרקעין, כולן או מקצתן, על ידי המוכר (להלן - יום התקיים התנאי) ובלבד שהתקיימו כל אלה:

- (1) החל במועד ההתקשרות בעסקת הקומבינציה ועד למכירת הזכויות במקרקעין שבידי הרוכש, היו הזכויות האמורות מלאי עסקי בידי הרוכש;
- (2) המוכר אינו קרוב של הרוכש;
- (3) בתוך 30 ימים מיום עסקת הקומבינציה, מסר המוכר הודעה למנהל בהתאם לכללים שקבע המנהל, על בחירתו בהחלת הוראות פסקה זו.

(ב) לענין פסקה זו -

- (1) יראו את זכויותיו של המוכר במקרקעין הגובלים זה בזה כזכות אחת במקרקעין;
- (2) "סיום הבניה" - המועד המוקדם מבין אלה: המועד שבו הבנין או חלק הבנין, לפי הענין, שנבנה על יתרת המקרקעין, ראוי לשימוש, או מועד קבלת אישור לאספקת חשמל, מים או חיבור של טלפון לבנין, לפי סעיף 265 לחוק התכנון והבניה (להלן - אישור לאספקת שירותים);
- (3) "קרוב", לענין המוכר - לרבות איגוד השולט בו ואיגוד שבשליטת השולט בו; ולענין זה, "שליטה" - כמשמעותה בסעיף 2 בשינויים אלה: בכל מקום בסעיף האמור, במקום "רובו של הון המניות" יבוא "20% או יותר של הון המניות" ובמקום "את רובו של הסכום" יבוא "20% או יותר".
- (4) "התקופה הקובעת" - התקופה שמיום כ"א בחשון התשס"ב (7 בנובמבר 2001) עד יום י' בטבת התשס"ז (31 בדצמבר 2006).

יום המכירה בשלא נמסרו הצהרות	20. (בוטל).	
[תיקון התשע"א (מס' 3)]		
שווי הרכישה	21. (א) בכפוף להוראות הסעיפים 22 עד 36, שווי הרכישה של זכות במקרקעין לענין חישוב השבח והמס הוא שוויה ביום הרכישה על ידי המוכר.	
[תיקונים: התשל"ה (מס' 2), התשמ"ד (מס' 2)]	(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) - נקבע שוויה של זכות במקרקעין בקשר עם הרכישה לענין מס שבח, יהיה שווי הרכישה לענין חישוב השבח - השווי שנקבע כאמור.	
שווי הרכישה במכירת חלק בלתי מסוים	22. שווי הרכישה במכירת זכות בחלק מסוים או בלתי מסוים במקרקעין - הוא חלק יחסי משווי הרכישה לפי פרק זה, של הזכות שממנה נמכר החלק, כיחס שבין החלק הנמכר לכלל הזכות.	

חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969

(סעיפים נבחרים)

פרק ב': עיסקאות ורישומן

6. עיסקה במקרקעין היא הקניה של בעלות או של זכות אחרת במקרקעין לפי רצון המקנה, למעט הורשה על פי צוואה.
7. (א) עיסקה במקרקעין טעונה רישום; העיסקה נגמרת ברישום, ורואים את השעה שבה אישר הרשם את העיסקה לרישום כשעת הרישום.
(ב) עיסקה שלא נגמרה ברישום רואים אותה כהתחייבות לעשות עיסקה.
8. התחייבות לעשות עיסקה במקרקעין טעונה מסמך בכתב.
9. התחייב אדם לעשות עיסקה במקרקעין ולפני שנגמרה העיסקה ברישום חזר והתחייב כלפי אדם אחר לעיסקה נוגדת, זכותו של בעל העיסקה הראשונה עדיפה, אך אם השני פעל בתום לב ובתמורה והעיסקה לטובתו נרשמה בעודו בתום לב - זכותו עדיפה.
10. מי שרכש זכות במקרקעין מוסדרים בתמורה ובהסתמך בתום לב על הרישום, יהא כוחה של זכותו יפה אף אם הרישום לא היה נכון.

פרק ה': שיתוף במקרקעין

סימן א': יחסי השיתוף

27. מקרקעין שהם של כמה בעלים, בעלותו של כל אחד מהם לפי חלקו מתפשטת בכל אתר ואתר שבמקרקעין ואין לשום שותף חלק מסויים בהם.
28. חלקיהם של כל אחד מהשותפים במקרקעין, חזקה שהם שווים.
29. (א) הסכם בין השותפים בדבר ניהול המקרקעין המשותפים והשימוש בהם ובדבר זכויותיהם וחובותיהם בכל הנוגע למקרקעין (להלן - הסכם שיתוף) ניתן לרישום, ומשנרשם, כוחו יפה גם כלפי אדם שנעשה שותף לאחר מכן וכל אדם אחר.
(ב) באין הוראות אחרות בהסכם שיתוף יחולו הוראות סעיפים 30 עד 36.
30. (א) בעלי רוב החלקים במקרקעין המשותפים רשאים לקבוע כל דבר הנוגע לניהול הרגיל של המקרקעין ולשימוש הרגיל בהם.
(ב) שותף הרואה עצמו מקופח מקביעה לפי סעיף קטן (א) רשאי לפנות לבית המשפט בבקשת הוראות, ובית המשפט יחליט כפי שנראה לו צודק ויעיל בנסיבות הענין.
(ג) דבר החורג מניהול או משימוש רגילים טעון הסכמת כל השותפים.
31. (א) באין קביעה אחרת לפי סעיף 30, רשאי כל שותף, בלי הסכמת יתר השותפים -
(1) להשתמש במקרקעין המשותפים שימוש סביר, ובלבד שלא ימנע שימוש כזה משותף אחר;
(2) לעשות כל פעולה דחופה ובלתי צפויה מראש הדרושה להחזקתם התקינה של המקרקעין ולניהולם;

(3) לעשות כל דבר הדרוש באופן סביר למניעת נזק העלול להיגרם למקרקעין ולהגנת הבעלות וההחזקה בהם.
(ב) עשה שותף כאמור בסעיף-קטן (א), יודיע על כך לשותפים האחרים ככל האפשר בהקדם.

32. (א) כל שותף חייב לשאת לפי חלקו במקרקעין המשותפים בהוצאות הדרושות להחזקתם התקינה ולניהולם.
(ב) שותף שנשא בהוצאות כאמור למעלה מחלקו זכאי לחזור ולהיפרע מן השותפים האחרים לפי חלקיהם במקרקעין.

33. שותף שהשתמש במקרקעין משותפים חייב ליתר השותפים, לפי חלקיהם במקרקעין, שכר ראוי בעד השימוש.

34. (א) כל שותף רשאי להעביר חלקו במקרקעין המשותפים, או לעשות בחלקו עסקה אחרת, בלי הסכמת יתר השותפים.
(ב) תניה בהסכם-שיתוף השוללת או מגבילה זכות כאמור בסעיף-קטן (א) אין כוחה יפה לתקופה העולה על חמש שנים.

35. כל שותף זכאי לחלק מפירות המקרקעין המשותפים לפי חלקו במקרקעין.

36. חובות שהשותפים חבים זה לזה עקב השיתוף ניתנים לקיזוז.

סימן ב': דירות ורכוש משותף

55. (א) לכל דירה בבית משותף צמוד חלק בלתי-מסויים ברכוש המשותף של אותו בית משותף.

(ב) עיסקה בדירה תחול גם על החלק ברכוש המשותף הצמוד אליה, ואין תוקף לעיסקה ברכוש המשותף בנפרד מן הדירה; אין בהוראה זו כדי למנוע פעולה הבאה להקטין או להגדיל את שטח הקרקע שברכוש המשותף.

(ג) בעלי הדירות רשאים לקבוע בתקנון, כמשמעותו בסימן ג' לפרק זה (להלן - התקנון), שחלק מסויים של הרכוש המשותף יהיה צמוד לדירה פלונית, ובלבד שלא יקבעו זאת ביחס לחדרי-מדרגות, מעליות, מקלטים ומיתקנים המיועדים לשמש את כל בעלי הדירות; הוצמד חלק מסויים מהרכוש המשותף לדירה פלונית, לא יחולו עליו הוראות פרק זה בנוגע לרכוש המשותף, ודינו לכל דבר כדין הדירה שאליה הוצמד.

56. (א) הוראות פרק ה' לא יחולו על הרכוש המשותף.

(ב) האמור בסעיף-קטן (א) אין בו כדי למנוע בעלות משותפת בדירה או פירוק השיתוף בדירה כזאת.

57. (א) שיעורו של החלק ברכוש המשותף הצמוד לכל דירה יהיה לפי יחס שטח רצפתה אל שטח הרצפה של כל הדירות שבבית המשותף, זולת אם נקבע בתקנון שיעור אחר; בחישוב שיעורו של חלק כאמור לא יעברו את תחום חלקי המאה.

(ב) בחישוב שטח הרצפה לענין סעיף-קטן (א) לא יובאו בחשבון שטחים של גזוזטראות ושל קירות חיצוניים, אלא אם נקבעה בתקנון הוראה אחרת.

(ג) הוצמד חלק מסויים של הרכוש המשותף לדירה פלונית, יובא שטחו בחשבון לענין סעיף-קטן (א) בשיעור שנקבע לכך בתקנון, ובאין קביעה כזאת - בשיעור שנקבע המפקח לפי הנסיבות.

58. (א) בעל דירה חייב להשתתף בהוצאות הדרושות להחזקתו התקינה ולניהולו של הרכוש המשותף ולהבטחת השירותים המחוייבים על פי דין או המקובלים על פי הנהגה, לפי¹ יחס שטח רצפת דירתו אל שטח הרצפה של כל הדירות שבבית המשותף, וזאת אם נקבע בתקנון שיעור השתתפות אחר.
- לענין זה, "החזקה תקינה" - שמירה על מצבו של הרכוש המשותף כפי שהיה בעת גמר הבניה, לרבות שיפורים שבוצעו בו לאחר מכן בהסכמת בעלי הדירות.
- (ב) (בוטל).
59. (א) מקום שבו משותף מורכב ממבנים אחדים או מאגפים אחדים אשר לכל אחד מהם כניסה נפרדת או מיתקנים נפרדים (להלן - בית מורכב) ובעלי הדירות קבעו בתקנון כי הרכוש המשותף, כולו או חלק ממנו, שבתחומי כל מבנה או אגף יהיה צמוד לדירות שבאותו מבנה או אגף, או שהחזקתו וניהולו יהיו נפרדים, תחול חובת ההשתתפות בהוצאות החזקה והניהול של הרכוש המשותף כאמור, על בעלי הדירות שבאותו מבנה או אגף בלבד; בעלי הדירות רשאים לקבוע בתקנון שיקיימו אסיפה כללית ונציגות נפרדת לגבי אותו מבנה או אגף.
- (ב) באין קביעה בתקנון כאמור בסעיף קטן (א), רשאי המפקח להורות כי בית מורכב יתנהל כאמור בסעיף קטן (א) אם נוכח שנוסבות הענין מצדיקות לעשות כן; הורה המפקח כאמור, יקבע את חלקי הרכוש המשותף שיחול עליהם סעיף קטן (א).
- (ג) אין בקביעה שבית מורכב יתנהל כאמור בסעיף קטן (א) כדי לגרוע מהוראות החוק החלות על הרכוש המשותף בבית כאמור, שהחזקתו וניהולו לא הופרדו.

סימן ג': ניהול הבית המשותף

61. בית משותף יתנהל על פי תקנון המסדיר את היחסים בין בעלי הדירות ואת זכויותיהם וחובותיהם בקשר לבית המשותף.
62. (א) בעלי הדירות רשאים לערוך תקנון ולשנות את הוראותיו ברוב של בעלי הדירות ששני שלישים של הרכוש המשותף צמודים לדירותיהם, אולם אין לקבוע או לשנות בתקנון זכויות של בעלי דירות או להטיל עליהם חובות או תשלומים מסוג או בשיעור שלא פורשו בחוק זה אלא בהסכמתם, ואין לקבוע הצמדה של חלק מסויים מהרכוש המשותף לדירה פלונית אלא בהסכמת כל בעלי הדירות.
- (1א) הוצמד חלק מסויים מהרכוש המשותף לדירה פלונית, ניתן להעבירו לדירה אחרת בבית ללא הסכמת בעלי הדירות האחרים ובלבד שנתקיימו הוראות סעיף 145.
- (ב) לענין סעיף קטן (א), "בעל דירה" - לרבות המחזיק בדירה המוכרת בחכירה לדורות ומחכירה משנה בדירה המוכרת בחכירת משנה לדורות.
- (ג) תקנון וכל שינוי בו ניתנים לרישום, ומשנרשמו, כוחם יפה גם כלפי אדם שנעשה בעל דירה לאחר מכן.
63. תקנון ניתן לרישום אף בשעה שהבית המשותף על כל דירותיו הוא בבעלותו של אדם אחד.
64. מקום שלא נרשם תקנון לפי סעיף 62, ובמידה שאין בתקנון שנרשם הוראה בנדון, יראו את התקנון המצוי שבתוספת כתקנון שנרשם על ידי בעלי הדירות.

1. עד יום 1.8.2006, במקום הטקסט החל במילה זו ועד "שבבית המשותף", יבוא: "הכל בהתאם לחלקו ברכוש המשותף". עוד נקבע כי שינוי זה אין בכוחו כדי לפגוע בתוקפה של הוראה בתקנון המוסכם שהיה בתוקף עד יום 1.8.2006.

פרק ז': זכויות במקרקעי הזולת

סימן א': שכירות

78. על אף האמור בסעיף 13 ניתן להשכיר חלק מסויים של מקרקעין. **שכירות של חלק מסויים של מקרקעין**
79. (א) על אף האמור בסעיפים 7 ו-8, שכירות לתקופה שאינה עולה על חמש שנים אינה טעונה רישום, והתחייבות לעשות עיסקה כזאת אינה טעונה מסמך בכתב. **דינה של שכירות קצרה**
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על שכירות שיש עמה ברירה להאריך את תקופתה לתקופה כוללת העולה על חמש שנים, ולא על שכירות שתקופתה, כולה או מקצתה, חלה כעבור חמש שנים מגמירת חוזה השכירות.
- (ג) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע רישום של שכירות שאינה טעונה רישום, אם ביקשו זאת הצדדים.
80. הושכרו מקרקעין בשכירות שאינה טעונה רישום ולא נרשמה, ולפני שנמסרו לשוכר חזר המשכיר והשכירם לאדם אחר בשכירות שאינה טעונה רישום והנוגדת את השכירות הראשונה, זכותו של השוכר הראשון עדיפה, אך אם השני שכר וקיבל את המקרקעין בתוס'לב - זכותו עדיפה. **שכירות קצרה נוגדת**
81. (א) שכירות שנרשמה, רשאי השוכר, בכפוף למוסכם בתנאי השכירות, לשעבדה במשכנתה בלי הסכמת המשכיר והוראות סימן ב' יחולו, בשינויים המחוייבים. **שיעבוד שכירות במשכנתה או בזיקת הנאה**
- (ב) שכירות שנרשמה, רשאי השוכר, בכפוף למוסכם בתנאי השכירות, לשעבדה בזיקת הנאה בלי הסכמת המשכיר והוראות סימן ג' יחולו, בשינויים המחוייבים.
82. (בוטל). **(תיקון התשל"א)**
83. הוראות פרק זה יחולו, בשינויים המחוייבים, על הזכות להחזיק במקרקעין ולהשתמש בהם שלא לצמיתות, שהוקנתה שלא בתמורה. **השאלה**
84. (א) בכפוף להוראות פרק זה יחולו על שכירות מקרקעין דיני השכירות הכלליים. **דיני השכירות וחוקי הגנת הדייר**
- (ב) הוראות חוק זה אינן באות לגרוע מהוראות החוקים שעניינם הגנת הדייר, לרבות חוק דמימפתח, התשי"ח-1958.

סימן ד': רישום בתים משותפים וביטול

141. בכל לשכה יתנהל פנקס בתים משותפים (בסימן זה - הפנקס). **פנקס בתים משותפים**
142. (א) בית שיש בו שתי דירות או יותר ואפשר לזהות כל אחת מהן כיחידה נפרדת, ניתן לרישום בפנקס. **בית הראוי להירשם בפנקס (תיקון התשנ"ב)**
- (ב) שני בתים או יותר שבכל אחד מהן יש דירה אחת או יותר והבתים הוקמו על חלקה או חלקות שאינן ניתנות לחלוקה באופן שכל בית יעמוד על חלקה נפרדת, ניתנים לרישום בפנקס כבית משותף.
- (ג) שני בתים או יותר שיש להם מיתקנים משותפים, ניתנים לרישום בפנקס כבית משותף.
143. (א) צו לרישום בית בפנקס יינתן על ידי המפקח, אם ביקשו זאת הבעלים ששטח הרצפה של דירותיהם מהווה למעלה ממחצית שטח הרצפה של כל הדירות שבבית; **צו רישום**

בדירה המוחכרת בחכירה לדורות או בחכירת משנה לדורות צריך שהבקשה תוגש גם על ידי המחכיר לדורות או מחכיר המשנה לדורות.

(ב) צו הרישום יפרט לגבי כל דירה בנפרד את הפרטים שייכללו ברישום בפנקס.
(ג) היתה דירה מוחכרת ערב הרישום, רשאים הצדדים, עקב הרישום, לבטל את החכירה ולהעביר את הבעלות בדירה לחוכר, ואם הסכימו לעשות כן, יהיה צו הרישום בהתאם לכך.

144. (א) נרשם בית בפנקס וערב הרישום היה הבית, כולו או חלק בלתי מסויים ממנו, מושכר בשכירות רשומה, תירשם השכירות בפנקס על כל דירה, או על חלק בלתי מסויים מכל דירה, לפי הענין; היתה אחת הדירות מושכרת כאמור, תירשם השכירות על אותה דירה, זולת אם הוסכם בין הצדדים כאמור בסעיף 143(ג).

רישום שכירות וזכויות אחרות (תיקון התשל"ח)

(ב) היה הבית, כולו או חלק בלתי מסויים ממנו, משועבד ערב הרישום במשכנתה או מעוקל כדין, תירשם המשכנתה או העיקול על כל דירה, או על חלק מכל דירה, לפי הענין, זולת אם הוסכם עם הנושה על דרך אחרת.

(ג) היתה שכירות כאמור בסעיף קטן (א) משועבדת ערב הרישום במשכנתה או מעוקלת כדין, יירשמו המשכנתה או העיקול על השכירות כפי שנרשמת השכירות בהתאם לסעיף קטן (א); בוטלה השכירות כאמור בסעיף 143(ג), יירשמו המשכנתה או העיקול על הבעלות בדירה.

(ד) היה הבית ערב הרישום מקרקעין זכאים או כפופים בזיקת הנאה, תירשם זיקת ההנאה לטובתן או לחובתן של הדירות, לפי ענין הזיקה.

(ה) היה הבית, כולו או חלק בלתי מסויים ממנו, כפוף ערב הרישום להערה כמשמעותה בסימן ב', תירשם ההערה בפנקס על כל דירה או על חלק בלתי מסויים מכל דירה, לפי הענין; נרשמה ההערה על סמך התחייבות המתייחסת לאחת הדירות, תירשם ההערה על אותה דירה בלבד.

145. (א) המפקח רשאי, על פי בקשת בעל דירה או בעל זכות בדירה, לתקן צו רישום בפנקס, ובלבד שנתן לכל בעל דירה או לבעל זכות בדירה שלא הגיש את הבקשה הודעה מוקדמת והזדמנות לטעון טענותיו.
(ב) צו המתקן צו רישום, דינו לכל דבר כדין צו רישום.

146. (א) המפקח רשאי לצוות על ביטול רישומו של בית בפנקס, אם ביקשו זאת בעלי כל הדירות או אם נוכח שהבית אינו ראוי עוד לרישום בפנקס, ובלבד שנתן לכל בעל דירה, או לבעל זכות בדירה הודעה מוקדמת והזדמנות לטעון טענותיו.
(ב) צו הביטול יפרט את הפרטים שייכללו ברישום הנכס בפנקסי המקרקעין.

ביטול רישומו של בית משותף

147. ניתן צו ביטול, יבטל הרשם את רישום הבית בפנקס ויחדש את רישומו בפנקסי המקרקעין בתור נכס שהוא בבעלותם המשותפת של מי שהיו ערב מתן צו הביטול רשומים בפנקס כבעלי הדירות, וכל אחד מהם יהיה בעל חלק בלתי מסויים כחלק שהיה לו ברכוש המשותף של הבית המשותף, זולת אם נקבעה בתקנון הוראה אחרת לענין זה.

רישום החדש בפנקסים

148. (א) בוטל רישומו של בית בפנקס וערב הביטול היתה דירה בו מושכרת בשכירות רשומה, תירשם השכירות בפנקסי המקרקעין לגבי אותה דירה.

רישום שכירות וזכויות אחרות

(ב) היתה דירה ערב ביטול הרישום משועבדת במשכנתה או מעוקלת כדין, יירשמו המשכנתה או העיקול על חלקו הבלתי מסויים של מי שהיה ערב הביטול בעל הדירה.

(ג) היתה שכירות כאמור בסעיף קטן (א) משועבדת במשכנתה או מעוקלת כדין, יירשמו המשכנתה או העיקול על השכירות כפי שנרשמת השכירות בהתאם לסעיף קטן (א).

(ד) היתה דירה ערב ביטול הרישום מקרקעין זכאים או כפופים בזיקת הנאה, תירשם זיקת ההנאה על הבית, לפי ענין הזיקה.

חוק הנאמנות, התשל"ט-1979

(סעיפים נבחרים)

פרק א': הוראות כלליות

1.	נאמנות היא זיקה לנכס שעל פיה חייב נאמן להחזיק או לפעול בו לטובת נהנה או למטרה אחרת.	מהות הנאמנות
2.	נאמנות נוצרת על פי חוק, על פי חוזה עם נאמן או על פי כתב הקדש.	יצירה
3.	(א) פירותיהם ותמוריהם של נכסי הנאמנות יהיו אף הם לנכסי הנאמנות.
(ב) אין לרדת לנכסי הנאמנות אלא בשל חובות המוטלים עליהם או הנובעים מפעולות הנאמנות.
(ג) הנאמן חייב להחזיק את נכסי הנאמנות בנפרד מנכסים אחרים או בדרך המאפשרת להבחין ביניהם.	נכסי הנאמנות
4.	היה בנכסי הנאמנות נכס שפעולות בו טעונות רישום בפנקס המתנהל על-פי חוק, רשאי הנאמן להודיע על קיום הנאמנות לממונה על הפנקס, והממונה ירשום בו הערה מתאימה.	רישום הערר
5.	כוחה של נאמנות יפה כלפי כל מי שידע או שהיה עליו לדעת עליה, ומשנרשמה הערה לפי סעיף 4 - כלפי כל העולם.	כוחה של נאמנות כלפי צד שלישי
6.	כספי הנאמנות שאינם דרושים לצרכיה השוטפים חייב הנאמן להחזיק או להשקיע כיעיל לשמירת הקרן ולעשיית פירות; שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות דרכים שבהן ניתן להשקיע כספי נאמנות, והנאמן אינו נושא באחריות אם השקיע אותם בהתאם לתקנות אלה.	כספי הנאמנות
7.	(א) הנאמן חייב לנהל חשבונות בכל עניני הנאמנות.
(ב) הנאמן חייב לתת לנהנים דין וחשבון על עניני הנאמנות אחת לשנה ובגמר כהונתו, ולמסור להם ידיעות נוספות לפי דרישתם הסבירה.	חשבונות ודיווח
8.	(א) נאמן אינו זכאי לשכר בעד מילוי תפקידיו, זולת אם מילויים היה מעיסוקיו; אולם רשאי בית המשפט להקציב לו שכר, אם ראה שהדבר מתחייב מהיקף תפקידיו כנאמן.
(ב) נאמן זכאי לשיפוי על הוצאות סבירות שהוציא ועל התחייבויות שהתחייב בהן באופן סביר עקב מילוי תפקידיו.
(ג) נאמן רשאי להחזיר לעצמו את שכרו והוצאותיו מנכסי הנאמנות, והוא רשאי לעכבם בידו כערובה לסילוק המגיע לו לפי סעיף זה.
(ד) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לענין שכר, גמול והחזר הוצאות שישולמו לפי סעיף זה לנאמן של הקדש ציבורי כהגדרתו בסעיף 26, לרבות הגבלות לענין תשלומים כאמור; הוראות כאמור בסעיף קטן זה יוכל שייקבעו לסוגי הקדש ציבורי.	שכר והוצאות (תיקון התשס"ז)

פרק ה': שונות

36. (א) שר המשפטים ימנה נאמן ציבורי; הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.
(ב) הנאמן הציבורי יכול לשמש נאמן של נאמנויות, ומקום שבית המשפט ממנה נאמן, רשאי הוא למנות את הנאמן הציבורי כנאמן יחיד גם בנאמנות שלפי תנאיה יש בה יותר מנאמן אחד.
37. בית המשפט המוסמך לפי חוק זה - למעט הליכים לפי סעיף 31 - הוא בית המשפט המחוזי. **סמכות שיפוט**
38. החלטות בית המשפט לפי סעיפים 8(א), 9(א), 13(ג), 20, 21 ו-22 אינן ניתנות לערעור אלא ברשות לפי סעיף 19(ב) לחוק בתי המשפט, התשי"ז-1957. **ערעור**
39. בכל ענין לפי חוק זה רשאי לפנות לבית המשפט כל נאמן, נהנה, יוצר הנאמנות או אדם אחר שמעונין בדבר; וכן רשאי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו לפתוח בכל הליך לפי חוק זה, לרבות ערעור, ולהתייצב ולטעון בהליך כזה, בכל הנוגע לנאמנות ובכל דבר אחר שהוא סבור שיש בו ענין לציבור. **הרשאים לפנות לבית המשפט**
40. נהנה שמחמת גילו, מצב בריאותו או ליקוי רוחני או גופני אינו יכול לעמוד על זכויותיו, רשאי הנאמן הציבורי לייצגו כלפי הנאמן. **ייצוג נהנה**

פקודת הנזיקין [נוסח חדש]

(סעיפים נבחרים)

פרק א': פרשנות

1. בכפוף לפקודת הפרשנות תתפרש פקודה זו לפי עיקרי הפרשנות המשפטית המקובלים באנגליה, וביטויים המשמשים בה - חזקה היא - ככל שהדבר מתיישב עם ההקשר ובאין הוראה אחרת מפורשת - שמשמעותם כמשמעות הנודעת למקביליהם במשפט האנגלי ויתפרשו על דרך זו. פירוש
2. בפקודה זו - הגדרות
- "הורים" - לרבות הוריהם והורים חורגים ;
- "חיה" - לרבות צפרים, דגים, חרקים וזחלים ;
- "חיית-בר" - כל חיה שכנוהג בישראל אין מחזיקים אותה כלואה או בפיקוחו של אדם ;
- "ילד" - לרבות נכד, ילד-חורג, עובר, ילד שלא-מנישואין, או ילד מאומץ ; ובהסקת מסקנה בדבר קירבה משפחתית, הכלולה לפי הוראות פקודה זו בהגדרות הביטויים "הורים" ו"ילד", יראו את הנולד שלא-מנישואין ואת המאומץ כצאצא כשר של אמו ושל הידוע כאביו או של מאמצו, הכל לפי הענין ;
- "מיטלטלין" - דומם או חיה, לרבות כסף, פרי עצים וגפנים, דגנים, ירקות ויבולים אחרים ומים, בין בתלוש ובין במחובר ;
- "מעביד" - מי שיש לו ביחסיו עם אדם אחר שליטה גמורה על הדרך שבו אדם אחר מבצע עבודה בשבילו, ואילו הוא עצמו אין עליו מרות דומה לגבי אותה עבודה, ו"עובד" הוא מי שעבודתו נתונה לשליטה כאמור ; אולם מי שהוא בשירות של המדינה או של רשות מקומית או של אדם אחר - לא יראוהו כמעביד או כעובד של זולתו באותו שירות ;
- "מקרקעין" - קרקע, עצים, בתים, בנינים וקירות או מבנים אחרים ;
- "נזק" - אבדן חיים, אבדן נכס, נזק, נזק, רוחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה ;
- "נזק ממון" - הפסד או הוצאה ממשית הניתנים לשומה בכסף ואפשר למסור עליהם פרטים ;
- "נכס" - מקרקעין או מיטלטלין ;
- "נתבע" - לרבות נתבע בתביעה-שכנגד או בתובענה-שכנגד ;
- "פגיעה" - נגיעה שלא-כדין בזכות משפטית ;
- "תובע" - לרבות תובע בתביעה-שכנגד או בתובענה-שכנגד ;
- "תובענה" - כל הליך אזרחי לפני בית-משפט, לרבות קיזוז ותביעה-שכנגד ;
- "תופש" - אדם התופש מקרקעין כדין, או הזכאי כלפי בעל המקרקעין לתפוש אותם או להשתמש בהם, ובאין אדם כאמור - בעל המקרקעין.

פרק ב': זכויות וחביות בנזיקין

3. הדברים המנויים להלן בפקודה זו הם עוולות, ובכפוף להוראות הפקודה - כל הנפגע או הניזוק על ידי עוולה שנעשתה בישראל יהא זכאי לתרופה המפורשת בפקודה מידי עושה העוולה או האחראי לה. עוולה וחביות לתרופה

4. לא יראו כעוולה מעשה, שאילו היה חוזר ונשנה לא היה בו כדי ליצור תביעה לזכות נוגדת, ואדם ברדעת ומזג כרגיל לא היה בא בנסיבות הנתונות בתלונה על כך.

5. (א) בתובענה שהוגשה על עוולה תהא הגנה שהתובע ידע והעריך, או יש להניח שידע והעריך, את מצב הדברים שגרמו לנזק וכי חשף עצמו או רכשו למצב זה מרצונו.
(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על תובענה שהוגשה על עוולה הנובעת מאימילוי חובה שהיתה מוטלת על הנתבע מכוח חיקוק.
(ג) ילד למטה מגיל שנים עשרה לא ייחשב כמסוגל לדעת או להעריך את מצב הדברים שגרמו לנזק או כמסוגל מרצונו לחשוף עצמו או רכשו למצב זה.

6. בתובענה שהוגשה על עוולה, חוץ מרשלנות, תהא הגנה שהמעשה שמתלוננים עליו היה לפי הוראות חיקוק ובהתאם להן או שנעשה בתחום הרשאה חוקית או מתוך אמונה סבירה ובתום לב בקיומה של הרשאה חוקית; בסעיף זה, "מעשה" - לרבות מחדל.

פרק ה': תרופות לעוולות

81. בקביעת סכום הפיצויים לא יובאו בחשבון -
(1) סכום שנתקבל או שזכאים לקבלו במות המת לפי חוזה ביטוח;
(2) סכום ששולם או שחייבים לשלמו לרגל האבל על המת.

82. (א) המבוטח לפי חלק ב' לחוק הביטוח הלאומי, התשי"ד-1953 (להלן בפרק זה - החוק), לרבות התלוי בו כאמור בסעיף 22(ב) לחוק, שהיו זכאים לפי פקודה זו עקב מאורע אחד גם לפיצויים מן המעביד, וגם לגימלה לפי חלק ב' לחוק - תנוכה הגימלה מסכום הפיצויים שהיו מגיעים להם ממעבידם אילולא סעיף זה.

(ב) לענין סעיף זה -

"גימלה" - השווי הכספי של הגימלאות, להוציא גימלה בעין, שניתנו או שעתידות להינתן לפי חלק ב' לחוק, לרבות תמורת דמי פגיעה המשתלמת לפי סעיף 38 לחוק, וגימלה שהופחתה או שנשללה עקב מעשה או מחדל של העובד, או שלא ניתנה בגלל בחירה בגימלה אחרת לפי החוק, רואים אותה כאילו ניתנה או שעתידה להינתן בשלמותה; הוראות שר העבודה לפי סעיף 49(ב) לחוק בדבר היוון קיצבאות ובדבר חישוב ערך הכספי של גימלאות בעין, כוחן יפה גם לקביעת השווי הכספי של גימלאות לענין סעיף קטן זה;

"מעביד" - החייב לפי החוק בתשלום דמי הביטוח בעד המבוטח, לרבות מי שהמעביד אחראי למעשהו לפי סעיף 13 לפקודה זו.

(ג) בנסיבות האמורות בסעיף קטן (א) לא יראו, לענין סעיף 70 לחוק, את המעביד כצד שלישי שזכויות כלפיו מועברות למוסד לביטוח לאומי.

83. (א) סבל אדם נזק עקב עוולה - אין פסק־הדין שניתן נגד מעוול החב על אותו נזק חוסם בעד הגשת תובענה נגד אדם אחר שאילו נתבע לדין היה חב על אותו נזק כמעוול יחד.

(ב) הוגשו בשל נזק אחד על ידי האדם שסבל אותו או לטובת עזבונו, בִּרְזוּגוֹ, הורו או ילדו, תובענות אחדות נגד מעוולים החבים על אותו נזק, אם כמעוולים יחד ואם באופן אחר - סך כל הסכומים שאפשר להיפרע כפיצויים בפסק־הדין שיינתנו באותן תובענות לא יעלה על סכום הפיצויים שנפסק בפסק־הדין שניתן ראשון ולא בוטל בערעור, או כפי ששונה בערעור, ובכל אחת מן התובענות, זולת זו שניתן בה פסק־דין ראשון כאמור, לא יהיה התובע זכאי להוצאות, אלא אם סבור בית המשפט שהיה יסוד סביר להגיש את

1. עד יום 10.2.2006 יקרא סעיף זה כך שאחרי המילה "שהמעשה" יבוא: "או המחל" וללא הסיפא המתחילה במילים "או שנעשה בתחום". נוסח זה יחול על כל התובענות שהוגשו עד לתאריך האמור.

התובענה; היה פסק־הדין הראשון נגד מעביד כמשמעותו בסעיף 82 ובנסיבות המפורטות בו, יבוא לענין סעיף־קטן זה במקום סכום הפיצויים שבפסק־הדין הראשון הסכום שהיו פוסקים אילולא סעיף 82.

84. (א) כל מעוול החב על הנזק רשאי להיפרע דמיהשתתפות מכל מעוול אחר החב, או שאילו נתבע היה חב, על אותו נזק, אם כמעוול יחד ואם באופן אחר, אלא ששום אדם לא יהא זכאי להיפרע דמיהשתתפות לפי סעיף־קטן זה ממי שזכאי לשיפוי ממנו בשל החבות שבגללה נתבעת ההשתתפות.

שיפוי בין מעוולים

(ב) בהליכים על השתתפות לפי סעיף זה יהיו דמיההשתתפות בסכום שיקבע בית המשפט על פי הצדק והיושר בהתחשב עם מידת־אחריותו של האדם לנזק; בית המשפט מוסמך לפטור אדם מחובת־השתתפות או להורות שהשתתפותו של אדם תהא כדי שיפוי מלא.

85. "עוולה", בסעיפים 83 ו־84 - בין אם היא עבירה פלילית ובין אם לאו, והאמור בהם אינו בא להשפיע על הליך פלילי בשל מעשה שלא־כדין או לעשות אכיף כל הסכם בדבר שיפוי, שלא היה אכיף אילולא סעיפים אלה.

הגדרה

86. שעה שבאים לשום פיצויים המשתלמים בשל עוולה, לא יובא בחשבון כל סכום ששולם או שמגיע לרגל אותה עוולה על פי חוזה־ביטוח.

סכום ביטוח לא יובא
בחשבון פיצויים

87. (בוטל).

פיצויים על לשון הרע
בעתון
(תיקון התשע"ז)

88. היו העובדות שעליהן מתבססת תובענה על עוולה מהוות עבירה פלילית, לא ימשש הדבר מחסום בפני התובענה, אך אם ראה בית־המשפט הדין בתובענה בכל שלב של ההליכים שהעובדות מהוות, או עשויות להוות, פשע, יעכב בית־המשפט את המשך ההליכים עד שיווכח שהעובדות נמסרו לידיעת המשטרה או שהן ידועות לה.

עוולה שהיא גם עבירה

89. לענין תקופת־התיישנות בתובענות על עוולות - "היום שנולדה עילת התובענה" הוא אחד מאלה:

תחילת התיישנות

- (1) מקום שעילת התובענה היא מעשה או מחדל - היום שבו אירע אותו מעשה או מחדל; היה המעשה או המחדל נמשך והולך - היום שבו חדל;
- (2) מקום שעילת התובענה היא נזק שנגרם על ידי מעשה או מחדל - היום שבו אירע אותו נזק; לא נתגלה הנזק ביום שאירע - היום שבו נתגלה הנזק, אלא שבמקרה אחרון זה תתיישן התובענה אם לא הוגשה תוך עשר שנים מיום אירוע הנזק.

חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982

(סעיפים נבחרים)

פרק א': הוראות כלליות

1. בחוק זה -
"חוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות" - חוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005;
"מעשה" - לרבות נסיון ומחדל;
"אזהרה" - אזהרה בדרך הקבועה בסעיף 2 לחוק לתיקון דיני הראיות (אזהרת עדים וביטול שבועה), התש"ס-1980.
2. סדר הדין הפלילי יהיה לפי חוק זה, זולת אם נקבע בחוק אחר או על פיו סדר דין שונה לענין הנדון.
3. בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק.
4. אין מצרפים תביעה אזרחית למשפט פלילי.
5. אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; אולם אם גרם המעשה למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה; "הרשעה", לענין סעיף זה - לרבות העמדה למבחן ללא הרשעה תחילה.
6. (א) דנים נאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נעברה העבירה, כולה או מקצתה, או נמצא מקום מגוריו של הנאשם.
(ב) בעבירות מן המנויות בתוספת הראשונה שנעברו במצרכי מזון ובעבירות לפי חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981, גם בית המשפט אשר באזור שיפוטו שווק או נמכר המצרך מוסמך לדון את הנאשם, ואם הוא היצרן - גם בית המשפט אשר באזור שיפוטו מתגורר המתלונן.
(11) בעבירת חוץ כהגדרתה בסעיף 7 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין), שחלים עליה דיני העונשין של ישראל לפי סעיפים 13 ו-14 לחוק האמור, אם מקום מגוריו של הנאשם אינו בישראל או אינו ידוע, יידון הנאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה.
(ג) אם המקום בו נעברה העבירה ומקום מגוריו של הנאשם אינם ידועים, יידון הנאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נתפס.
(12) על אף האמור בסעיף קטן (א), בעבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 ובעבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 יידון הנאשם בבית משפט מחוזי שקבע שר המשפטים בצו, ורשאי השר להסמיך בצו את מנהל בתי המשפט להורות שתיקים תלויים ועומדים בבית משפט ביום תחילתו של הצו, ולא החל הדיון בהם, יועברו לדיון בבית המשפט שנקבע בצו.
(ד) שר המשפטים רשאי בצו, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, להחליף את התוספת הראשונה או להוסיף עליה או לגרוע ממנה.

7. צורפו אישומים בכמה עבירות או הואשמו כמה נאשמים בכתב אישום אחד, מוסמך לדון בענין כל בית משפט אשר לו השיפוט, לפי סעיף 6, באחת העבירות או על אחד הנאשמים.	סמכות בצירוף אישומים או נאשמים [תיקון התשמ"ב (מס' 2)]
8. קבע היועץ המשפטי לממשלה¹ במקרה פלוני כי לפי סעיפים 6 ו-7 אין בית משפט אשר לו סמכות מקומית, יידון הנאשם בבית משפט בירושלים.	סמכות באין אחיזה בשום מקום [תיקון התשמ"ב (מס' 2)]
9. (א) באין הוראה אחרת לענין זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה - (1) בפשע שדינו מיתה או מאסר עולם - שלושים שנים ; (1א) בפשע שדינו שבע שנות מאסר ומעלה, והוא עבירה המנויה בתוספת הראשונה ב' - 15 שנים ; (2) בפשע אחר - עשר שנים ; (3) בעוון - חמש שנים ; (4) בחטא - שנה אחת.	התיישנות עבירות [תיקונים: התשס"א (מס' 2), התשס"ח (מס' 4), התשע"ב (מס' 3), התשע"ט (מס' 2א)]
(1א) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א), ניתן להעמיד אדם לדין בשל עבירה כאמור בפסקה (1א) של אותו סעיף קטן, אם בחלוף 15 שנים מיום ביצוע העבירה טרם אותר החשוד ובידי הרשות החוקרת יש ראיה המהווה אמצעי זיהוי ביומטרי המפורט בתוספת הראשונה ד', שיש יסוד סביר להניח שיש בה כדי להוכיח את זהות החשוד או את הקשר בין החשוד לביצוע העבירה - ובלבד שלא עברו 23 שנים מיום ביצוע העבירה ; בסעיף קטן זה, "ביומטרי" - מאפיין אנושי פיזיולוגי ייחודי, הניתן למדידה ממוחשבת. (2) הסמכות להאריך את תקופת ההתיישנות לפי הוראות סעיף קטן (ג) (2) עד (4) יחולו על התקופה האמורה בפסקה (1). (ב) בעבירות לפי החוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, התש"י-1950, ולפי החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, התש"י-1950 - אין התיישנות. (1ב)² (1) בעבירות רצח ורצח בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 300 ו-301א לחוק העונשין - אין התיישנות.	
(2) בעבירת ניסיון לרצח לפי סעיף 305 לחוק העונשין ובעבירה של קשר לפי סעיף 499 לחוק האמור לעבור עבירה כאמור או עבירות רצח ורצח בנסיבות מחמירות כאמור בפסקה (1), שבוצעו כלפי מי שכהן כראש הממשלה בעת ביצוע העבירה - אין התיישנות.	
(ג) (1) בעבירה מסוג פשע או עוון, אשר בתוך התקופות האמורות בסעיף קטן (א) נערכה לגביה חקירה על פי חיקוק, יתחיל מניין התקופות האמורות ביום ההליך האחרון בחקירה, ובלבד שלא תוארך בשל כך תקופת ההתיישנות מעבר לאמור בסעיף קטן (א) בתקופה העולה על המפורט להלן, לפי העניין (בסעיף זה - התקופה הנוספת) : (א) בעבירה מסוג פשע שדינו מיתה או מאסר עולם - חמש שנים ; (ב) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת הראשונה א' או בתוספת הראשונה ג' - שלוש שנים ; (ג) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת הראשונה א' ובתוספת הראשונה ג' - שנתיים.	
(2) ראש אגף החקירות והמודיעין במשטרת ישראל (בסעיף זה - ראש אגף החקירות) או מי שממלא תפקיד דומה ברשות חוקרת אחרת רשאי	
1. היועץ המשפטי לממשלה אצל את סמכותו לפי סעיף 8 לפרקליט המדינה ולמשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים) (י"פ 5786, התשס"ח, עמ' 2356). 2. הוראות סעיף 9(1ב) (2) יחולו גם על עבירות כאמור באותו סעיף שביום 3.4.2008 טרם התיישנו לפי הדין שחל עליהן ערב המועד האמור.	

להאריך את התקופה הנוספת בשישה חודשים אם סבר כי קיים אינטרס ציבורי להארכת תקופה זו.

(3) פרקליט מחוז או מי שממלא תפקיד דומה ברשות תביעה אחרת, ראש ענף חקירות במחוז או מי שממלא תפקיד דומה ברשות חוקרת אחרת, לפי העניין, רשאי להאריך את התקופה הנוספת, לרבות לאחר הארכתה לפי פסקה (2), אם סבר כי קיים אינטרס ציבורי להאריך את התקופה בפרק זמן נוסף הנדרש לשם השלמת חקירה, הוצאת תעודת חיסיון, השלמת הליך שימוע, קבלת החלטה בעניין ערר שהוגש לפי סעיף 64 או לשם המתנה להחלטת המחלקה לחקירת שוטרים בעניין תלונה שהוגשה אליה על ביצוע עבירה הקשורה לאותה פרשה; תקופת ההארכה הנוספת לפי פסקה זו לא תעלה במצטבר על -

(א) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת הראשונה א' או בתוספת הראשונה ג' - שנתיים;

(ב) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת הראשונה א' ובתוספת הראשונה ג' - שנה.

(4) היועץ המשפטי לממשלה, לבקשת פרקליט מחוז, ראש רשות תביעה אחרת, ראש אגף חקירות או ראש רשות חוקרת אחרת, רשאי להאריך את התקופה הנוספת, לרבות לאחר הארכתה לפי פסקאות (2) ו-(3), אם סבר כי בשל קיומן של נסיבות מיוחדות שיירשמו קיים אינטרס ציבורי להאריך תקופה זו, ורשאי הוא לשוב ולהאריכה כאמור, מעת לעת, ובלבד שכל תקופת הארכה כאמור לא תעלה על המפורט להלן, לפי העניין, ותקופת ההארכה לא תעלה במצטבר על המפורט להלן, לפי העניין:

(א) בעבירה מסוג פשע, ובעבירה מסוג עוון המנויה בתוספת הראשונה א' או בתוספת הראשונה ג' - כל תקופת הארכה לא תעלה על שנה, ותקופת ההארכה לא תעלה במצטבר על חמש שנים;

(ב) בעבירה מסוג עוון שאינה מנויה בתוספת הראשונה א' ובתוספת הראשונה ג' - כל תקופת הארכה לא תעלה על שישה חודשים, ותקופת ההארכה לא תעלה במצטבר על שלוש שנים.

(5) התנהלה חקירה נגד כמה חשודים באותו תיק חקירה, בעבירות שונות הקשורות לאותה פרשה, תימנה התקופה הנוספת לגבי עבירות אלה שהן מסוג פשע או עוון, לפי העבירה החמורה מהן.

(1ג) בעבירה מסוג פשע או עוון אשר בתוך התקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) או (1א), לפי העניין, או בתוך התקופה הנוספת, הוגש לגביהן כתב אישום או התקיים הליך מטעם בית המשפט, יתחיל מניין התקופות האמורות בסעיף קטן (א) ביום הגשת כתב האישום או ביום ההליך האחרון מטעם בית המשפט, לפי המאוחר.

(2ג) במניין התקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) או (1א), לפי העניין, והתקופה הנוספת, לא יובאו בחשבון פרקי הזמן המפורטים להלן:

(1) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת או מרשויות התביעה, לפי העניין, להשלים את החקירה או לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בהתאמה, בשל אחד מאלה, ובלבד שהרשויות פעלו בשקידה סבירה להשלמת ההליכים בדרכים אחרות:

(א) החשוד נמצא מחוץ לישראל או שלא ניתן לאתר אף לאחר שהרשויות פעלו בשקידה סבירה כדי לאתר;

(ב) החשוד מתחמק מהליכי החקירה או ההעמדה לדין;

(ג) מצבו הרפואי או הנפשי של החשוד או של עד מרכזי אינו מאפשר לקיים הליכי חקירה או העמדה לדין;

(ד) עד מרכזי נמצא מחוץ לישראל או שלא ניתן לאתר אף לאחר שהרשויות פעלו בשקידה סבירה כדי לאתר, ומתקיים אחד מאלה:

- (1) יש יסוד להניח שהדבר נובע מפעולות שנקט החשוד או מי מטעמו ;
- (2) הליכי החקירה או ההעמדה לדין הם בעבירה המנויה בפרטים (2) או (3) בתוספת הראשונה ב' ;
- (3) הליכי החקירה או ההעמדה לדין הם בפשע שדינו שבע שנות מאסר ומעלה, ובלבד שפרק הזמן שלא יובא בחשבון לפי פסקת משנה זו לא יעלה על שלוש שנים ;
- (2) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת או מרשויות התביעה, לפי העניין, להשלים את החקירה או לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בשל הגשת בקשה לעזרה משפטית או לסיוע משפטי ממדינה אחרת לצורך הליכי החקירה או ההעמדה לדין, לפי חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998, או לפי דין אחר ; פרק הזמן לפי פסקה זו לא יעלה על התקופה שממועד הגשת הבקשה ועד לביצועה או דחייתה בידי המדינה האחרת ;
- (3) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת או מרשויות התביעה, לפי העניין, להשלים את החקירה או לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בשל הליכים משפטיים שנוקט החשוד ;
- (4) פרק הזמן שבו לא ניתן לחקור חשוד או להגיש נגדו כתב אישום, בשל חסינות הנתונה לו לפי כל דין ;
- (5) פרק הזמן שמיום חתימת הסדר לפי סימן א'1 לפרק ד' עד תום התקופה שנקבעה לקיום תנאי ההסדר כאמור באותו סימן או עד לאיקום תנאי מתנאי ההסדר על ידי החשוד או עד שהתגלה כי ההסדר הושג במרמה, והכול בכפוף להוראות סעיף 167.
- (ד) הוראות סעיפים קטנים (ג) עד (ג2) יחולו על עבירת הסגרה שבשלה הוגשה בקשת הסגרה למדינת ישראל וכל פעולה מהפעולות המפורטות באותם סעיפים קטנים, שנעשתה במדינה המבקשת, תאריך את מנין תקופת ההתיישנות לאותה עבירה לפי סעיף זה, כאילו נעשתה בישראל.
- (ה) נחקר אדם בשל עבירות שונות המהוות פרשה אחת, יהיה יום ביצוע העבירה לעניין סעיף זה יום ביצוע העבירה החמורה מהן.
- (ו) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה ב', התוספת הראשונה ג' והתוספת הראשונה ד'.
10. (א) עונש שהוטל לא יתחילו בביצועו, ואם נפסק ביצועו לא ימשיכו בו, אם מיום שפסק הדין נעשה לחלוט, או מיום ההפסקה, הכל לפי המאוחר יותר, עברו -
- (1) בפשע - עשרים שנים ;
- (2) בעוון - עשר שנים ;
- (3) בחטא - שלוש שנים.
- (ב) אין התיישנות של העונש בעבירות שאין בהן התיישנות, כאמור בסעיף 9(ב) ו(ב1).
- (ג) במניין התקופות האמורות בסעיף קטן (א)1(1) ו(2) לא יובאו בחשבון פרק הזמן שבו לא היה ניתן לאתר את מי שהוטל עליו העונש ופרק הזמן שבו שהה מי שהוטל עליו העונש מחוץ לישראל, בשל התחמקותו מריצוי עונשו.

התיישנות ענישים
[תיקון התשע"ט (מס' 2א)]

חוק העונשין, התשל"ז-1977

(סעיפים נבחרים)

[תיקון התשנ"ה (מס' 3)]

חלק א': כללי

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

פרק ד': העבירה הפלילית והאחריות לה

סימן א': היסוד העובדתי שבעבירה

מבנה היסוד העובדתי
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

18. (א) "פרט", לענין עבירה - המעשה בהתאם להגדרתה, וכן נסיבה או תוצאה שנגרמה על ידי המעשה, מקום שהן נמנות עם הגדרת אותה עבירה.
(ב) "מעשה" - לרבות מחדל, אם לא נאמר אחרת.
(ג) "מחדל" - הימנעות מעשייה שהיא חובה לפי כל דין או חוזה.

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ב': היסוד הנפשי שבעבירה

דרישת מחשבה פלילית
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

19. אדם מבצע עבירה רק אם עשאה במחשבה פלילית, זולת אם -
(1) נקבע בהגדרת העבירה כי רשלנות היא היסוד הנפשי הדרוש לשם התהוותה; או
(2) העבירה היא מסוג העבירות של אחריות קפידה.

מחשבה פלילית
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

20. (א) מחשבה פלילית - מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, ולענין התוצאות גם אחת מאלה:
(1) כוונה - במטרה לגרום לאותן תוצאות;
(2) פזיזות שבאחת מאלה:
(א) אדישות - בשוויון נפש לאפשרות גרימת התוצאות האמורות;
(ב) קלות דעת - בנטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרימת התוצאות האמורות, מתוך תקווה להצליח למנען.
(ב) לענין כוונה, ראייה מראש את התרחשות התוצאות, כאפשרות קרובה לוודאי, כמוה כמטרה לגרמן.
(ג) לענין סעיף זה -
(1) רואים אדם שחשד בדבר טיב ההתנהגות או בדבר אפשרות קיום הנסיבות כמי שהיה מודע להם, אם נמנע מלבררם;
(2) אין נפקה מינה אם נעשה המעשה באדם אחר או בנכס אחר, מזה שלגביו אמור היה המעשה להיעשות.

רשלנות
[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשע"ו (מס' 7)]

21. (א) רשלנות - אי מודעות לטיב המעשה, לקיום הנסיבות או לאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה, הנמנים עם פרטי העבירה, כשאדם מן היישוב יכול היה, בנסיבות הענין, להיות מודע לאותו פרט, ובלבד -
(1) שלענין הפרטים הנותרים היתה לפחות רשלנות כאמור;
(2) שבעבירה שעם פרטיה נמנית תוצאה שנגרמה על ידי המעשה או סכנה העלולה להיגרם בשלו - העושה נטל סיכון בלתי סביר להתרחשות התוצאה או לגרימת הסכנה כאמור.
(ב) רשלנות יכול שתקבע כיסוד נפשי מספיק רק לעבירה שאיננה מסוג פשע.

סימן ג': אחריות קפידה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

22. (א) אדם נושא באחריות קפידה בשל עבירה, אם נקבע בחיקוק שהעבירה אינה טעונה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות; ואולם, אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לבטל את האחריות בשל עבירות שחוקקו טרם כניסתו לתוקף של חוק זה ונקבע בדין שאינן טעונות הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות. לענין סעיף קטן זה, "בדין" - לרבות בהלכה פסוקה.

אחריות קפידה והיקפה
[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשנ"ה (מס' 3)]

(ב) לא יישא אדם באחריות לפי סעיף זה אם נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן למנוע את העבירה; הטוען טענה כאמור - עליו הראיה.
(ג) לענין אחריות לפי סעיף זה, לא יידון אדם למאסר, אלא אם כן הוכחה מחשבה פלילית או רשלנות.

סימן ד': אחריות פלילית של תאגיד

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

23. (א) תאגיד יישא באחריות פלילית -
(1) לפי סעיף 22, כשהעבירה נעברה על-ידי אדם במהלך מילוי תפקידו בתאגיד;
(2) לעבירה המצריכה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות, אם, בנסיבות הענין ולאור תפקידו של האדם, סמכותו ואחריותו בניהול עניני התאגיד, יש לראות במעשה שבו עבר את העבירה, ובמחשבתו הפלילית או ברשלנותו, את מעשהו, ומחשבתו או רשלנותו, של התאגיד.
(ב) בעבירה שנעברה במחדל, כאשר חובת העשייה מוטלת במישרין על התאגיד, אין נפקה מינה אם ניתן לייחס את העבירה גם לבעל תפקיד פלוני בתאגיד, אם לאו.

היקף אחריותו הפלילית של תאגיד
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ה': העבירות לפי חומרתן

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

24. אלה סוגי העבירות לפי חומרתן:
(1) "פשע" - עבירה שנקבע לה עונש חמור ממאסר לתקופה של שלוש שנים;
(2) "עוון" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה העולה על שלושה חודשים ושאינה עולה על שלוש שנים; ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום;
(3) "חטא" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים, ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס שאינו עולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום.

סיווג עבירות
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

סימן ב': צדדים לעבירה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

29. (א) מבצע עבירה - לרבות מבצעה בצוותא או באמצעות אחר.
(ב) המשתתפים בביצוע עבירה תוך עשיית מעשים לביצועה, הם מבצעים בצוותא, ואין נפקה מינה אם כל המעשים נעשו ביחד, או אם נעשו מקצתם בידי אחד ומקצתם בידי אחר.
(ג) מבצע באמצעות אחר הוא אדם שתרים לעשיית המעשה על-ידי אדם אחר שעשאו ככלי בידיו, כשהאחר היה נתון במצב כגון אחד המצבים הבאים, כמשמעותם בחוק זה:
(1) קטינות או אי שפיות הדעת;

מבצע
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

- (2) העדר שליטה ;
(3) ללא מחשבה פלילית ;
(4) טעות במצב דברים ;
(5) כורח או צידוק.
- (ד) לענין סעיף קטן (ג), אם העבירה מותנית בעושה מיוחד, יהיה אדם מבצע אותה עבירה גם כאשר הייחוד מתקיים באדם האחר בלבד.
30. המביא אחר לידי עשיית עבירה בשכנוע, בעידוד, בדרישה, בהפצרה או בכל דרך שיש בה משום הפעלת לחץ, הוא משדל לדבר עבירה.
- משדל**
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
31. מי אשר, לפני עשיית העבירה או בשעת עשייתה, עשה מעשה כדי לאפשר את הביצוע, להקל עליו או לאבטח אותו, או למנוע את תפיסת המבצע, גילוי העבירה או שללה, או כדי לתרום בדרך אחרת ליצירת תנאים לשם עשיית העבירה, הוא מסייע.
- מסייע**
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
32. הסיוע לעבור עבירה, עונשו - מחצית העונש שנקבע בחיקוק בשל ביצועה העיקרי ; ואולם אם נקבע לה -
- (1) עונש מיתה או מאסר עולם חובה - עונשו מאסר עשרים שנה ;
(2) מאסר עולם - עונשו מאסר עשר שנים ;
(3) עונש מזערי - עונשו לא יפחת ממחצית העונש המזערי ;
(4) עונש חובה כלשהו - הוא יהיה עונש מרבי, ומחציתו תהא עונש מזערי.
- עונש על סיוע**
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
33. הנסיון לשדל אדם לבצע עבירה, עונשו - מחצית העונש שנקבע לביצועה העיקרי ; ואולם אם נקבע לה -
- (1) עונש מיתה או מאסר עולם חובה - עונשו מאסר עשרים שנים ;
(2) מאסר עולם - עונשו מאסר עשר שנים ;
(3) עונש מזערי - עונשו לא יפחת ממחצית העונש המזערי ;
(4) עונש חובה כלשהו - הוא יהיה עונש מרבי, ומחציתו תהא עונש מזערי.
- נסיון לשדול**
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
34. (א) משדל או מסייע לא יישא באחריות פלילית לשידול או לסיוע, או לנסיון לשידול, אם מנע את עשיית העבירה או את השלמתה, או אם הודיע בעוד מועד לרשויות על העבירה לשם מניעת עשייתה או השלמתה ועשה למטרה זו כמיטב יכולתו בדרך אחרת ; ואולם, אין באמור כדי לגרוע מאחריות פלילית לעבירה מושלמת אחרת שבמעשה.
- (ב) "רשויות", לענין סעיף זה - משטרת ישראל, או גוף אחר המוסמך על פי דין למנוע את עשיית העבירה או את השלמתה.
- פטור עקב חרטה**
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
- 34א. (א) עבר מבצע, אגב עשיית העבירה, עבירה שונה ממנה או נוספת לה, כאשר בנסיבות הענין, אדם מן היישוב יכול היה להיות מודע לאפשרות עשייתה -
- (1) יישאו באחריות לה גם המבצעים בצוותא הנותרים ; ואולם, נעברה העבירה השונה או הנוספת בכוונה, יישאו המבצעים הנותרים באחריות לה כעל עבירה של אדישות בלבד ;
(2) יישא באחריות לה גם המשדל או המסייע, כעבירה של רשלנות, אם קיימת עבירה כזאת באותו יסוד עובדתי.
- (ב) הרשיע בית המשפט נאשם על פי סעיף קטן (א) (1) בעבירה שנקבע לה עונש חובה, רשאי הוא להטיל עליו עונש קל ממנו.
- עבירה שונה או נוספת**
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]
- 34ב. נתון שהוא תנאי להתהוות עבירה, תהיה לו נפקות לגבי כל צד לאותה עבירה, אף אם אינו מתקיים בו ; ואולם נתון אישי שנפקותו מכוח חיקוק להחמיר בעונש, להקל בו, לשנותו בדרך אחרת, או למנעו, תהיה הנפקות לגבי אותו צד בלבד שבו הוא מתקיים.
- נתונים ענייניים ואישיים**
[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

פרק ה'1: סייגים לאחריות פלילית

[תיקונים: התשנ"ד (מס' 3),
התשנ"ה (מס' 3)]

סימן ב': סייגים לפליליות המעשה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה ולא היה בידו לבחור בין עשייתו לבין ההימנעות ממנו מחמת העדר שליטה על תנועותיו הגופניות, לענין אותו מעשה, כמו מעשה שנעשה עקב כפייה גופנית שהעושה לא יכול להתגבר עליה, תוך תגובה רפלקטורית או עוינית, בשעת שינה, או במצב של אוטומטיזם או של היפנוזה.

העדר שליטה

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלה שפגעה ברוחו או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש -

אי שפיות הדעת

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

- (1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו ; או
- (2) להימנע מעשיית המעשה.

34.ט. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה במצב של שכרות שנגרמה שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו.

שכרות

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

(ב) עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למצב זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה.

(ג) גרם אדם למצב השכרות כדי לעבור בו את העבירה, רואים אותו כמי שעבר אותה במחשבה פלילית אם היא עבירה של התנהגות, או בכוונה אם היא מותנית גם בתוצאה.

(ד) בסעיף זה, "מצב של שכרות" - מצב שבו נמצא אדם בהשפעת חומר אלכוהולי, סם מסוכן או גורם מסמם אחר, ועקב כך הוא היה חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה.

(ה) סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ג) חלים גם על מי שלא היה חסר יכולת כאמור בסעיף קטן (ד), אך עקב שכרות חלקית לא היה מודע, בשעת מעשה, לפרט מפרטי העבירה.

34. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שנשקפה ממנה סכנה מוחשית של פגיעה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו; ואולם, אין אדם פועל תוך הגנה עצמית מקום שהביא בהתנהגותו הפסולה לתקיפה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים.

הגנה עצמית

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34.1. (א) לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי כדי להדוף מי שמתפרץ או נכנס לבית המגורים, בית העסק או המשק החקלאי המגודר, שלו או של זולתו, בכוונה לבצע עבירה, או מי שמנסה להתפרץ או להיכנס כאמור.

הגנת בית מגורים, בית עסק ומשק חקלאי מגודר

[תיקון התשס"ח (מס' 4)]

(ב) הוראת סעיף קטן (א) לא תחול אם -

(1) המעשה היה לא סביר בעליל, בנסיבות העניין, לשם הדיפת המתפרץ או הנכנס ;

(2) האדם הביא בהתנהגותו הפסולה להתפרצות או לכניסה תוך שהוא צופה מראש את אפשרות התפתחות הדברים.

(ג) לענין סעיף זה, "משק חקלאי" - לרבות שטח מרעה ושטח המשמש לאחסון ציוד וכלי רכב במשק חקלאי.

34א. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שהיה דרוש באופן מיידי להצלת חייו, חירותו, גופו או רכושו, שלו או של זולתו, מסכנה מוחשית של פגיעה חמורה הנובעת ממצב דברים נתון בשעת המעשה, ולא היתה לו דרך אחרת אלא לעשותו.

צורך

[תיקון התשנ"ד (מס' 3)]

34יב. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שנצטוו לעשותו תוך איום שנשקפה ממנו סכנה מוחשית של פגיעה חמורה בחייו, בחירותו, בגופו או ברכושו, שלו או של זולתו, ושאנוס היה לעשותו עקב כך.

34יג. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה באחד מאלה:
(1) הוא היה חייב או מוסמך, לפי דין, לעשותו;
(2) עשהו על-פי צו של רשות מוסמכת שהיה חייב לפי דין לציית לה, זולת אם הצו הוא בעליל שלא כדין;
(3) במעשה הטעון לפי דין הסכמה, כאשר המעשה היה דרוש באופן מיידי לשם הצלת חיי אדם, שלמות גופו, או למניעת נזק חמור לבריאותו, ואם בנסיבות הענין לא היה בידו להשיג את ההסכמה;
(4) עשהו באדם בהסכמה כדין, תוך פעולה או טיפול רפואיים, שתכליתם טובתו או טובת הזולת;
(5) עשהו תוך פעילות ספורטיבית או משחק ספורטיבי, שאינם אסורים לפי דין ואינם נוגדים את תקנת הציבור, ובהתאם לכללים הנהוגים בהם.

34יד. (א) הוראות סעיפים 34ז, 34יא ו-34יב לא יחולו אם העושה היה מודע או אם אדם מן הישוב במקומו יכול היה, בנסיבות הענין, להיות מודע, לפני היווצרות המצב שבו עשה את מעשהו, כי הוא עלול לעשותו במצב זה, ואם העמיד את עצמו בהתנהגות נשלטת ופסולה באותו מצב; ובלבד שענינו של המעשה שנעשה במצבים האמורים בסעיף 34יא או בסעיף 34יב, לא היה הצלת אינטרס הזולת.
(ב) במקרה כאמור בסעיף קטן (א), רואים את האדם כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה; נכנס אדם למצב כדי לעבור את העבירה, והיא מותנית גם בתוצאה, רואים אותו כמי שעבר את העבירה בכוונה.

34טו. הוראות סעיפים 34יא ו-34יב לא יחולו כאשר היתה מוטלת על האדם חובה על-פי דין או מכוח תפקידו לעמוד בסכנה או באיום.

34טז. הוראות סעיפים 34י, 34יא ו-34יב לא יחולו כאשר המעשה לא היה סביר בנסיבות הענין לשם מניעת הפגיעה.

34יז. לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך.

34יח. (א) העושה מעשה בדמותו מצב דברים שאינו קיים, לא יישא באחריות פלילית אלא במידה שהיה נושא בה אילו היה המצב לאמיתו כפי שדימה אותו.
(ב) סעיף קטן (א) יחול גם על עבירת רשלנות, ובלבד שהטעות היתה סבירה, ועל עבירה של אחריות קפידה בכפוף לאמור בסעיף 22(ב).

34יט. לענין האחריות הפלילית אין נפקה מינה אם האדם דימה שמעשהו אינו אסור, עקב טעות בדבר קיומו של איסור פלילי או בדבר הבנתו את האיסור, זולת אם הטעות היתה בלתי נמנעת באורח סביר.

34כ. נושא משרה שיפוטית לא יישא באחריות פלילית למעשה שעשה במילוי תפקידיו השיפוטיים, אף אם חרג בכך מתחום סמכותו.

חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975

(סעיפים נבחרים)

פרק א': פרשנות

1. בחוק זה -
- הגדרות**
[תיקונים: התשמ"ג,
התשמ"ה, התשמ"א,
התשנ"ה, התשנ"ה (מס' 2),
התשנ"ח, התשנ"ח (מס' 2)]
- "תאונת דרכים" - מאורע שבו נגרם לאדם נזק גוף עקב שימוש ברכב מנועי למטרות תחבורה; יראו כתאונת דרכים גם מאורע שאירע עקב התפוצצות או התלקחות של הרכב, שנגרמו בשל רכיב של הרכב או בשל חומר אחר שהם חיוניים לכושר נסיעתו, אף אם אירעו עלידי גורם שמחוץ לרכב, וכן מאורע שנגרם עקב פגיעה ברכב שחנה במקום שאסור לחנות בו או מאורע שנגרם עקב ניצול הכוח המיכני של הרכב, ובלבד שבעת השימוש כאמור לא שינה הרכב את ייעודו המקורי; ואולם לא יראו כתאונת דרכים מאורע שאירע כתוצאה ממעשה שנעשה במתכוון כדי לגרום נזק לגופו או לרכושו של אותו אדם, והנזק נגרם על ידי המעשה עצמו ולא על ידי השפעתו של המעשה על השימוש ברכב המנועי;
- "נזק גוף" - מוות, מחלה, פגיעה או ליקוי גופני, נפשי או שכלי, לרבות פגיעה בהתקן הדרוש לתפקוד אחד מאברי הגוף שהיה מחובר לגוף הנפגע בעת אירוע תאונת הדרכים;
- "שימוש ברכב מנועי" - נסיעה ברכב, כניסה לתוכו או ירידה ממנו, החנייתו, דחיפתו או גרירתו, טיפול־דרך או תיקון־דרך ברכב, שנעשה בידי המשתמש בו או בידי אדם אחר שלא במסגרת עבודתו, לרבות הידרדרות או התהפכות של הרכב או התנתקות או נפילה של חלק מהרכב או מטענו תוך כדי נסיעה וכן הינתקות או נפילה כאמור מרכב עומד או חונה, שלא תוך כדי טיפולו של אדם ברכב במסגרת עבודתו ולמעט טעינתו של מטען או פריקתו, כשהרכב עומד;
- "נפגע" - אדם שנגרם לו נזק גוף בתאונת דרכים, למעט אם נגרם מפגיעת איבה כמשמעותה בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970;
- "פקודת הביטוח" - פקודת ביטוח רכב מנועי (סיכוני צד שלישי) [נוסח חדש], התש"ל-1970;
- "מבטח" - כמשמעו בפקודת הביטוח, לרבות מי שפטור מחובת ביטוח לפי סעיפים 4 עד 6 לפקודת הביטוח;
- "רכב מנועי" או "רכב" - רכב הנע בכוח מיכני על פני הקרקע ועיקר יעודו לשמש לתחבורה יבשתית, לרבות רכבת, טרקטור, מכונה ניידת הכשירה לנוע בכוח מיכני בכביש ורכב נגרר או נתמך על ידי רכב מנועי, ולמעט כסא גלגלים, עגלת נכים ומדרגות נעות;
- "ישראלי" - אדם הרשום במרשם האוכלוסין המתנהל לפי חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, וכן מי שבידו אשרה לשיבת ארעי לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952;
- "האזור", "ההסכם", "שטחי האחריות הפלסטינית", "מבטח מהאזור" ו"מבטח משטחי האחריות האזורית הפלסטינית" - כהגדרתם בפקודת הביטוח;
- "האזורים" - כמשמעותם בחוק יישום חוזה השלום בין מדינת ישראל לבין הממלכה הירדנית ההאשמית, התשנ"ה-1995;
- "נוסע יוצא", "נוסע נכנס", "עובד", "ר"שדה התעופה" - כהגדרתם בחוק יישום מזכר ההבנה בין מדינת ישראל לבין הממלכה הירדנית ההאשמית (שימוש משותף בשדה התעופה עקבה) (הוראת שעה), התשנ"ח-1997;

פרק ב': אחריות

סימן ב': תשלומים תכופים

[תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

תשלום תכופ
[תיקונים: התשמ"ט (מס' 2),
התשנ"ה, התשמ"ט (מס' 2)]

5. (א) בפרק זה -

"תלויים" - מי שזכאי לפיצויים לפי סעיף 78 לפקודת הנזיקין;
"דרישה" - כפי שנקבע בתקנות.

(ב) מי שחייב בפיצויים לפי חוק זה ישלם, כחלק מהם, לנפגע או למי מהתלויים בו, תוך 60 ימים מקבלת דרישתו בכתב -

(1) הוצאות שהוציא הנפגע לצרכי ריפוי, לרבות הוצאות אישפוז בבית חולים;

(2) תשלומים חדשיים שיהיה בהם כדי לספק, עד להחלטה הסופית בענין הפיצויים, את צרכי ריפוי של הנפגע וסיעודו ואת צרכי מחייתו ומחיית בני משפחתו שפרנסתם עליו או את צרכי מחייתם של התלויים בו, לפי הענין; התשלומים לצרכי מחיה ייקבעו תוך התחשבות בהכנסתו של הנפגע עובר לתאונת הדרכים, ובלבד שאם הכנסתו עלתה על ההכנסה המרבית תילקח בחשבון ההכנסה המרבית בלבד.

(ג) הוצאות סעיף זה יחולו גם על מבטח שביטח חבות לפי חוק זה, לרבות ביטוח כאמור בסעיף 3(א)(2) ובסעיף 3(ד) לפקודת הביטוח.

(ד) תשלום לפי פסקאות (1) או (2) של סעיף קטן (ב) ייקרא להלן "תשלום תכופ".

(ה) (1) חובת התשלום לפי סעיף קטן (ב)(1) לא תחול לגבי נפגע שהוא תושב כהגדרתו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, לגבי הוצאות בשל שירותי בריאות הכלולים בתוספת השניה או בצו לפי סעיף 8(ז) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, ובלבד שהנפגע זכאי להם לפי אותו חוק;

(2) אין באמור בפסקה (1), כדי לגרוע מחובת התשלום כאמור לגבי נפגע שהוא תושב בתקופת המתנה לפי סעיף 58 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, חייל שחוק ביטוח בריאות ממלכתי אינו חל עליו לפי סעיף 55 לחוק האמור, או מי שזכאי בשל הפגיעה לגמלה לפי פרק ה' לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

בקשה לתשלום תכופ לבית המשפט
[תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

5א. (א) עברו 60 ימים מיום שהוגשה לחייב דרישה לתשלום לפי סעיף 5 והדורש לא קיבלו, רשאי הוא להגיש לבית המשפט בקשה לתשלום תכופ, אף בנפרד מהתביעה ליתר הפיצויים בשל אותה תאונת דרכים (להלן - התביעה העיקרית).

(ב) על אף האמור בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, תוגש בקשה לתשלום תכופ לבית משפט השלום שיש לו סמכות מקומית לדון בענין, אולם אם הוגשה כבר התביעה העיקרית לבית משפט שלום פלוני או לבית משפט מחוזי, תוגש לאותו בית משפט גם הבקשה לתשלום תכופ.

החלטת בית-המשפט
[תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

5ב. (א) סבר בית המשפט כי לכאורה זכאי המבקש לפיצויים לפי חוק זה, רשאי הוא להחליט שישולם לו תשלום תכופ; בהחלטה כאמור יקבע בית המשפט את המועד האחרון להגשת התביעה העיקרית (להלן - המועד האחרון), אולם אין בקביעה כאמור כדי לפגוע בהוצאות סעיף 5 לחוק ההתישנות, התשי"ח-1958.

(ב) לא הגיש המבקש את התביעה העיקרית עד המועד האחרון, יופסק התשלום התכופ מאותו מועד; הגיש המבקש את התביעה העיקרית וביטלה לאחר מכן, יופסק התשלום התכופ מיום ביטול התביעה.

5ג. החלטת בית המשפט בבקשה לתשלום תכופ לא תהווה מעשה בית דין לגבי התביעה העיקרית.

החלטה בבקשה אינה מעשה בית דין [תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

5ד. חייב שלא שילם תשלום תכופ עלפי דרישה במועד, ישלם על הסכום שהושהה תוספת הפרשי הצמדה וריבית צמודה בשיעור של 12% לשנה, שיחשבו החל במועד האמור עד יום התשלום בפועל, זולת אם מצא בית המשפט נסיבות המצדיקות שיעור ריבית נמוך מזה.

ריבית פיגורים [תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

בסעיף זה - "מועד"

(1) לענין סעיף 5(ב)1 - 60 ימים מקבלת הדרישה;
(2) לענין סעיף 5(ב)2 - היום שקבע בית המשפט כמועד התשלום החודשי;
"הפרשי הצמדה" - כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961.

5ה. (א) נתן בית המשפט החלטה בבקשה לתשלום תכופ, לא ייזקק לבקשה נוספת לתשלום תכופ או לבקשה בדבר שינויה של ההחלטה הקודמת, אלא אם כן עברו ששה חדשים מיום שניתנה ההחלטה הקודמת והנסיבות השתנו במידה המצדיקה מתן החלטה חדשה; בקשה להחלטה נוספת או בקשה לשינוי החלטה קודמת שיש להגישה לבית משפט שלום תוגש לאותו בית משפט שבו הוגשה הבקשה הקודמת.
(ב) לא יפסוק בית המשפט תשלום תכופ בעד תקופה העולה על שנתיים מיום קרות תאונת הדרכים שבגינה הוגשה הבקשה לתשלום תכופ.
(ג) בית המשפט רשאי, מטעמים שיירשמו, לשנות את התקופות הקבועות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב).

סיווגים לענין בקשה [תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

5ו. שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות -
(1) סדר דין מיוחד בבקשה לתשלום תכופ;
(2) הגדרות של "צרכי מחייה" ו"צרכי סיעוד" לענין סעיף 5(ב)2.

תקנות [תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

5ז. (א) בנסיבות האמורות בסעיף 5(ב), וכן אם נדחתה התביעה העיקרית לאחר שהנתבע כבר שילם לתובע תשלום תכופ, יהא הנתבע זכאי להחזר התשלום מאת אחד מאלה:

זכות חזרה בתשלום תכופ [תיקון התשמ"ט (מס' 2)]

(1) התובע;
(2) מי שאחראי לנזק לפי כל דין;
(3) הקרן כמשמעותה בפרק ג' (להלן - הקרן);
הוא הדין לענין סכום ששילם הנתבע לתובע כתשלום תכופ, והעולה על הסכום שנפסק לטובתו בתביעה העיקרית.

(ב) שילמה הקרן לתובע תשלום תכופ כאמור בסעיף קטן (א) או החזירה תשלום כאמור לנתבע, תהא לה זכות חזרה על התובע או על מי שאחראי לנזק לפי כל דין, וחבותם כלפיה על פי חוק זה תהא ביחד ולחוד; לענין תקופת ההתישנות בתביעות לפי סעיף קטן זה, יראו את היום שבו שולם או הוחזר תשלום כאמור כיום שבו נולדה עילת התובענה.

(ג) החזירה הקרן לנתבע תשלום לפי סעיף קטן (א), חייב הנתבע להושיט לה כל עזרה שתבקש ולנקוט כל פעולה סבירה כדי לסייע לה במימוש זכותה לפי סעיף קטן (ב), ולא יעשה כל פעולה העלולה לפגוע בזכות האמורה או למנוע בעד מימושה.

(ד) כספים שיש להחזירם לפי סעיף קטן (א) ו-(ב) יוחזרו בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961.

פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971

(סעיפים נבחרים)

פרק ג': ראיות חסויות

48. (א) דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך־דין לבין לקוחו או לבין אדם אחר מטעם הלקוח ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, אין עורך הדין חייב למסרם כראיה, אלא אם ויתר הלקוח על החסיון ; והוא הדין בעובד של עורך־דין אשר דברים ומסמכים שנמסרו לעורך הדין הגיעו אליו אגב עבודתו בשירות עורך הדין.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לאחר שחדל העד להיות עורך־דין או עובד של עורך הדין.

חוק השליחות, התשכ"ה-1965

(סעיפים נבחרים)

1. (א) שליחות היא יפוי כוחו של שלוח לעשות בשמו או במקומו של שולח פעולה משפטית כלפי צד שלישי.
(ב) כל פעולה משפטית יכולה לשמש נושא לשליחות, חוץ מפעולה שלפי מהותה או על פי דין יש לבצעה אישית.
2. שלוחו של אדם כמותו, ופעולת השלוח, לרבות ידיעתו וכוונתו, מחייבת ומזכה, לפי הענין, את השולח.
3. (א) השליחות מוקנית בהרשאה, שבכתב או שבעל־פה, מאת השולח לשלוח, או בהודעה עליה מאת השולח לצד השלישי, או על ידי התנהגות השולח כלפי אחד מהם.
(ב) נדרש אדם להיזקק לפעולת שלוח, רשאי הוא שלא להכיר בשליחות כל עוד לא הוצגה לפניו הרשאה בכתב ולא נמסר לו העתק ממנה.
4. כל אדם כשר להיות שלוח לפעולה שהוא עצמו בר־דעת לעשותה, אך לענין זכויותיו וחובותיו יחולו דיני הכשרות המשפטית הכלליים.
5. (א) השליחות חלה - באין הגבלה בהרשאה - על כל פעולה הדרושה באופן סביר לביצועו התקין של נושא השליחות, אולם אין היא חלה - באין הרשאה מפורשת לכך - על הליכים לפני בית משפט, בית דין או בורר, ולא על פשרה או ויתור או פעולה בלי תמורה.
(ב) רשאי שלוח לעשות כל פעולה דחופה ובלתי צפויה מראש הדרושה באופן סביר לשמירה על עניני השולח בקשר לנושא השליחות, אף אם הפעולה חורגת מתחום ההרשאה.
6. (א) פעל אדם בחזקת שלוחו של אחר בלי שהורשה לכך או בחריגה מהרשאתו, יכול אותו אחר, בכפוף לאמור בסעיף קטן (ב), לאשר את הפעולה בדיעבד; ואישור בדיעבד - כהרשאה מלכתחילה, ובלבד שלא תיפגע זכות שרכש אדם אחר בתוס' לב ובתמורה לפני האישור.
(ב) לא ידע הצד השלישי בשעת הפעולה שהשלוח פועל ללא הרשאה או בחריגה מהרשאתו, הברירה בידו, כל עוד לא נודע לו על אישור הפעולה, לראות את השלוח כבעל דברו או לחזור בו מן הפעולה ולתבוע מן השלוח את נזקו.
(ג) תאגיד יכול לאשר פעולה שנעשתה למענו לפני היווסדו, ויחולו הוראות סעיף זה.
7. לא ידע הצד השלישי בשעת הפעולה על קיומה של השליחות, או לא ידע את זהותו של השולח, תחייב פעולת השלוח את השולח והשלוח יחד ולחוד ותזכה את השלוח בלבד; אולם יכול השולח לאמץ לעצמו זכויות השלוח כלפי הצד השלישי, זולת אם הדבר נוגד את הזכות לפי מהותה, תנאיה, או נסיבות הענין.
8. קיבל אדם עליו להיות שלוח, חייב הוא לנהוג כלפי השולח בנאמנות ולפעול בהתאם להוראותיו; ובאין כוונה אחרת משתמעת ממהות השליחות או מתנאיה יחולו עליו חובות אלו:
(1) יגלה לשולח כל ידיעה וימסור לו כל מסמך הנוגעים לנושא השליחות ויתן לו דין וחשבון על פעולותיו;

- (2) לא יהא שלוח של שליחים שונים לנושא שליחות אחד שלא על דעת שולחיו ;
- (3) לא יעשה פעולת שליחות עם עצמו ;
- (4) לא יקבל מכל אדם טובת הנאה או הבטחה לטובת הנאה בקשר לנושא השליחות שלא בהסכמתו של השולח ;
- (5) לא ישתמש לרעת השולח בידיעות או במסמכים שבאו לידי עקב השליחות, ובדרך כלל יימנע מכל דבר שיש בו ניגוד בין טובת השולח ובין טובתו שלו או של אדם אחר.

9. (א) הפר השלוח אחת החובות המוטלות עליו לפי סעיף 8, זכאי השולח לתרופות הניתנות בשל הפרת חוזה.

(ב) פעולה שהשלוח עשה כלפי צד שלישי עקב הפרת חובה כאמור וההפרה היתה על דעת הצד השלישי, זכאי השולח, נוסף על התרופות האמורות בסעיף קטן (א), לבטל את הפעולה וכן לתבוע גם מן הצד השלישי את הפיצויים המגיעים לו מן השלוח.

10. (א) כל נכס שבא לידי השלוח עקב השליחות מוחזק בידי כנאמן של השולח ; **נכסים וריווחים**
והוא, אף אם לא גילה השלוח לצד השלישי את קיומה של השליחות או את זהותו של השולח.

(ב) השולח זכאי לכל ריווח או טובת הנאה שבאו לשלוח בקשר לנושא השליחות.